

KALFA-TARU

ISO 9001 CERTIFIED COMPANY

Կալպատարու Փաուեր Թրանսմիշն Լիմիթեդ
Մասնաճյուղի գրասենյակ՝ Հայաստանի հանրապետություն, ք. Երևան,
Վ. Սարգսյան 10, Պիացցա Գոռանդե շենք, 108 տարածք

Հրազդանից Շինուհայր Միջանցքի Էլեկտրահաղորդման Գծի Վերակառուցման Ծրագիր

Վերաբնակեցման գործողության պլան

Հատված 2. Լիճք գիծ

(առանց Ձորագյուղ, Ծակքար և Լիճք համայնքների)

Պայմանագիր

Նորադուզ-Լիճք-Վարդենիս-Վայք-Որոտան-1 220կՎ ՕԳ-ի կառույցի
նախագծման, մատակարարման և տեղակայման գնում
21.11.2012թ-ի No. HV-W-1/2011 Պայմանագիր

Կազմված՝

Կալպատարու Փաուեր Թրանսմիշն Լիմիթեդի կողմից

Ներկայացման ամսաթիվը

27 հունվարի 2015թ.

Բովանդակություն

1. Ներածություն.....	8
1.1. Ծրագրի նկարագրություն.....	8
1.2. Ծրագրի աշխարհագրական դիրքը.....	8
1.3. Ծրագրի նկարագրությունը	9
1.4. Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի կազմման հիմնավորում.....	9
1.5. Վերաբնակեցման գործողության համառոտ պլանի նպատակը և շրջանակը	10
1.6. Ծրագրի վերջնաժամկետը.....	11
1.7. Փաստաթղթի հրապարակում.....	11
2. Ազդեցության գնահատում.....	12
2.1. Սահմանում	12
2.2. Ուսումնասիրության մեթոդաբանությունը.....	12
2.3. Ազդեցությունը հողի վրա.....	13
2.3.1. Հողերի դասակարգումը, ըստ ՀՀ օրենքի	13
2.3.2. Հողի կորուստ.....	14
2.4. Ազդեցությունը մշակաբույսերի վրա	16
2.5. Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսությունների մարդահամարը և ազդեցությունը նրանց կենսամակարդակի վրա	17
2.5.1. Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսությունների սոցիալ-տնտեսական նկարագիրը	17
2.5.2. Եկամտի վրա զգալի ազդեցություն ունեցող ազդակիր SS-ներ	19
2.5.3. Ազդեցություն աղքատ և խոցելի տնային տնտեսությունների վրա.....	19
2.6. Ազդեցություն՝ ամփոփումը.....	21
3. Հանրային Քննարկումներ և Տեղեկատվության Հրապարակում.....	22
3.1. Նկարագրություն	22
3.2. Հանրային քննարկումներ և հրապարակման պլան	22
3.3. Հանրային Քննարկում	22
3.3.1. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում պաշտոնական հանրային քննարկումներ	22
3.3.2. Ոչ-պաշտոնական հանրային քննարկումներ.....	24
3.3.3. ՎԳՊ-ի իրականացման և շինարարության ընթացքում հանրային քննարկումներ.....	24
3.4. Տեղեկատվության հրապարակում	25

4.	Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմ և Գործընթացներ	26
4.1.	Ներածություն.....	26
4.2.	Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմ	26
4.2.1.	Առաջին փուլ.....	26
4.2.2.	Երկրորդ փուլ.....	27
4.2.3.	Երրորդ փուլ.....	27
4.3.	Հիմնական պատասխանատու կողմերը.....	27
4.4.	Բողոքների գրանցման և հասցեագրման գործընթաց	28
4.4.1.	Ուսումնասիրում և փաստաթղթավորում	28
4.4.2.	Դիտարկում	29
4.5.	Շինարարության փուլում ԲԿՄ.....	29
5.	Ինստիտուցիոնալ շրջանակ.....	30
5.1.	Ներածություն.....	30
5.2.	ԲԷՑ	30
5.2.1.	Ընդհանուր նկարագրություն	30
5.2.2.	Հիմնական պատասխանատվությունները.....	31
5.2.3.	ՎԳՊ-ի իրականացման միավոր.....	31
5.3.	ԲԷՑ-ի խորհրդատուները	31
5.3.1.	Շինարար Կապալառու	32
5.3.2.	Իրականացմանն աջակցող խորհրդատու.....	32
5.3.3.	Անկախ խորհրդատու.....	32
5.4.	Պետական Կառավարման Մարմիններ	32
5.5.	Մարգպետարաններ (Տարածաշրջանային Լիազոր Մարմիններ).....	33
5.6.	Տեղական Ինքնակառավարման Մարմիններ	33
5.7.	Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողով.....	33
5.8.	Հասարակական Կազմակերպություններ	33
5.9.	Համաշխարհային Բանկ.....	34
6.	Օրենսդրական Հայեցակարգ	35
6.1.	Տեղական օրենսդրական հայեցակարգ.....	35
6.2.	Հայաստանի օրենքների և Համաշխարհային Բանկի Պարտադրված Վերաբնակեցման Քաղաքականության համեմատությունը	36
6.3.	Օրենսդրական բացերի վերլուծություն	37
7.	Իրավասության և Իրավունքների Շրջանակ	38

7.1	Իրավասություն.....	38
7.2	Իրավունքների շրջանակը	38
7.2.1.	Գյուղատնտեսական նշանակության հող	39
7.2.2.	Պետական և համայնքային հողեր	39
7.2.3.	Այլ փոխհատուցումներ և դրամական օժանդակություն.....	39
7.3.	Տերմինների աղյուսակ.....	40
7.4.	Վնասված գույքի գնահատում.....	41
8.	Վերաբնակեցման բյուջեն.....	43
8.1.	Ներածություն.....	43
8.2.	Աղբյուրների և Դրամական Միջոցների Բաշխում.....	43
8.3.	Փոխհատուցում հողի կորուստի դեպքում.....	43
8.3.1.	Գնահատման և փոխհատուցման հաշվարկային մոտեցումը.....	43
8.3.2.	Փոխհատուցում մասնավոր հողատարածքների կորուստի համար	44
8.3.3.	Փոխհատուցում հողի վարձակալներին	44
8.3.4.	Վերականգնման նպաստ օրինական օգտագործված հողերի համար	44
8.3.5.	Մշակաբույսեր.....	45
8.3.6.	Զգալի ազդեցության համար դրամական աջակցություն	45
8.3.7.	Դրամական աջակցություն խոցելի խմբերին	45
8.4	Գրանցման ծախսեր	46
8.5	Բյուջեի ամփոփում	47
9.	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման գործընթաց	48
9.1	Ներածություն.....	48
9.2	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի նախապատրաստական աշխատանքները	48
9.3	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման նախապատրաստական աշխատանքները	49
9.4	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման կարևորագույն փուլերը.....	49
9.5	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման ժամանակացույց.....	51
10.	Մշտադիտարկում	53
10.1	Ներածություն.....	53
10.2	Ներքին մշտադիտարկում.....	53
10.3	Արտաքին մշտադիտարկում.....	53
10.4.	Գնահատում վերաբնակեցումից հետո	54

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՀԱՄԱՌՈՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԱՏ	Ազդակիր տնային տնտեսություն
ԱՏԳ	Ազդակիր տնային տնտեսության գլխավոր
ՇԿ	Շինարար Կապալառու
ՉՈՒ	Չափագրման ուսումնասիրություն
ՎԱ	Վերաբնակեցված անձինք
ԳՕՀՊՆ	Գույքի օտարում հանրային և պետական նպատակներով
ԲՄԱԳ	Բնապահպանական և սոցիալական ազդեցության գնահատում
ԷՄՀԾ	Էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հուսալիության ծրագիր
ՀՀկ	Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն
ԲԿՄ	Բողոքների կարգավորման մեխանիզմ
ՏՏԳ	Տնային տնտեսության գլխավոր
ԲԷՑ	Բարձրավոլտ Էլեկտրացանցեր ՓԲԸ
ԻԱԽ	Իրականացմանն աջակցող խորհրդատու
ԿՊԹԼ	Կալպատարու Փաուեր Թրանսմիշն Լիմիթեդ
ՏԻ	Տեղական իշխանություններ
ՏԻՄ	Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ
ԱԱՀՑ	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն
ՀԿ	Հասարակական կազմակերպություն
ԳԶ	Գործառնական ձեռնարկ
ԱԵԱ	Ազդեցության ենթարկված անձինք
ՀՔ	Հանրային քննարկում
ՀՔՀՊ	Հանրային քննարկման և հրապարակման պլան
Ծրագիր	Հրազդանից Շինուհայր միջանցքի ծրագիր
ՀՀ	Հայաստանի Հանրապետություն
ՎԳՊ	Վերաբնակեցման գործողության պլան
ԱԳ	Անվտանգության գոտի
ՎՔՇ	Վերաբնակեցման Քաղաքակառուցության Շրջանակ
ԱԳԿՊԿ	Անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտե
ՊՈԱԿ	Պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն
ԵԿ	Ենթակայան
ՏԱ	Տեխնիկական առաջադրանք
ՀՂ	Համայնքի ղեկավար
ՀԲ	Համաշխարհային բանկ

Սահմանումներ

Վերաբնակեցում՝ Բանկի տերմինաբանությամբ նշանակում է հողի զբաղեցումից կամ հողօգտագործման սահմանափակումից առաջացող բոլոր տնտեսական և սոցիալական վնասները, ինչպես նաև դրանից բխող փոխհատուցման և մեղմացման միջոցառումները: Վերաբնակեցումը չի սահմանափակվում իր սովորական նշանակությամբ՝ փաստացի վերաբնակեցում:

Կախված դեպքից, վերաբնակեցումը կարող է ներառել՝ (ա) հողի կամ հողի վրա գտնվող կառույցների ժամանակավոր կամ մշտական ձեռքբերում, ներառյալ ձեռնարկատիրական գործունեության հետ կապված կառույցները, (բ) փաստացի վերաբնակեցում և (գ) տեղահանման տնտեսական հետևանքների հասցեագրում տեղահանված անձանց (ՏԱ) եկամուտների և կենսամակարդակի բարելավման համար (կամ առնվազն նախկին մակարդակի վերականգնում):

Ազդեցության ենթարկված անձինք (ԱԵԱ) այն անձինք են, ովքեր տուժում են ծրագրի ուղղակի տնտեսական և սոցիալական ազդեցությունից, որը կարող է արտահայտվել հետևյալ կերպ.

- Ակտիվների կորուստ կամ վնաս,
- Պետական կարիքների համար հողի օտարում,
- Պարտադրված տեղահանում,
- Բացասական ազդեցություն ձեռքբերված կամ սեփականություն հանդիսացող (ժամանակավոր կամ մշտական) ցանկացած բնակելի շինության, հողի (ներառյալ հողի վրա գտնվող շինությունները, գյուղատնտեսական նշանակության հողերը և արոտավայրերը) կամ ցանկացած այլ հիմնական միջոցի նկատմամբ իրավունքների, սեփականության իրավունքի կամ այլ տնտեսական շահերի վրա:
- Բացասական ազդեցություն արտադրական նշանակության ակտիվների հասանելիության վրա (ժամանակավոր կամ մշտական):
- Բացասական ազդեցություն ձեռնարկատիրական գործունեության, զբաղվածության, աշխատանքի կամ բնակության վայրի վրա:

Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակը (ՎԳՇ)՝ վերաբնակեցումը կարգավորող փաստաթուղթ է, որը պատրաստվում է, երբ ծրագրի գնահատման փուլում վերաբնակեցման ծավալներն ու աշխարհագրական տեղանքները հստակ հայտնի չեն, քանի որ ծրագիրն ունի բազմաթիվ բաղադրիչներ կամ ծրագրի վերջնական նախագծի մշակումը (ինչպես որ այս դեպքում) ավարտվելու է ավելի ուշ (շինարարության փուլի աշխատանքային նախագծեր): Քաղաքականության շրջանակը սահմանում է ծրագրի իրագործման ընթացքում հնարավոր վերաբնակեցման գործողության նպատակներն ու սկզբունքները, կազմակերպական լուծումները և ֆինանսավորման մեխանիզմները: Շրջանակը նաև գնահատում է ազդակիր անձանց և վերաբնակեցումների հավանական թիվը, հատկապես ֆինանսական միջնորդություն ենթադրող ծրագրերում, և գնահատում հնարավոր վերաբնակեցման նախապատրաստման, իրականացման և վերահսկողության ինստիտուցիոնալ կարողությունները: Երբ ծրագրի իրականացման ընթացքում վերաբնակեցման չափերը հստակեցվում են, ապա մինչ ծրագրի ֆինանսավորման հաստատումը ՎԳՊ (կամ համառոտ ՎԳՊ՝ կախված ազդեցությունների աստիճանից և խստությունից) է պատրաստվում (ԳՁ 4.12, պարբ. 29–30):

Վերաբնակեցման գործողությունների պլանը (ՎԳՊ)՝ վերաբնակեցման փաստաթուղթ է, որը պատրաստվում է երբ հստակեցվում է ծրագրի աշխարհագրական դիրքը, այն է՝ հայտնի են էլեկտրահաղորդման գծի մանրամասն ծրագիրը և հենասյուների հստակ դիրքերը: Եթե էլեկտրահաղորդման գծի վերջնական ծրագիրը չի բավարարում օրենքով սահմանված անվտանգության գոտու նվազագույն պահանջները, ապա հողի ձեռքբերումը հանգեցնում է մարդկանց ֆիզիկական տեղահանման և/կամ ապաստանի կորստի, և/կամ եկամտի աղբյուրի կորստի, և/կամ տնտեսական ռեսուրսների անհասանելիության կամ հասանելիության սահմանափակման: ՎԳՊ-ն պատրաստում է մարդկանց կամ նրանց եկամուտների վրա ազդեցության սկզբնապատճառ հանդիսացող կողմը: ՎԳՊ-ն պարունակում է մանրամասն և իրավական տեսանկյունից պարտավորություն ունեցող պահանջներ, որին համաձայն պետք է կատարվի մարդկանց վերաբնակեցումը և փոխհատուցումը մինչ բացասական

հետևանքներ ունեցող միջոցառումների իրականացումը: ՎԳՊ-ն պարունակում է ծրագրի ազդեցությունը կրողների մարդահամարի արդյունքները, ներառյալ կադաստրային տեղեկատվությունը և կորուստների մանրամասն ցուցակը:

Փոխհատուցում՝ վճարում հողի օտարման կամ այլ ակտիվների, ներառյալ հիմնական միջոցների, մասնակի կամ ամբողջական կորստի դիմաց, որը կատարվում է բնախրային, դրամական կամ այլ ակտիվներով փոխհատուցման եղանակով:

Հողի ձեռքբերում՝ հողի, շինությունների կամ դրա վրա գտնվող այլ գույքի նկատմամբ ծրագրի իրականացման նպատակով իրավունքների ձեռքբերում կամ օտարում:

Գյուղատնտեսական նշանակության հողակտորների փոխհատուցման արժեք՝ հավասար արտադրողական կամ օգտագործման ներուժով և ծրագրից տուժած հողակտորի մոտակայքում գտնվող այլ հողակտորի մինչև ծրագրի սկիզբը կամ տեղահանումը ունեցած արժեքն է՝ գումարած հետևյալ ծախսերը՝ հողակտորի նախապատրաստման, որպեսզի այն ունենա նույն հատկանիշները, ինչ որ ծրագրի ազդեցությանը ենթարկված հողակտորը, պետական գրանցման տուրքերն ու վճարները, փոխանցման հետ կապված հարկերը և այլ հողակտորի տրամադրման հետ կապված վճարներն ու տուրքերը:

Տների կամ այլ շինությունների փոխհատուցման արժեք՝ ծրագրից տուժած շինությունների որակին հավասար կամ ավելի լավ որակի և նույն տարածքում գտնվող կառույցների շուկայական արժեքը: Այդ արժեքը պետք է ներառի.

- ա) շինարարական նյութերը,
- բ) շինհրապարակ շինանյութերի տեղափոխման ծախսերը,
- գ) վարձու աշխատողների և կապալառուների վարձատրությունը,
- դ) գրանցման բոլոր ծախսերը:

Վերջնաժամկետ՝ ծրագրի աշխարհագրական սահմաններում ծրագրի ազդեցությանը ենթարկվածների մարդահամարի մեկնարկման ամսաթիվ: Դա այն ամսաթիվն է, որից հետո ծրագրի նպատակներով հողի զբաղեցման կամ ձեռքբերման դիմաց ոչ մի փոխհատուցում չի տրամադրվում:

Խոցելի տնային տնտեսություններ՝ տնային տնտեսություններ, որոնք չեն կարող համակերպվել ճգնաժամային կամ շուկային իրավիճակներին և ապահովել իրենց բարօրությունը և կենսամակարդակը (տես 37 էջի 99 պարբերության նկարագրությունը):

Այս տնային տնտեսությունները սովորաբար տառապում են թերսնուցումից, ունեն ցածր կրթական մակարդակ կամ ընդհանրապես կրթություն չունեն, գործազուրկ են և չունեն եկամտի աղբյուր, ծեր են, հանդիսանում են էթնիկ փոքրամասնություն և առկա է գենդերային անհավասարություն:

1. Ներածություն

1.1. Ծրագրի նկարագրություն

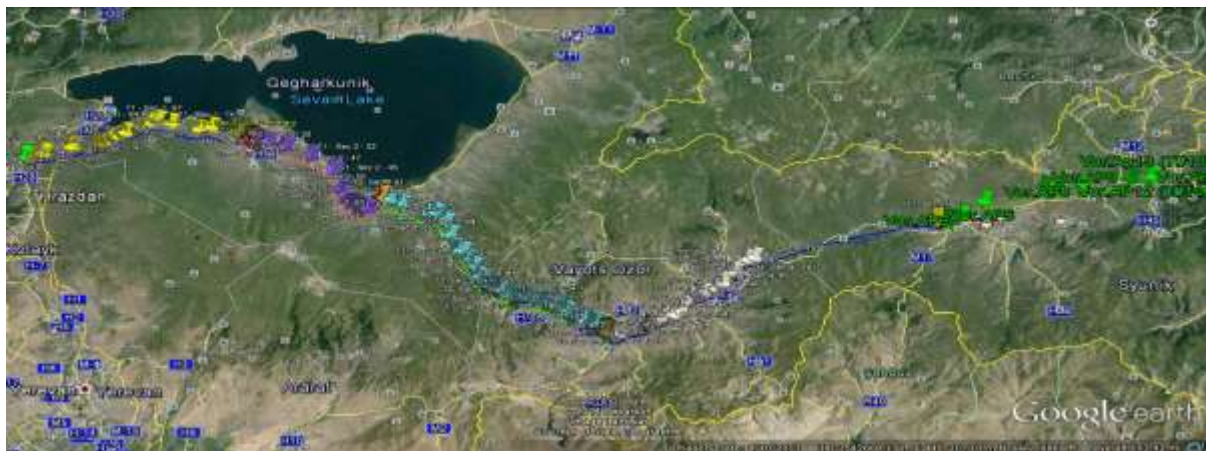
1. Համաշխարհային Բանկի կողմից (ՀԲ) ֆինանսավորված Հրազդանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման վերակառուցման ծրագիրը (Ծրագիր) իրականացվում է «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ-ի (ԲԷՑ) կողմից, Հայաստանի Կառավարության (ՀՀ) ենթավարկով: Ծրագիրը նպատակ ունի ամբողջովին վերափոխել Հրազդանի ՋԷԿ-ից (Հայաստանի հյուսիս-արևելք) մինչև Շինուհայրի ենթակայան (հարավ) ձգվող 230 կմ երկարությամբ բարձրավոլտ գծը ցանցի հուսալիությունը բարձրացնելու, գծի թողունակությունը ավելացնելու և Հայաստանում էներգամատակարարման բացը լրացնելու նպատակով:

1.2. Ծրագրի աշխարհագրական դիրքը

2. Հայաստանի Հանրապետությունը լեռնային երկիր է 29,743 կմ² տարածքով: Հյուսիսում այն սահմանակից է Վրաստանին, արևելյան մասում Ադրբեջանին, հարավում՝ Իրանին և արևմուտքում՝ Թուրքիային: Ծրագրի տարածքը Հայաստանի հարավային հատվածն է, որի մեջ մտնում են Կոտայքի, Գեղարքունիքի, Վայոց Ձորի և Սյունիքի մարզերը:

3. Էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման բաղադրիչը բաղկացած է հինգ առանձին հատվածներից՝ Նորադուզ (45 կմ), Լիճք (25 կմ), Վարդենիս (45 կմ), Վայք (70 կմ) և Որոտան 1 (40 կմ), որոնք անցնում են երկրի կենտրոնական մարզերով (օրինակ՝ Կոտայքի մարզ)՝ հատելով Վայք քաղաքը, և ավարտվում երկրի հարավում (Սյունիքի մարզ, Գորիս քաղաքի մերձակայք): Գծի ընդհանուր երկարությունը կազմում է մոտ 232,5 կմ: Ենթակայաններն ու էլեկտրակայանները գտնվում են Հրազդանում (Հրազդանի ջերմային էլեկտրակայան), Գավառում, Լիճքում, Եղեգնաձորում, Շաղաթ գյուղում (Սպանդարյան հիդրոէլեկտրակայան) և Շինուհայրում:

Պատկեր 1. Ծրագրի աշխարհագրական դիրքը

1.3. Ծրագրի նկարագրությունը

4. Ծրագիրը նախատեսում է նոր հենասյունների մոնտաժում, ներառյալ հիմքերը, ինչպես նաև էլեկտրահաղորդման լարերի, մեկուսիչների և այլ առանցքային ենթակառուցվածքների փոխարինում: Գործող գիծը շահագործման է հանձնվել 1956թ.-ին և հասել է իր օգտակար ծառայության սահմանագծին և տեխնիկապես այլևս չի համապատասխանում ժամանակակից ստանդարտներին: Վերականգման արդյունքում ներկայիս 300 մ² տրամագծով էլեկտրահաղորդիչ լարերը կփոխարինվեն նոր 400 մ² տրամագծով էլեկտրահաղորդիչ լարերով գծի թողունակությունը և հուսալիությունը բարելավելու համար:

5. Նոր գիծը մեծամասամբ զուգահեռ է լինելու հինին (մոտ 50 մետր հեռավորության վրա): Այն հիմնականում անցնելու է նույն անվտանգության գոտիով (ԱԳ): Այնուամենայնիվ, ներկայիս գիծն անցնում է մեծ թվով գյուղական և քաղաքային բնակավայրերով, որտեղ անվտանգության գոտին առանց հողի ձեռքբերման հնարավոր չի լինի 50 մետրով տեղաշարժել: Այդ իսկ պատճառով, բնակավայրերից և բնակիչների պարտադրված վերաբնակեցումից խուսափելու համար ընտրվել են շրջանցման ուղիներ: Շեղումները նախագծվել են ոչ միայն բնակավայրերը, այլ նաև մշակութային նշանակության հատվածները և դժվարին տեղանքը գոյություն ունեցող անվտանգության գոտուց շրջանցելու համար:

1.4. Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի կազմման հիմնավորում

6. Քանի որ նոր գիծը ամբողջությամբ չի գտնվելու գոյություն ունեցող գծի անվտանգության գոտու սահմաններում, ապա հողակտորների և հողօգտագործման վրա մշտական ազդեցության դեպքում առաջանալու է հողի ձեռքբերման անհրաժեշտություն (հաշվի առնելով բարձրության սահմանափակումները): Հողի ձեռքբերումը պահանջվում է հենարանների հիմքերի շինարարության համար: Եթե գծի անվտանգության գոտում հայտնվեն տներ և անվտանգ հեռավորության նվազագույն պահանջները չբավարարվեն, ապա կառաջանա վերաբնակեցման անհրաժեշտություն: Այնուամենայնիվ, մանրամասն նախագծման շնորհիվ հնարավոր է եղել գտնել լուծումներ, որոնք թույլ են տվել խուսափել բնակավայրերի վրա որևէ ազդեցությունից:

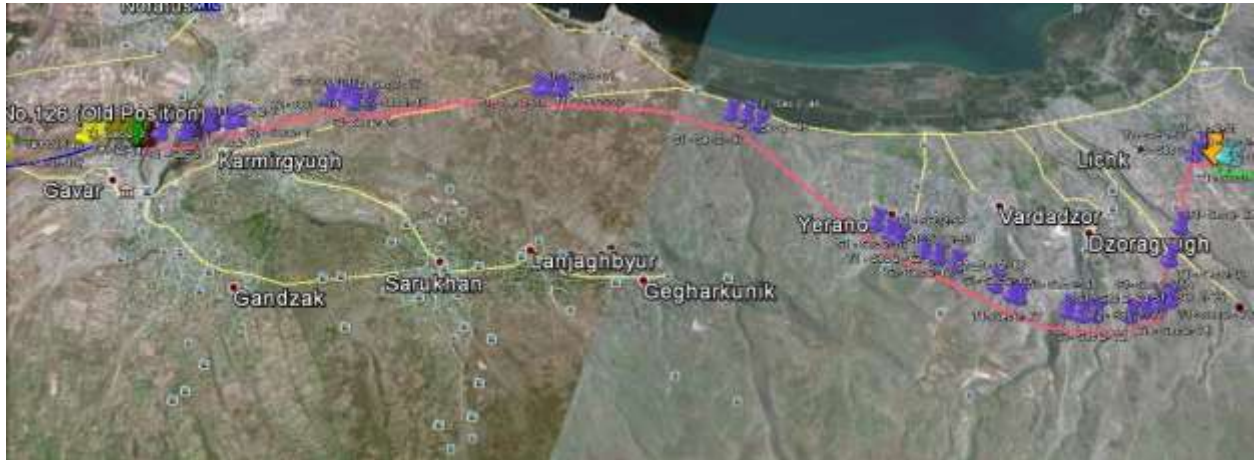
7. Ծրագրով չի պահանջվում հողերի էական ձեռքբերում և վերաբնակեցում, և չի ներառելու փաստացի վերաբնակեցում կամ 200 հոգուց բաղկացած որևէ հողատարածքի ավելի քան 10%-ի օտարում: Այդ իսկ պատճառով համառոտ ՎԳՊ-ն կազմվել է, ըստ ԳՁ 4.12, Հավելված Ա, պարբ. 2:

8. ՎԳՊ-ի կազմման գործընթացը հեշտացնելու և ամբողջ Ծրագիրն իրականացնելու համար ծրագիրը բաժանվել է հետևյալ հինգ հատվածների, որոնց համար առանձին ՎԳՊ պետք է կազմվի:

1. Հրազդանի ՋԷԿ - Կամո (Նորադուզ)՝ միաշղթա 41.1 կմ + երկշղթա 3.5 կմ
2. Կամո - Լիճք (Լիճք)՝ միաշղթա 29.8 կմ
3. Լիճք - Եղեգնաձոր (Վարդենիս)՝ միաշղթա 48.4 կմ
4. Եղեգնաձոր – Սպանդարյան ՀԷԿ (Վայք)՝ միաշղթա 64 կմ + երկշղթա 4.6 կմ
5. Սպանդարյան ՀԷԿ - Շինուհայր (Որոտան 1)՝ միաշղթա 36.4 կմ

9. Այս ՎԳՊ-ում ներկայացվում է Հատված 2-ի վերաբնակեցման խնդիրները՝ Կամո-Լիճք հատվածը¹ (29.8կմ): Այն հիմնված է 2014թ-ի ապրիլից մինչև օգոստոս ընկած ժամանակահատվածում կազմված մանրամասն նախագծման վրա:

Պատկեր 2. Հատված 2-ի աշխարհագրական դիրքը

1.5. Վերաբնակեցման գործողության համառոտ պլանի նպատակը և շրջանակը

10. ՎԳՊ-ի հիմնական նպատակը ծրագրի ազդեցությանը ենթարկված անձանց հայտնաբերելն ու աջակցելն է նրանց կյանքի որակը և կենսակերպը վերականգնելու և առնվազն այն մակարդակին հասցնելու համար, որը նրանք ունեցել են մինչև Ծրագիրը:

11. Երբ կազմվել է մանրամասն նախագիծը՝ հիմնվելով կադաստրային չափագրման վրա, որում ազդեցության ենթարկված գույքերը սկզբնական անվտանգության գոտու հետ միասին բացահայտվել են, Կառավարությունը ընդունել է 2014թ-ի հունիսի 12 N 599-Ն նախնական ուսումնասիրության վերաբերյալ որոշումը, ըստ որի չափագրող թիմին թույլատրվում է կատարել գույքագրում և կազմել գույքերի վերջնական ցանկը Գերակա հանրային շահ ճանաչելու համար, որով կընդունվի Ծրագիրը բացառապես որպես պետական (հանրային) հետաքրքրություն:

12. Նախնական ուսումնասիրության վերաբերյալ որոշումն ընդունվելուց հետո ՎԳՊ-ի կազմման համար ձեռնարկվում են հետևյալ քայլերը՝

1. ԱԵԱ , ազդակիր տնային տնտեսությունների մարդահամարի ավարտում և կորուստների գույքագրում,
2. Մանրամասն գնահատումների, նկարագրության ավարտում և ազդեցության ենթարկված հողերի, մշակաբույսերի գնահատում,
3. ԱԵԱ հետ հանրային քննարկումների ավարտում,
4. Բոլոր տեսակի կորուստների համար փոխհատուցման մանրամասն բյուջեի կազմում:

¹ Ի սկզբանե, հատված 2-ը ներառել է նաև Լիճք, Ձորագյուղ և Ծակքար համայնքները: Սակայն, Հատված 2-ի ՎԳՊ-ի կազմման գործընթացն արագացնելու նպատակով դրանք տեղափոխվել են Հատված 3-ի ՎԳՊ, քանի որ այնտեղ վերջնական ծրագծի ԱԳ-ում (ծայրային հաղորդակարից 25մ հեռավորություն)կային բնակավայրային կատեգորիայի մի քանի հողատարածքներ (դրանք նախատեսված են տներ կառուցելու համար), որտեղ անհրաժեշտ էր լրացուցիչ քննարկումներ ազդակիր համայնքների, ԲԷՑ-ի և ՀԲ-ի հետ:

13. Այս ՎԳՊ-ն ներկայացնում է մանրամասն հաշվետվություններ փոխհատուցման, վերաբնակեցման և վերականգնման համար՝

1. ԱԵԱ նկարագիրը,
2. Ենթաժրագրի կորուստների և ազդեցությունների չափը,
3. Տեղեկատվության հրապարակումը, հանրային քննարկումները և մասնակցությունը,
4. Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակը փոխհատուցման վճարումների և վերականգնման համար,
5. Բողոքների կարգավորման մեխանիզմը,
6. Վերաբնակեցման բյուջեն և ֆինանսավորման պլանը, ներառյալ գնահատումը և փոխհատուցումը կորցրած ակտիվների և վերականգնման համար,
7. Վերաբնակեցման պլանի իրականացման ժամանակացույցը և ինստիտուցիոնալ բաղադրիչների հայեցակարգը, և
8. ՎԳՊ-ի իրականացման մշտադիտարկումը:

1.6. Ծրագրի վերջնաժամկետը

14. Ծրագրի վերջնաժամկետը 2014թ-ի օգոստոսի 11-ն է, երբ սկսվում են մարդահամարը և գույքագրումը: Բոլոր մարդիկ, կազմակերպությունները, որոնք վեջնաժամկետից հետո տեղափոխվում են Ծրագրի տարածք և/կամ մարդիկ, որոնք իրականացնում են շինարարական աշխատանքներ, տնկում են ծառեր և այլն, համարվում ենք իրավունք չունեցող ԱԵԱ, և այսպիսով չեն ստանում ոչ մի փոխհատուցում: Հայտարարությունը փակցվում է տեղական ինքնակառավարման մարմնի (ՏԻՄ) գրասենյակներում յուրաքանչյուր բնակավայրում հանրային քննարկումների սկսման ամսաթվին: Վերջնաժամկետի վերաբերյալ մանրամասները ներկայացվել են ԱԵԱ-ց հանրային քննարկման (ՀՔ) ժամանակ:

1.7. Փաստաթղթի հրապարակում

15. 2014թ-ի դեկտեմբերի 15-ին ՎԳՊ-ն հրապարակվել է ԲԷՑ-ի կայքում հայերեն և անգլերեն լեզուներով: ՎԳՊ-ն կազմվել է համատեղ, մասնավորապես այն հրապարակվել և կներկայացվել է Հանրային Քննարկումների ժամանակ ազդեցության ենթարկված համայնքներում և վերանայվել է ԱԵԱ և շահագրգիռ կողմերի մեկնաբանությունների համաձայն: ՎԳՊ-ն առկա է բոլոր ազդակիր համայնքներում տեղական ինքնակառավարման մարմինների գրասենյակներում:

2. Ազդեցության գնահատում

2.1. Մահմանում

16. Այս ՎԳՊ-ի կազմման համար ընդունված հիմնական սկզբունքներից մեկն այն է, որ փոխհատուցման բոլոր վճարումները և կենսակերպի վերականգնման աջակցությունը պետք է հիմնվի ազդակիր անձանց Ծրագրի ազդեցությունների մանրամասն ուսումնասիրման վրա: Այս ՎԳՊ-ի համար մի շարք ուսումնասիրություններ են իրականացվել 12.08.2014թ-ից մինչև 05.09.2014թ-ը: Ծրագրի վերաբնակեցման ազդեցությունների չափը ճշգրիտ կերպով գնահատելու համար կատարվել են հետևյալ ուսումնասիրությունները.

1. **Չափագրման ուսումնասիրություն (ՉՈԻ)**՝ չափել հողերի ազդեցության ենթարկված տարածքները, ինչպես նաև վնասված գույքի քանակն ու տեսակը:
2. **Կորուստների գույքագրում**՝ որոշել և գնահատել հողերի և ձեռքբերման ենթակա գույքի բնութագրերը:
3. **Վնասված գույքի փոխհատուցման արժեքի գնահատումը**՝ որոշել կորցրած գույքի, եկամտի, կենսամակարդակի այլ աղբյուրների և ծախսերի փոխհատուցման գումարը ՎԳՊ-ի բյուջեն կազմելու համար:
4. **Մարդահամարի անցկացում**՝ որոշել ազդակիր տնային տնտեսությունների և նրանց աղանների ճշգրիտ քանակը, ներառելով որոշ տարրական սոցիալական բնութագրերը՝ սեռը, էթնիկ պատկանելիությունը, կրթությունը, կենսամակարդակի աղբյուրները:

2.2. Ուսումնասիրության մեթոդաբանությունը

17. Կալպատարու ընկերությունը վարձել է լիցենզավորված քարտեզագրող և չափագրող ընկերություն, ինչպես նաև լիցենզավորված գնահատող ընկերություն, որպես ենթակապալառուներ՝ չափելու և գնահատելու ցանկացած գույք, որը պետք է ձեռք բերվի: ՉՈԻ-ի և գույքագրման ծավալի մեջ մտնում է հետևյալ գույքերի կամ ակտիվների որոշումը, դասակարգումը, չափագրումը և գնահատումը, որոնք են՝ հողը (գյուղատնտեսական, բնակելի, արդյունաբերական և առևտրային նպատակներով կիրառվող տարածք), ներառյալ այս հողատարածքների վրա բարելավումները, շենքերը/շինությունները (բնակելի և բիզնես կառույցները, ներառյալ շենքերի կատեգորիան և շինությունների տեսակները), ԱԵԱ հողի տիրապետման իրավական կարգավիճակը, մշակաբույսերի տարածքը և տեսակը, ծառերի քանակը և տեսակը, բիզնեսի վրա ազդեցությունը (ազդեցության տեսակը և իրավական կարգավիճակը), զբաղվածության կորուստները, համայնքային/հանրային գույքերի քանակը, տեսակը և տարածքը:

18. Չափումները իրականացվել են, համաձայն No 283-Ն Որոշման Հավելված 1-ի պահանջների, ՀՀ Կառավարությանն առընթեր Անշարժ գույքի կադաստրի Պետական կոմիտեի (ԱԿԿՊԿ) նախագահի կողմից 2011թ-ի հոկտեմբերի 20-ին տրամադրված (անշարժ գույքի չափման (գրանցում) հրահանգի: Ազդակիր անձինք տեղանք այցելելուց մեկ օր առաջ հեռախոսով տեղեկացվել են ուսումնասիրության ամսաթվի և ժամանակի մասին: Այս գործընթացը երաշխավորում է, որ գույքագրման ընթացքը վերահսկվում է ԱԵԱ կողմից:

19. Որպես գույքագրման ուսումնասիրության արդյունք, կազմվել են ազդակիր գույքի գնահատման նկարագրության արձանագրություններ, որոնք ստորագրվել են ԱԵԱ² կողմից: Արձանագրության ստորագրման գործընթացը նախատեսված է Հայաստանի Հանրապետության (ՀՀ) օրենքով՝ երաշխավորելու, որ բոլոր գրանցված ազդեցությունները ստուգվել և հաստատվել են ԱԵԱ կողմից:

20. Ազդակիր տնային տնտեսությունների մարդահամարը իրականացվել է փորձառու հարցազրուցավարների կողմից: Բոլոր ազդակիր անձինք, ներառյալ սեփականատերերը և ազդեցության ենթարկված հողատարածքները ուսումնասիրվել են հարցաթերթերի և դեմ առ դեմ հարցազրույցի միջոցով կամ հեռախոսով (հարցաթերթը տես Հավելված 1): Յուրաքանչյուր հարցաթերթ լրացնելու համար պահանջվում է 15-20 րոպե: Հավաքված տվյալները մշակվել են՝ օգտագործելով SPSS 22 վիճակագրական փաթեթը: 41 ազդակիր տնային տնտեսություններից ուսումնասիրվել են 30-ը: Սա կազմում է ընտրանքի 73%-ը: Ազդեցության ենթարկված 11 տնային տնտեսություններ չեն մասնակցել հետազոտությանը, քանի որ ազդակիր ընտանիքները բնակվում են Ռուսաստանում³ և 3 տնային տնտեսությունների⁴ հետ չի հաջողվել կապ հաստատել:

2.3. Ազդեցությունը հողի վրա

2.3.1. Հողերի դասակարգումը, ըստ ՀՀ օրենքի

21. ՀՀ հողային օրենսգիրքը (մայիս 2001) դասակարգում է հողը հետևյալ ինը կատեգորիաների՝ (1) գյուղատնտեսական, (2) բնակավայրային/բնակելի, (3) արդյունաբերական, հանքավայրային և արտադրական (4) էներգետիկ, տրանսպորտային, կոմունիկացիոն, ճարտարագիտական ենթակառուցվածքի օբյեկտներ (5) հատուկ նպատակներով պաշտպանված հողատարածք, (6) հատուկ նշանակության, (7) անտառային, (8) ջրային և (9) պետական պահուստային հողատարածք: Նպատակային նշանակության յուրաքանչյուր հողատարածք, հիմնվելով իր օգտագործման տիպի վրա, դասակարգվում է ըստ իր ֆունկցիոնալ նշանակության կատեգորիայի:

² 41 ազդակիր տնային տնտեսություններից 92 սեփականատերերի պատկանող մասնավոր ունեցվածքների համար 26 արձանագրություններից 18 են ստորագրվել ԱԵԱ-ց կողմից: Ստորագրված 18 արձանագրություններից 2-ը մասնակի ստորագրված են, քանի որ համասեփականատերերը մշտապես ապրում են Ռուսաստանում: 8 արձանագրություն չի ստորագրվել ԱԵԱ-ց բացակայության պատճառով: Այս ԱԵԱ-ք տվյալ պահին գտնվում են երկրից դուրս: Սեփականատերերից երեքի հետ կապ չի հաստատվել: Բոլոր արձանագրությունները պաշտոնապես կողարկվեն ԱԵԱ-ց, որպեսզի նրանք ծանոթանան բովանդակությանը: Համայնքային ունեցվածքների համար բոլոր արձանագրությունները ստորագրվել են ՏԻՄ-ի ներկայացուցիչների կողմից:

³ Եթե սեփականատերերը բացակայեն իրականացման ընթացքում կամ լիազորագիր չուղարկեն լիազորված անձանց, գույքը կօտարվի դատարանի միջոցով: Տեղական լիազոր մարմինների կողմից տրամադրված տեղեկատվության հիման վրա մի քանի տնային տնտեսություններ արտագնա աշխատանքի են մեկնել և կվերադառնան մինչև 2014թ-ի վերջը: Մյուսների համար տեղեկատվությունը տրամադրվել է Հայաստանում գտնվող նրանց բարեկամներին և փորձեր են արվել գտնելու նրանց կոնտակտային տվյալները նախքան ՎԳՊ-ն իրականացնելը:

⁴ Այս բոլոր երեք տնային տնտեսություններից ներկայացուցիչները, ովքեր հողերի համասեփականատերեր են, կանայք են, ովքեր ամուսնությունից հետ տեղափոխվել են այլ համայնքներ և չեն օգտագործում հողը: Հիմնվելով տեղական լիազոր մարմինների և բարեկամների կողմից տրամադրված տեղեկատվության վրա՝ չափազանց անցկացնող խումբը կապ է հաստատել 1 կնոջ հոր և 2 կանանց ամուսինների հետ: Նրանք հրաժարվել են պատասխանել իրենց տնային տնտեսության հետ կապված փոխհատուցման, եկամտի վերաբերյալ հարցերին, քանի որ չեն ընկալել կին համասեփականատերերին որպես հողատարածքի սեփականատերեր: Նրանց իրավունքները և չափազանց կարևորությունը այս կանանց ամուսիններին և հորը բացատրելու փորձերն ապարդյուն են անցել (սա կարելի է վերագրել մշակութային առանձնահատկություններին. երբ կինը տեղափոխվում է իր ամուսնու տուն, նա այլևս չի ընկալվում որպես իր ծնողների տան համասեփականատեր, եթե նույնիսկ ունի օրինական իրավունք այդ տան նկատմամբ): Միակ պարզաբանումը, որ խումբը ստացել է, վերաբերում էր խոցելիության կարգավիճակին: Նրանցից ոչ մեկ գրանցված չի ԸՆՀ-ում, և տարեցների ու կանանց գլխավորությամբ տնային տնտեսություններ են: Այնուամենայնիվ, ՎԳՊ-ի իրականացման ընթացքում այս համասեփականատերերը պետք է ներկա գտնվեն Կադաստրում հողի ձեռքբերման գործընթացի ժամանակ, որպես օրինական համասեփականատերեր: Հակառակ դեպքում, գործը կուղարկվի դատարան:

22. Ազդեցության ենթարկված հողերը խմբավորվում են հետևյալ երեք տիպերի՝ հիմնվելով սեփականության կարգավիճակի վրա.

- **Մասնավոր հողեր՝** այն հողատարածքներն են, որոնք պատկանում են ֆիզիկական անձի կամ ընկերության, և այս իրավունքը գրանցված է Պետական կադաստրում:
- **Համայնքային հողեր՝** այն հողատարածքներն են, որոնք պատկանում են համայնքին և դրանցով զբաղվում են Տեղական ինքնակառավարման մարմինները: Համայնքային հողերը կարող են լինել չօգտագործված, օգտագործված ընդհանուր նպատակներով, օրինակ որպես արտոսվայր համայնքի անդամների կողմից՝ վարձով տրված անհատին/ընկերությանը, անօրինական (չգրանցված) օգտագործված տնային տնտեսության/ընկերության կողմից:
- **Պետական հողեր՝** հողատարածքներ են, որոնք պատկանում են ՀՀ կառավարությանը: Պետական հողերը կարող են լինել չօգտագործված, օգտագործված հիմնական ճանապարհների, պետական օբյեկտների, զինվորական նպատակների համար և այլն: Որոշ պետական հողեր կարող են տրվել վարձով կամ անօրինական (չգրանցված) ձևով օգտագործվել տնային տնտեսության/ընկերության կողմից:

2.3.2. Հողի կորուստ

23. Ընդհանուր առմամբ կան 87 հողատարածքներ 17,898մ² մակերեսով, որոնցից 3,911 մ² գտնվում են 1 քաղաքային և 13,987մ² 5 գյուղական համայնքներում: Ընդհանուր առմամբ 41 տնային տնտեսություններ ունեն հողերի որոշակի ազդեցություն, ներառյալ հողի սեփականատերերը և հողօգտագործողները: Ստորև ներկայացված աղյուսակ 1-ում նշված են հողի ազդեցության մանրամասները յուրաքանչյուր ազդակիր համայնքի վրա:

24. Ազդակիր հողատարածքները մտնում են հետևյալ երեք խմբերի մեջ՝ հիմնվելով սեփականության կարգավիճակի վրա.

1. **Մասնավոր հողատարածքներ՝** ընդհանուր առմամբ 26 հողատարածքներ պատկանում են անձանց, ովքեր ունեն իրավունք ազդակիր հողատարածքների վրա: Բոլոր մասնավոր հողերը գյուղատնտեսական չորոզվող հողեր են, որոնք սեփականատերերի կողմից օգտագործվում են գյուղատնտեսական նպատակներով: Նրանցից մեծ մասն օգտագործում են մշակաբույս աճեցնելու նպատակով:
2. **Համայնքային հողատարածքներ՝** հետազոտման միջոցով հայտնաբերվել են 56 համայնքային հողեր: Համայնքային հողատարածքներից ոչ մեկը չի օգտագործվում որևէ ԱԵԱ/տնային տնտեսության կողմից:
3. **Պետական հողատարածքներ՝** 5 պետական հողատարածքներ կենթարկվեն ծրագրի ազդեցությանը: Հողատարածքները այս պահին չեն օգտագործվում:

Աղյուսակ 1 Ազդեցության ենթարկված հողերը, ըստ համայնքների

Համայնք	Մասնավոր հող		Համայնքային հող		Պետական հող		Ընդամենը	
	Հող (N)	Մակերես (M2)	Հող (N)	Մակերես (M2)	Հող (N)	Մակերես (M2)	Հող (N)	Մակերես (M2)
Քաղաքային համայնքներ								
Գավառ	-	-	12	2,546	5	1,366	17	3,911
Ընդամենը	-	-	12	2,546	5	1,366	17	3,911
Գյուղական համայնքներ								

Համայնք	Մասնավոր հող		Համայնքային հող		Պետական հող		Ընդամենը	
	Հող (N)	Մակերես (M2)	Հող (N)	Մակերես (M2)	Հող (N)	Մակերես (M2)	Հող (N)	Մակերես (M2)
Կարմիրգյուղ	13	1,872	16	3,645	-	-	29	5,517
Երանոս	10	1,738	16	3,508	-	-	26	5,246
Լանջաղբյուր	1	139	3	538	-	-	4	677
Գեղարքունիք	-	-	9	2,002	-	-	9	2,002
Վարդաձոր	2	545	-	-	-	-	2	545
Ընդամենը	26	4,294	44	9,693	-	-	70	13,987
Ընդհանուրը	26	4,294	56	12,239	5	1,366	87	17,898

25. Ազդակիր 87 հողատարածքներից բոլոր 26 մասնավոր հողերը գյուղատնտեսական են: Այս 26 հողատարածքները վարելահողեր են և չեն ոռոգվում: 56 համայնքային հողատարածքներից⁵ 50-ը գյուղատնտեսական հողեր են, 3-ը բնակավայրային, 1 հողատարածքը արդյունաբերական, հանքային և արտադրական է, բայց դեռ չօգտագործվող հող է: 2 հողերը պահպանվող հողեր են և գտնվում են գերեզմանոցի տարածքում: Ազդեցությունը կլինի միայն չօգտագործվող հողերի վրա, որոնք նախատեսվել են գերեզմանոցի համար: ԲԷՑ-ը, կապալառուն, խորհրդատուն և քաղաքապետարանի ներկայացուցիչը այցելել են գերեզմանոց, որպեսզի հայտնաբերեն այն տեղը, որտեղ հնարավոր կլինի տեղադրել հենարանը առանց մնասելու հարակից գերեզմանները: Հատված 2-ի No 2 և 3 հենարանների տեղակայման նոր վայրերը որոշվել են, և նախագծային լուծումների արդյունքում գոյություն ունեցող գերեզմանների վրա ոչ մի ազդեցություն չի լինի: Նախագծային լուծումները կներկայացվեն հանգուցյալների հարազատներին և հոգևորականներին նոյեմբերի 4-րդ շաբաթվա ընթացքում: Բոլոր 5 պետական հողերը գտնվում են Սևան ազգային պարկի⁶ տարածքում: Սևան ազգային պարկի անտառի վրա ազդեցությունը և վերականգնման համար միջոցները նկարագրված են Շրջակա միջավայրի դեկլարման պլանում: Մասնավորապես, Հայանտառը, ԲԷՑ-ի հետ համաձայնեցնելով, կտնկի 2 նոր ծառ յուրաքանչյուր կտրվածի փոխարեն և 3 տարի կհետևի ծառերի աճին: Հողի ազդեցության տվյալները ամփոփվում են հետևյալ աղյուսակում: Ազդակիր հողերի բոլոր կատեգորիաները, բացառությամբ պետական հողերը, կփոխհատուցվեն: Հողի ազդեցությունների տվյալները ամփոփված են հետևյալ աղյուսակում:

⁵ Մովորաբար այս տիպի հողատարածքները կարող են վաճառվել համայնքի անդամներին կամ նրանց կողմից վարձակալվել գյուղատնտեսական նպատակներով:

⁶ ԲԷՑ-ից պաշտոնական հարցում է ուղարկվել Սևան ազգային պարկ, որպեսզի նրանք մասնագետ տրամադրեն առաջարկված ԱԳ ուսումնասիրելու համար: Ուսումնասիրությանը մասնակցել են նաև ներկայացուցիչներ ՀՀ Մշակույթի և Գյուղատնտեսության նախարարությունից: Որպես ուսումնասիրության արդյունք, արձանագրություն է կազմվել և ստորագրվել ԲԷՑ-ի և Սևան Ազգային Պարկի լիազոր անձի միջև, համաձայն որի, նոր գիծը, ինչպես նաև գոյություն ունեցող հին գիծը անցնում են անտառի միջով: Նշվել է նաև, որ գծի այդ մասում գոյություն ունեցող գծի ծրագիծը կօգտագործվի: Գոյություն ունեցող գծի հենարանները կապամոնտաժվեն: Նախագիծը ենթարկվել է նաև ՀՀ Բնապահպանության նախարարության բնապահպանական փորձաքննությանը:

Աղյուսակ 2 Ազդեցության ենթարկված հողերը, ըստ հողի կատեգորիայի և հողի սեփականության/օգտագործման կարգավիճակի

Հողի կատեգորիա		Գյուղատնտեսական		Բնակավայրային		Արդյունաբերական հանքային և արտադրական		Անտառ		Հատուկ նշանակության պահպանվող հողատարածք		Ընդամենը	
		Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)	Հող (N)	Մակերես (մ2)
Մասնավոր հողատարածք	Չօգտագործված	13	2,357	-	-	-	-	-	-	-	-	13	2,357
	Գյուղատնտեսական նպատակով օգտագործված	13	1,937	-	-	-	-	-	-	-	-	13	1,937
Համայնքային հողատարածք	չօգտագործված	50	11,284	3	126	1	197	-	-	2	632	56	12,239
Պետական հող		-	-	-	-	-	-	5	1,366	-	-	5	1,366
Ընդհանուր		76	15,578	3	126	1	197	5	1,366	2	632	87	17,898

2.4. Ազդեցությունը մշակաբույսերի վրա

26. Չնայած ազդակիր մասնավոր հողերի մեծ մասը օգտագործված չէ, սակայն 13 հողերում աճում են մի քանի տեսակի մշակաբույսեր, մասնավորապես ցորեն, գարի, ինչպես նաև կորնգան: Բոլոր 13 հողերի սեփականատերերը գույքագրման պահին արդեն հավաքել էին եղել բերքը: Սակայն, քանի որ Գերակա Շահ ճանաչելու վերաբերյալ Որոշումը դեռ չկար և ՎԳՊ-ի իրականացման վերջնական ժամանակացույցը դեռ հայտնի չէր, որոշվեց փոխհատուցում տրամադրել մշակաբույսերի կորստի մեկ տարվա համար բոլոր օգտագործված գյուղատնտեսական հողերի համար: Այս հատվածում ազդեցության ենթակա է 13 հողատարածքների վրա գտնվող 1.937 ^{մ²} տարածքով մշակաբույս, որը պատկանում է 25 ազդակիր տնային տնտեսությունների: Ընդհանուր առմամբ մշակաբույսի կորուստը տարեկան կկազմի 733 կգ:

Աղյուսակ 3 Ազդեցության ենթարկված մշակաբույսեր

Բերքի տեսակ	Տարեկան արտադրողականությունը կգ/մ ²	Ազդեցության ենթարկված մակերես (մ ²)	Ընդհանուր կորուստը (կգ)
Ցորեն	0.3	824	247
Գարի	0.28	699	196
Կորնգան	0.7	414	290
Ընդհանուրը	-	1,937	733

2.5. Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսությունների մարդահամարը և ազդեցությունը նրանց կենսամակարդակի վրա

2.5.1. Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսությունների սոցիալ-տնտեսական նկարագիրը

27. Մարդահամարն անցկացվել է 30⁷ ընտանիքում (144 անդամ), ներառյալ սեփականատերերը և հոդօգտագործողները: ԱԵԱ տղամարդկանց քանակը ավելին է, քան ԱԵԱ կանանց քանակը (USS անդամների ընդհանուր քանակից 80 տղամարդ (56%) և 64 կին (44%)): Բոլոր ԱԵԱ հայեր են:

28. Հարցվածների տարիքային բաշխվածությունը ցույց է տալիս, որ երիտասարդների տարիքային խումբը (18-35) առավել ներկայացուցչական է: (34%, տես աղյուսակ 4-ը): Երիտասարդների խումբը ավելի արտահայտված է, երբ երկու (0-17 և 18-35) տարիքային խմբերը համատեղենք: Այսպիսի համեմատությունը ցույց է տալիս, որ բնակչության 59%-ը 35 տարեկանից ցածր է: Միայն 10% է բարձր 65 տարեկանից:

Աղյուսակ 4 Տնային տնտեսությունների գլխավորների և անդամների տարիքները

Տարիք	Ազդակիր SS գլխավոր		SS անդամներ		Ընդամենը	
	No	%	No	%	No	%
0-17	-	-	36	32%	36	25%
18-35	5	17%	44	39%	49	34%
36-50	5	17%	21	18%	26	18%
51-64	11	37%	7	6%	18	13%
65+	9	30%	6	5%	15	10%
Ընդամենը	30	100%	114	100%	144	100%

29. Աղյուսակ 5-ը ցույց է տալիս, որ SS գլխավորների ավելի քան 87%-ը ունեն նվազագույնը միջնակարգ կրթամակարդակ: Գրագիտության բարձր մակարդակ է գրանցված նաև ընտանիքի անդամների մեջ (նրանցից 61%-ը ունեն նվազագույնը միջնակարգ կրթություն): Տնային տնտեսությունների գլխավորների մոտ 20%-ը և ընտանիքի այլ անդամների 11%-ը ունեն համալսարանական կրթություն:

Աղյուսակ 5 Ազդակիր SS գլխավորների և անդամների կրթամակարդակը

Կրթություն	SS գլխավորներ		SS անդամներ		Ընդհանուր	
	No	%	No	%	No	%
Բարձրագույն (բակալավր կամ մագիստրոս)	6	20%	13	11%	19	13%
Հատուկ մասնագիտացված	3	10%	18	16%	21	15%
Միջնակարգ	17	57%	38	33%	55	38%
Հիմնական կրթություն	2	7%	9	8%	11	8%
Տարրական կրթություն	1	3%	6	5%	7	5%
Ոչ ֆորմալ կրթություն կամ տարրականից	1	3%	11	10%	12	8%

⁷ 11 USS ընդհանուր 41-ից հասանելի չեն եղել հարցման ժամանակ (տես 20 պարբերությունը)

ցածր						
Կիրառելի չէ (մինչև 6 տարեկանը)		0%	19	17%	19	13%
Ընդամենը	30	100%	114	100%	144	100%

30. SS գլխավորների ավելի քան մեկ երրորդը (40%), ինչպես նաև 39% SS այլ անդամները աշխատում են: Սակայն, SS գլխավորների 13%-ը (4) և SS անդամների 5%-ը (4) չեն աշխատում և աշխատանք են փնտրում:

31. SS գլխավորների 33% (10) թոշակառու են՝ համեմատած 8% (6) SS անդամների հետ: Սա ավանդական հայկական հասարակության ցուցանիշ է, երբ SS ընտանիքի ամենատարիքով անդամը, սովորաբար անկախ սեռից, դառնում է SS գլխավոր: Ազդակիր SS-ների զբաղվածության տվյալները ներկայացված են 6-րդ աղյուսակում:

Աղյուսակ 6 Ազդակիր SS գլխավորների և անդամների աշխատանքային/զբաղվածության կարգավիճակը

Զբաղվածություն	SS գլխավոր		SS անդամ		Ընդհանուր SS անդամներ	
	N	%	N	%	N	%
Աշխատող	12	40%	31	39%	43	39%
Թոշակառու	10	33%	6	8%	16	15%
Ուսանող	1	3%	6	8%	7	6%
Չաշխատող և աշխատանք չփնտրող	3	10%	31	39%	34	31%
Չաշխատող և աշխատանք փնտրող	4	13%	4	5%	8	7%
Զինձառայող		0%	1	1%	1	1%
Ընդամենը	30	100%	79	100%	109	100%

Ծանուցում՝ ներկայացված են միայն 18 բարձր SS անդամները, չներառած՝ աշակերտները (16) և մինչև 6 տարեկան երեխաները (19):

32. Ստորև ներկայացված 7 աղյուսակը ցույց է տալիս SS տարեկան եկամտի ինքնահաշվետվությունը.

Աղյուսակ 7 Ազդակիր SS ներկայացրած տարեկան եկամուտը

Ազդակիր SS տարեկան եկամուտը (ՀՀ դրամ)	No	%
1,080,000 - 2,000,000	8	27%
2,000,001 - 3,000,000	12	40%
3,000,001 - 4,000,000	3	10%
4,000,001 - 5,000,001	5	17%
8,000,001	1	3%
Հրաժարվել է պատասխանել	1	3%
Ընդամենը	30	100%

33. Ամենատարածված եկամտի աղբյուրը արտագնա աշխատանքից է (միջինում 31% SS ընդհանուր եկամտի կառուցվածքում), հաջորդը գյուղատնտեսականն է (20%-ը՝ մշակաբույսերի աճեցում) և աշխատավարձը (19%): SS միջին եկամտի կառուցվածքի մանրամասները նշված են ստորև ներկայացված աղյուսակ 8-ում:

Աղյուսակ 8 Իրենց կողմից ներկայացված միջին եկամուտը, ըստ եկամտի աղբյուրի

Եկամտի աղբյուրը	Միջին եկամուտը (ՀՀ դրամ)	%
Աշխատանք արտերկրում	826,367	31%
Գյուղատնտեսական (արտադրում և վաճառք)	550,667	20%
Աշխատավարձ	519,931	19%
Կենսաթոշակ	241,241	9%
Անասնապահություն (արտադրում և վաճառք)	214,483	8%
Աղքատության ընտանեկան նպաստ	121,067	4%
Հաշմանդամության նպաստ	66,400	2%
Ձեռնարկատիրական գործություններ	62,069	2%
Ինքնազբաղվածություն	20,690	1%
Այլ	69,550	3%
Ընդամենը	2,692,464	100%

2.5.2. Եկամտի վրա զգալի ազդեցություն ունեցող ազդակիր SS-ներ

34. Ինչպես ներկայացվել է վերևում, հարցված 41 տնային տնտեսություններից միայն 25 ունեն գյուղատնտեսական եկամուտ, և ընդհանուր առմամբ ազդակիր համայնքներում գյուղատնտեսությունը հիմնական եկամտի աղբյուրը չէ: Պատճառներից մեկն այն է, որ ազդակիր տարածքներում գյուղատնտեսական հողերը չեն ոռոգվում և գյուղատնտեսական հողերի արտադրողականությունը ցածր է: Կան 2 հողատարածքների, որոնց համասեփականատերերը 4 ազդակիր տնային տնտեսություն են, որոնք կկրեն զգալի ազդեցություն (ավելի քան 10%) եկամտի վրա (վարելահող): Մեկ միակ SS-ի համար գյուղատնտեսական եկամուտը եկամտի միակ աղբյուրն է (ընդհանուր եկամտի 67%-ը): Այնուամենայնիվ, նրանք կշարունակեն գյուղատնտեսական գործողությունները մնացած մոտ 88-89% հողատարածքի վրա: Մանրամասները ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում:

Աղյուսակ 9 Զգալի ազդեցություն եկամուտ բերող ունեցվածքի վրա

Համայնք	Հողի տեսակը	Մշակաբույսի տեսակը	Ընդհանուր տարածքը	Ընդհանուր ազդակիր տարածքը	%	SS քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
Կարմիրգյուղ	գյուղատնտեսական	ցորեն	2040	250.2	12%	1	-
Կարմիրգյուղ	գյուղատնտեսական	գարի	1850	201.7	11%	3	1 աղքատ USS

2.5.3. Ազդեցություն աղքատ և խոցելի տնային տնտեսությունների վրա

35. Ծրագիրը նախատեսում է լրացուցիչ աջակցություն խոցելի խմբերի համար, որոնք աղքատ, միայնակ կին կամ տարեց SS գլխավոր ունեցող տնային տնտեսություններն են: Ըստ ՎՔՇ-ի հետևյալ ազդակիր տնային տնտեսությունները համարվում են խոցելի.

- Անապահով SS, որոնք գրանցված են ՀՀ Աշխատանքի և սոցիալական հարցերով նախարարության (ԱՍՀՆ) Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում և ստանում են համապատասխան դրամական նպաստ՝ սահմանված ՀՀ օրենսդրությամբ:
- Միայնակ, այրի կամ ընտանիքի կերակրողին կորցրած կանանցից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ բացի թոշակառուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի այլ աշխատունակ տարիքի անձ չկա:
- Թոշակառուներից, տարեցներից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ թոշակառուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի այլ աշխատունակ տարիքի անձ չկա:

36. Հարցման ժամանակ հայտնաբերվել են 12 խոցելի SS, որոնցից 2-ը միայնակ կին SS գլխավոր, 2-ը տարեց և 9-ը աղքատ SS-ներ են:

Աղյուսակ 10 Ազդակիր խոցելի SS, ըստ խմբի

Խոցելիության կարգավիճակը	SS (N)
Ա. Աղքատ SS	9
Բ. Կանանց գլխավորությամբ SS	2 (մեկ SS ներառվում է Ա-ի մեջ)
Գ. Տարեցների գլխավորությամբ SS	2
Ընդհանուր (առանց կրկնակի հաշվարկի*)	12

**մեկ SS-ն և կին գլխավոր ունի և աղքատ է*

37. ՎՔԾ-ում նաև նշված է, որ նախնական ուսումնասիրությունների ընթացքում ԲԷՑ-ի խորհրդատվական ընկերությունները հայտնաբերել են, որ եթե ազդակիր SS-ն աղքատ է, բայց ներառված չէ Ընտանեկան նպաստների համակարգում, ապա ԲԷՑ-ը պետք է տեղեկացնի ՀՀ ԱՍՀՆ-ին և տվյալ տարածաշրջանի սոցիալական ծառայություններ մատուցող մարմիններին, որպեսզի այսպիսի SS-ներին ներառեն Ընտանեկան նպաստների համակարգում, ըստ օրենքով սահմանված կարգի: Հենց որ SS-ն գրանցվի ԸՆՀ-ում և իրավասու կլինի ԸՆՀ-ում համապատասխան փոխհատուցում ստանալու համար, իրավունք կունենա ստանալ վերականգնման նպաստ:

38. Աղքատության վերլուծություն է իրականացվել՝ հիմնվելով իրենց կողմից ներկայացված եկամտի վրա: Արդյունքում SS-ների 73 %-ը աղքատ են, որոնցից 33%-ը ծայրահեղ աղքատ են: Ըստ Ազգային վիճակագրական ծառայության մեթոդաբանության, աղքատ են համարվում այն ընտանիքները, որտեղ չափահաս մարդու վրա կատարված ծախսերը ցածր են վերին ընդհանուր աղքատության շեմից, շատ աղքատ են համարվում այն ընտանիքները, որտեղ յուրաքանչյուր չափահաս մարդու վրա կատարված ծախսերը ցածր են ստորին ընդհանուր աղքատության շեմից, մինչդեռ ծայրահեղ աղքատ են համարվում այն ընտանիքները, որտեղ չափահաս մարդու վրա կատարված ծախսերը ցածր են պարենային աղքատության շեմից⁸: 2012թ-ին ընդհանուր առմամբ և վերին, և ստորին, և ծայրահեղ աղքատ շեմի ընտանիքում յուրաքանչյուր չափահաս մարդու համար ամեն ամիս գնահատվում է համապատասխանաբար 37.044 ՀՀ դրամ, 30.547 ՀՀ դրամ և 21.732 ՀՀ դրամ:

Աղյուսակ 11 Ազդակիր SS-ները, ըստ աղքատության կարգավիճակի

Աղքատության կարգավիճակը	USS (N)	%
<i>Աղքատության շեմից վերև</i>		
Ոչ աղքատ USS	7	23%
<i>Աղքատության շեմից ցածր</i>		

⁸ <http://armstat.am/file/doc/99471658.pdf>

Աղքատ ԱՏ-Տներ (ամսական եկամուտը մեկ չափահաս մարդու համար ≤ 37.044 ՀՀ դրամ)	3	10%
Շատ աղքատ ԱՏՏ-ներ (ամսական եկամուտը մեկ չափահաս մարդու համար ≤ 30.044 ՀՀ դրամ)	9	30%
Ծայրահեղ աղքատ ԱՏՏ-ներ (ամսական եկամուտը մեկ չափահաս մարդու համար ≤ 21.732 ՀՀ դրամ)	10	33%
Ընդհանուրը (աղքատության շեմից ցածր)	22	73 %
Հրաժարվել է պատասխան	1	3%
Ընդամենը	30	100%
<i>Ծանուցում՝ Տվյալների աղբյուրը այս ՎԳՊ-ի համար իրականացված մարդահամարն է</i>		

2.6. Ազդեցություն՝ ամփոփումը

39. Լիճքի հատվածում ազդեցություն չկա շենքերի ու շինությունների, բիզնեսի և զբաղվածության վրա: Չնայած կան տներ, որոնք Գավառ համայնքում առկա էլեկտրահաղորդման գծի ԱԳ տակ են կառուցվել, վերաբնակեցում չի պահանջվում քանի որ այս տները անվտանգ հեռավորության վրա են և չեն գերազանցում Համաշխարհային Բանկի կողմից առաջարկված ՈԻՃՊՄԿ ուղեցույցներում⁹ սահմանված էլեկտրական և մագնիսական դաշտերի ճառագայթման վնասակարության սահմանը: Ավելին, 2014թ-ի սեպտեմբերի 29-ին այս տների սեփականատերերի հետ հատուկ հանրային քննարկումներ անցկացվեցին: Քանի որ չկար ակտիվ մասնակցություն, որոշվեց այցելել սեփականատերերին: Նրանց տեղեկացվեց գալիք աշխատանքների, գծի փոխարինման և նոր գծի առավելությունների մասին: Հիմնական բարձրացված հարցերը տեխնիկական բնույթի էին, և ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչները պատասխանեցին բոլոր հարցերին: Գավառի քաղաքապետարանի ներկայացուցիչը նույնպես ներկա էր քննարկմանը (տես նաև Հավելված 9): Միակ ազդեցությունը մասնավոր, համայնքային և պետական հողերի, ինչպես նաև մասնավոր հողերի որոշ մշակաբույսերի վրա է: Ըստ ազդեցության տեսակի, ազդակիր ՏՏ-ների և ԱԵԱ-ների տարբեր կատեգորիաների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, ինչպես նաև առանց կրկնակի հաշվարկման թվերը ներկայացվել են ՏՏ/ԱԵԱ ամփոփման մեջ՝ ներկայացված այս հատվածի վերջում: Ընդհանուր առմամբ Հատված 2-ում ազդեցության են ենթարկվել 41 ընտանիքների հողեր, 25 ՏՏ-ների մշակաբույսեր: 30 ԱՏՏ-ից խոցելի են 12 ՏՏ-ներ (լրացուցիչ 11 ԱՏՏ չեն մասնակցել չափազրմանը, ինչպես ներկայացված է վերը նշված պարբերություն 20-ում):

Աղյուսակ 12 Ազդեցությունների ամփոփում

Ազդեցության տեսակը		Հող (N)	Մակերես (մ2)	ՏՏ (N)
(A) Ազդակիր հող				
Մասնավոր հող		26	4,294	41
Համայնքային հող	Զօգտագործվող	56	12,239	-
Պետական հող		5	1,366	-
Subtotal (A)				
(B) ազդեցության ենթարկված մշակաբույսեր		13	1,937	25, ներառված A մեջ
(C) խոցելի ՏՏ-ներ		-	-	12, ներառված A և B մեջ, 11 ՏՏ ներառված են նաև B մեջ
(D) զգալի ազդակիր ՏՏ		2	452	4, ներառված են A,B և 1 ՏՏ ներառված է C մեջ
Ընդհանուր (A+B+C+D)				41

9 Ոչ-ինքնիզացման ճառագայթման պաշտպանության միջազգային հանձնաժողով (ՈԻՃՊՄԿ) ուղեցույցներ էլեկտրական և մագնիսական դաշտերի ճառագայթման ազդեցությունը սահմանափակելու վերաբերյալ:

3. Հանրային Քննարկումներ և Տեղեկատվության Հրապարակում

3.1. Նկարագրություն

40. Համաձայն Համաշխարհային Բանկի ԳՁ 4.12 ուղեցույցի և ծրագրի ՎՔՇ-ի, ԱԵԱ պետք է լիովին խորհրդատվություն տրամադրվի և հնարավորություն տրվի մասնակցելու ՎԳՊ-ն պատրաստելու և իրականացնելու բոլոր փուլերին: Նույն սկզբունքով, մասնակցության և խորհրդատվության գործընթացը պետք է ներառի խորհրդատվությունը ԱԵԱ, համայնքների, տեղական լիազոր մարմինների, ինչպես նաև ընդհանուր հանրության հետ, ներառյալ Հասարակական կազմակերպությունները (ՀԿ): ԲԷՑ-ը պետք է երաշխավորի, որ ԱԵԱ և ազդակիր համայնքները ստանան ամբողջ համապատասխան տեղեկատվությունը ժամանակին, և առաջարկվեն հնարավորություններ մասնակցելու վերաբնակեցման գործողությունների պլանավորմանը, իրականացմանը և մշտադիտարկմանը:

41. Այս գլխում նկարագրվում է ազդակիր հանրության և շահառուների խորհրդատվության/մասնակցության գործընթացը վերաբնակեցման պլանավորման, իրականացման և մոնիթորինգի մեջ, ինչպես նաև ԱԵԱ և շահառուներին ՎԳՊ-ի հետ կապված տեղեկատվության տարածման պլանը, ներառյալ կորցրած գույքերի փոխհատուցման, վերաբնակեցմանն աջակցելու և բողոքարկման մեխանիզմի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Հատուկ ենթագլխում ազդակիր համայնքներում հանրային քննարկման հանդիպումների վերաբերյալ մանրամասներ են ներկայացված՝ ներառված արտահայտված տեսակետների ամփոփումը, և ինչպես են այս տեսակետները հաշվի առնվել վերաբնակեցման պլանը կազմելու ժամանակ:

3.2. Հանրային քննարկումներ և հրապարակման պլան

42. Ըստ ծրագրի ՎՔՇ-ի, որպես ՎԳՊ-ի կազմման առաջին քայլերից մեկը, պատրաստվել է Հանրային Քննարկման և Հրապարակման Պլան (ՀՔՀՊ): ՀՔՀՊ-ն մշակվել է 2014թ-ի օգոստոսին և նպատակ է ունեցել զարգացնել կիրառելի գործընթացները, մեխանիզմները և ՀՔ սկզբունքներն ու տեղեկատվության հրապարակումը: ՀՔՀՊ-ի պատճեն կցված է հաշվետվությանը (Հավելված 2):

3.3. Հանրային Քննարկում

43. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում ԲԷՑ-ը Կապալառուի միջոցով իրականացրել է լայնածավալ հանրային քննարկումներ (տես ստորև ներկայացված աղյուսակը) պաշտոնական և ոչ պաշտոնական հանդիպումների միջոցով ԱԵԱ և ՏԻՄ-ի ազդակիր համայնքների ներկայացուցիչների հետ, ինչպես նաև գրավոր ծանուցումներ է ներկայացրել հողի ձեռքբերման և վերաբնակեցման գործողությունների վերաբերյալ՝ սահմանված ՀՀ օրենքով:

3.3.1. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում պաշտոնական հանրային քննարկումներ

44. ԲԷՑ-ն իրականացրել է հանրային քննարկումներ Հատված 2-ի ԱԵԱ հետ ՎԳՊ-ի կազմման, իրականացման և փոխհատուցման հարցերի շուրջ, ներառյալ ՀՀ Կառավարության Նախնական Ուսումնասիրության վերաբերյալ Որոշումը, և սկսել է գույքագրումը: Հանրային քննարկումները (ՀՔ)

կազմակերպվել են օգոստոսի 12-ին, 25-ին և 26-ին ՏԻՄ-ի գրասենյակներում, որոնք հասանելի են եղել ԱԵԱ համար: Բոլոր ԱԵԱ ՀՔ-ից մեկ շաբաթ առաջ հեռախոսով տեղեկացվել են ՀՔ-ի տեղի և ժամանակի վերաբերյալ: Խորհրդատուները մեկ օր առաջ հիշեցրել են ԱԵԱ ՀՔ-ների վերաբերյալ: Համապատասխան հայտարարությունները ՀՔ-ից մեկ շաբաթ առաջ էլ. փոստով ուղարկվել է տեղական լիազոր մարմիններին և յուրաքանչյուր համայնքում փակցվել է հայտարարությունների տախտակի վրա: Տեղական ՀԿ-ները տեղեկացվել են էլ. փոստով և ՀԿ-ի ցանցերով:

45. ՀՔ-ները իրականացվել են ԲԷՑ-ի կողմից Կապալառուի սոցիալական հարցերով մասնագետի հետ միասին:

46. Ընդհանուր առմամբ 75 մարդ է մասնակցել ՀՔ-ը, որոնցից 22-ը կանայք էին: Ստորև բերված աղյուսակում մանրամասն ներկայացված է տեղի, ժամանակի և մասնակիցների քանակի վերաբերյալ: Հանդիպման արձանագրությունները և մասնակիցների ցանկը ներկայացված է Հավելված 3-ում:

Աղյուսակ 13 Յուրաքանչյուր համայնքում ծրագրի ազդակիր անձանց քանակը, որոնք մասնակցել են հանրային քննարկումներին

N	Համայնք	Օր	Վայր	Մասնակիցների քանակը			Ազդակիր մասնավոր հոդերի քանակը	Ազդակիր հոդերի քանակը, որոնց սեփականատերերը մասնակցել են ՀՔ-ներին
				Կին	Տղամարդ	Ընդամենը		
1	Գավառ	12.08.2014	Գավառի քաղաքապետարան	2	6	8	3	3
2	Կարմիրգյուղ		համայնքապետարան	4	13	17	19	16
3	Երանոս	25.08.2014	համայնքապետարան	4	6	10	12	5
4	Լանջաղբյուր		համայնքապետարան	3	3	6	1	1
5	Գեղարքունիք		համայնքապետարան	2	6	8	2	1
6	Չորագյուղ	26.08.2014	համայնքապետարան	2	10	12	8	7
7	Ծակքար		համայնքապետարան	2	4	6	3	3
8	Վարդաձոր		համայնքապետարան	3	5	8	4	4
	Ընդհամենը	-	-	22	53	75	52	40

47. Յուրաքանչյուր հանդիպման ժամանակ ներկայացվել են վերաբնակեցման գործընթացի հիմնական փուլերը, ներառյալ ծրագրի հետ կապված տեղեկատվությունը, ժամանակացույցը, փոխհատուցման իրավունքները և ձեռքբերման գործընթացը: Ի լրումն, տարածվել են ԲԷՑ-ի և Խորհրդատուի մանրամասն կոնտակտային տվյալները: Ծրագրի տեղեկատվական գրքույկը, որը տրամադրվել է մասնակիցներին, կցված է Հանրային Քննարկման Հրապարակման Պլանում (ՀՔՀՊ): Հիմնվելով ԲԷՑ-ի կողմից հանդիպումների ժամանակ ստացած տվյալների վրա՝ ԱԵԱ, որոնք մասնակցել են, գոհ են եղել քննարկումների գործընթացից: Հիմնական հարցերը, խնդիրները և մտահոգությունները, համապատասխան պատասխաններով և պլանավորված/նախաձեռնած գործողություններով, ներկայացված են հետևյալ աղյուսակում: Աղյուսակը ներկայացնում է ԱԵԱ-ց կողմից ամենաշատ բարձրացված հարցերը:

Աղյուսակ 14 Հարցեր ու մտահոգություններ, որոնք բարձրացվել են ՀԲ-ի ժամանակ և պատասխաններ/գործողություններ, որոնք պետք է նախաձեռնվեն

N	Հարց/մտահոգություն	Պատասխան/նախաձեռնվող գործողություն
1	Հնարավոր է պայմանագրում կետ ավելացնել շինարարության ժամանակ անկանխատեսելի ազդեցությունների փոխհատուցման վերաբերյալ:	ԲԷՑ-ը համաձայնագրի մեջ կետ է ավելացրել, որը վերաբերում է շինարարության ընթացքում ցանկացած տիպի փոխհատուցմանը: Համաձայնագիրը ներկայացած է Հավելված 4-ում:
2	Այն դեպքերում, երբ հողատարածքների համար սեփականաշնորհումը գրանցված չէ պատշաճ ձևով (օրինակ սեփականատերերի մահվան պատճառով) կամ սեփականատերը դուրս է Հայաստանից և պետք է տրամադրի լիազորագիր, ո՞վ պետք է կրի ծախսերը դրա համար:	ՀԲ-ի հետ քննարկման արդյունքում որոշվել է, որ լրիվ վերականգնման ծախսի փոխհատուցման գումարը ԱԵԱ-ին երաշխավորելու և ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացը արագացնելու համար Ծրագիրը կվճարի ծախսերը ՎԳՊ-ի բյուջեից:
3	Եթե հողի ձեռքբերման արդյունքում հողը դառնա անօգտագործելի, արդյո՞ք հնարավոր է ձեռք բերել ամբողջ հողատարածքը:	Գույքագրման գործընթացին ձեռ ակտիվ մասնակցությունը կաջակցի ձեռքբերված հողերի և հետագա խնդիրների վերաբերյալ հստակ պատկերացում ունենալու համար: ԱԵԱ տեղեկացվել են, որ նրանք կարող են դիմել Բողոքների կարգավորման կոորդինատորին, ով 15 օրվա ընթացքում կպատասխանի նրանց պահանջին:
4	Արդյո՞ք անվտանգ է բարձր լարման էլեկտրական գծի տակ կատարել գյուղատնտեսական աշխատանքներ:	Ծրագիրն իրականացվում է ըստ միջազգային անվտանգության ստանդարտների: Այնուամենայնիվ, նախքան շինարարական աշխատանքներն սկսելը Գապալառուն կտրամադրի տեղեկատվություն շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և բնապահպանական խնդիրների վերաբերյալ:
5	Հնարավոր է արդյո՞ք վերանայել նախագիծը ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով:	Այս խնդիրն արդեն ներկայացվել է ճարտարագետներին: Որտեղ հնարավոր է եղել, նրանք տեղափոխել են հենարանները մասնավոր հողերից հնարավորինս խուսափելու համար:

3.3.2. Ոչ-պաշտոնական հանրային քննարկումներ

48. ԱԵԱ ներկայացուցիչների և տեղական կառավարական մարմինների հետ չափագրման, գույքագրման և մարդահամարի ընթացքում և դրանցից առաջ ոչ պաշտոնական լուսններ կիրականացվեն գույքագրող և գնահատող ընկերության կողմից: Մասնավորապես, ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում ԱԵԱ կտեղեկացվեն վերաբնակեցման վերաբերյալ՝ կապված հետազոտման, ժամանակացույցի, վերջնաժամկետի հետ: Ամենօրյա խորհրդատվություններ են իրականացվում նաև հեռախոսով խորհրդատուի անվտանգության մասնագետի կողմից:

3.3.3. ՎԳՊ-ի իրականացման և շինարարության ընթացքում հանրային քննարկումներ

49. ԱԵԱ հետ լրացուցիչ ոչ պաշտոնական քննարկումներ կիրականացվեն ՎԳՊ-ի կատարման փուլում, մասնավորապես ՎԳՊ-ն իրականացնող մասնագետի/խմբի կողմից պայմանագրերի ստորագրման ընթացքում:

50. Հանրային Քննարկման հանդիպումներն ընդհանուր հանրության համար կկազմակերպվեն շինարարությունն իրականացնող կապալառուի կողմից բոլոր համայնքներում մինչև շինարարությունը

սկսելը՝ համայնքի անդամներին շինարարության ժամանակացույցի, մոտեցումների, անվտանգության և բողոքարկման մեխանիզմների վերաբերյալ տեղեկացնելու համար:

3.4. Տեղեկատվության հրապարակում

51. ՎԳՊ-ի կազմման, իրականացման և մոնիթորինգի ընթացքում կազմակերպվել են տեղեկատվության հրապարակման հետևյալ գործողությունները կամ պլանավորվել են.

- **ՀՀ օրենքով նախատեսված ծանուցումներ**՝ Որոշ տեղեկատվության հրապարակման վերաբերյալ օրենքի պահանջները վերաբերում են պլանավորման, իսկ մյուսները իրականացման գործընթացին: Բոլոր ԱԵԱ ծանուցվել են գույքի գնահատման ուսումնասիրության արդյունքների վերաբերյալ պաշտոնական գրություններով գույքի նկարագրման արձանագրությունների¹⁰ հետ միասին: ԱԵԱ պաշտոնապես ուղարկվել են նաև գնահատման արդյունքներով և փոխհատուցման գումարներով պայմանագրերի նախագծերը: Պաշտոնական ծանուցման միջոցով ԲԷՑ-ը ուղարկել է տվյալների վերաբերյալ տեղեկատվություն, ինչպես նաև ՎԳՊ-ի իրականացման հետ կապված որոշ տեղեկատվություն, մասնավորապես Հայաստանից¹¹ դուրս գտնվող սեփականատերերի և/կամ համասեփականատերերի համար: ԲԷՑ-ը կցել է նոտարական հաստատման նմուշ հայերեն և ռուսերեն լեզուներով ՎԳՊ-ի կազմման գործընթացը արագացնելու համար: Գերակա Հանրային Շահ ճանաչելու Որոշումը հաստատվել է ՀՀ Կառավարության կողմից 2014թ-ի նոյեմբերի 27-ին: Որոշումը հրատարակվել է թերթում ավելի քան 3000 օրինակ տպաքանակով (համաձայն ՀՀ օրենսդրության) ունեցող, և հողի յուրաքանչյուր ազդակիր սեփականատեր ստացել է գրություն պաշտոնական ծանուցմամբ:
- **Հանրային տեղեկատվական գրքույկների բաժանում**՝ Հանրային Քննարկման հանդիպումների ընթացքում ԲԷՑ-ը բաժանել է հանրային տեղեկատվական գրքույկներ հայերեն լեզվով (պատճենը ներկայացված է Հավելված 2-ում): Գրքույկում ներկայացված են ծրագրի նկարագրությունը, իրավունքները և փոխհատուցման աղյուսակը, հաճախակի տրվող հարցերը, բողոքարկման մեխանիզմը, ինչպես նաև ԲԷՑ-ի կոնտակտային անձի և կապալառուի սոցիալական հարցերով մասնագետի տվյալները:
- **ՎՔՇ-ի հրապարակումը**՝ ՎՔՇ-ի պատճենը, ինչպես նաև ծրագրի տեղեկատվական գրքույկների լրացուցիչ պատճենները հրապարակվել են ՏԻՄ-ում և ընդունելի են ԱԵԱ համար:
- **ՎԳՊ-ի նախագծի հրապարակում**՝ ՎԳՊ-ի նախագիծը հրապարակվել է 2014թ-ի դեկտեմբերին 13-ին, 20 օրյա ժամկետի ընթացքում, ինչպես պահանջվել է ՎՔՇ-ի կողմից, որը ժամանակ է տվել բոլոր շահագրգիռ և ազդակիր կողմերին ներկայացնելու իրենց մեկնաբանությունները և անհանգստությունները ՎԳՊ-ի վերաբերյալ: ՎԳՊ-ն առցանց հրապարակվել է ԲԷՑ-ի կայքում և նախագծային ՎԳՊ-ի տպված տարբերակը հայերեն լեզվով ուղարկվել է ՏԻՄ-ի բոլոր ազդակիր համայնքներ: ԱԵԱ-ք հնարավորություն են ունեցել հեռախոսով ԲԷՑ-ին ներկայացնելու իրենց մեկնաբանությունները և հարցերը ՏԻՄ-երի միջոցով կամ անձնապես հանրային քննարկումների ժամանակ, որոնք կազմակերպվել են Գավառի մարզկենտրոնում: Բոլոր ԱԵԱ-ք հնարավորության վերաբերյալ տեղեկացվել են հեռախոսով ԿՊԹԼ-ի սոցիալական հարցերով մասնագետի կողմից: Հանրային քննարկումները կազմակերպվել են ԿՊԹԼ կողմից ՎԳՊ-ի նախագիծը ՏԻՄ-ի բոլոր ներկայացուցիչների, ՀԿ-ների և ԱԵԱ-ց համար Գավառի մարզկենտրոնում 2015թ-ի հունվարի 13-ին, հրապարակելուց հետո: Հրավիրված են եղել նաև տեղական լրատվամիջոցները:

¹⁰ ՎԳՊ-ի իրականացման ընթացքում բոլոր ԱԵԱ-ք հնարավորություն ունեն ներկայացնել իրենց, ծանոթանալ և ստորագրել արձանագրություններ (մանրամասները ներկայացված են ազդեցություն գլխում): Ըստ ՀՀ ընթացակարգի, ԲԷՑ-ը նույնպես պետք է ստորագրի արձանագրությունը և այն պաշտոնապես ուղարկի ԱԵԱ-ց: Նրանք կունենան 10 օր դատարան կամ լիազորված մարմնին դիմելու և արձանագրության բովանդակությունը դատարանում վիճարկելու համար:

¹¹Տեղեկատվությունը տրամադրվել է սեփականատերերին կամ Հայաստանից դուրս գտնվող ազդակիր ՏՏ-երի ընտանքի անդամներին փոխանցելու արտասահմանում գտնվող ԱԵԱ-ց:

«Գեղարքունիք» շաբաթաթերթի թղթակիցը և Գավառի Օրհուս կենտրոնի (բնապահպանական ՀԿ) ներկայացուցիչը ներկա էին հանրային քննարկմանը: Կից ներկայացված են Հանդիպման Արձանագրությունները (Հավելված 3-1):

- **Վերջնական ՎԳՊ-ի հրապարակում**՝ Հենց որ ՎԳՊ-ն հաստատվի ՀԲ-ի կողմից, ՎԳՊ-ի հայերեն և անգլերեն տարբերակները կհրապարակվեն ԲԷՑ-ի և ՀԲ-ի կայքերում: Հաստատված ՎԳՊ-ի պատճեն առկա կլինի ազդակիր համայնքներում տարածաշրջանային լիազոր մարմինների և ՏԻՄ-ի գրասենյակներում:

4. Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմ և Գործընթացներ

4.1. Ներածություն

52. Եվ Ծրագրի, և ԱԵԱ օգտին է մշակել մեխանիզմ, որի միջոցով բողոքները և անհամաձայնությունները, որոնք վերաբերում են ՎԳՊ-ի իրականացմանը, կարող են լուծվել: ԲԷՑ-ը մշակել է Բողոքարկման Մեխանիզմ (ԲՄ) վստահեցնելու, որ դա պատասխանն է մտահոգությունների և բողոքների, մասնավորապես ծրագրի տարածքում գտնվող ԱԵԱ: Շատ դեպքերում բողոքարկման մեխանիզմը կարող է որոշման հնարավորություն տալ անկախ միջնորդության կամ վեճերի լուծման այլընտրանքային միջոցով դատական երկարատև գործընթացին կամ բողոքների ուսումնասիրմանը հակառակ: ԲՄ-ի հատուկ նպատակը կլինի արագացնել գործընթացը, երաշխավորել արդյունավետ և ժամանակին կայացված որոշում՝ սույնով նվազեցնելով վեճերի առաջացման ռիսկը և խուսափելով ավելորդ ուշացումներից: Հանրային քննարկումների, հանդիպումների, ինչպես նաև ծրագրի տեղեկատվության հրապարակված գրքույկների միջոցով բոլոր ազդակիր անձանց ծանուցվել է ԲՄ-ի վերաբերյալ:

4.2. Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմ

4.2.1. Առաջին փուլ

53. Առաջին փուլում փորձ կարվի բողոքները լուծել համայնքային մակարդակով բանակցային գործընթացով ոչ պաշտոնական միջնորդի և համայնքային լիազոր մարմինների հետ: Համայնքային լիզոր մարմինները կխորհրդակցեն ԲԷՑ-ի բողոքները համակարգողի հետ, որպեսզի պատրաստեն պատասխանները ԱԵԱ մտահոգությունների վերաբերյալ: Երաշխավորելու համար, որ բոլոր բողոքները կարգավորվում են պատշաճ ձևով, ԲԷՑ-ը կկազմակերպի դասընթացներ ՏԻՄ-ի ներկայացուցիչների համար և կբացատրի գործընթացը, որին պետք է հետևել բողոքների գրանցման և հասցեագրման ժամանակ (մանրամասները ներկայացված են Բաժին 4.4-ում): Ուսուցումը կիրականացվի, հենց որ ՎԳՊ-ի նախագիծը հրապարակվի ԱԵԱ :

54. Միաժամանակ, ԱԵԱ կարող են ներկայացնել բողոքները ՏԻՄ-ի միջոցով կամ անմիջապես ԲԷՑ-ին: ԲԷՑ-ը ունի բողոքները համակարգող անձ և հանրային քննարկումների ժամանակ ԱԵԱ տրամադրվել է նրա կոնտակտային տվյալները:

55. Խոցելի տնային տնտեսությունները կունենան իրենց անհատական սոցիալական աշխատողի և իրավաբանի աջակցությունը, որոնք կվարձվեն ԱԵԱ պահանջով:

4.2.2. Երկրորդ փուլ

56. Եթե բողոքը շարունակվում է, ԱԵԱ կարող ներկայացնել բողոքի ձևը էլեկտրոնային կամ տպված տարբերակով անձամբ կամ ՏԻՄ-ի¹² մշոցով Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողովին (ԲԿՀ), որը պետք է ձևավորվի ԲԷՑ-ի կողմից: ԲԿՀ-ի հետ հանդիպումը կկազմակերպվի Երևանում, ԲԷՑ-ի գրասենյակում բողոքը ստանալուց հետո 15 օրվա ընթացքում: Հանձնաժողովը բաղկացած կլինի մշտական և ոչ մշտական անդամներից:

1. Մշտական անդամներ՝ ԲԷՑ, Կապալառու և իրավաբան:
2. Ոչ մշտական անդամներ՝ համապատասխան մարզի համայնքի և ՀԿ-ի ներկայացուցիչներ:

57. Ոչ պաշտոնական անդամները կծանուցվեն հանդիպման ամսաթվի և տեղի վերաբերյալ հանդիպումից 10 օր առաջ: Ոչ մշտական անդամների բացակայությունը չի կարող պատճառ հանդիսանալ հանդիպումը չեղյալ համարելու համար: Իրավաբանը կարող է ներկայացվել մշտական անդամներից մեկի կողմից: Հանձնաժողովը պետք է որոշում կայացնի 15 օրվա ընթացքում:

4.2.3. Երրորդ փուլ

58. Բողոքների կարգավորման մեխանիզմը ձախողվելու դեպքում ԱԵԱ կարող են ներկայացնել իրենց գործը դատարան:

4.3. Հիմնական պատասխանատու կողմերը

59. Շինարարական աշխատանքներն իրականացնող կապալառու կազմակերպությունը պարտավոր է իրականացնել աշխատանքը, համաձայն պայմանագրային պահանջների, որը ներառում է.

- անձնակազմի անդամ, ով պատասխանատու է բողոքարկման գործընթացի համար և կտրամադրի տեխնիկական աջակցություն ԲԷՑ-ին կարգավորելու ցանկացած բողոք, որը կարող է առաջանալ ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման ընթացքում,
- կանոնավոր մշտադիտարկման հաշվետվությունների պատրաստում ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման կարգավիճակի վերաբերյալ, ներառյալ ցանկացած առաջացած բողոքի վերաբերյալ մանրամասներ և ինչպես են դրանք կարգավորվել,
- եթե խոցելի ազդակիր անձինք որոշվում են՝ հետևելով մարդահամարի ավարտմանը, ապա կապալառուն պետք է նշանակի մասնագիտացված փաստաբաններ (սոցիալական աշխատողներ/իրավաբաններ) աջակցելու այս մարդկանց ամբողջ գործընթացի ժամանակ և նրանց համար գործի որպես անկախ իրավաբան, եթե որևէ բողոք առաջանա: Իրավախորհրդատու է ընտրվել, ով տեղեկացվել է աշխատանքների ծավալի վերաբերյալ և տրամադրվել ծրագրի հետ կապված համապատասխան փաստաթղթերը, և նա կմիանա խմբին, հենց որ ԲԷՑ-ը ստանա բողոքները:
- ԲԷՑ-ի և ԱԵԱ հետ բողոքների որոշում արբիտրաժի միջոցով:

60. ԲԷՑ-ը կիրականացնի աշխատանքներ, որոնք ներառում են.

¹² Բոլոր ՏԻՄ գրասենյակները ունեն համակարգիչներ, էլ. փոստեր և ինտերնետ

- անձնակազմի անդամ, ով պատասխանատու է բողոքարկման գործընթացի կարգավորման համար, սույնով վկայակոչվում է որպես բողոքները կարգավորող (ներառյալ առաջին շփումը, միջնորդության նպատակով պարբերաբար տեղանք այցելելը պետք է իրականացվի կապալառուի կողմից),
- հեռախոսի համարը, էլ. փոստի հասցեն և կոնտակտային անձի անունը ծրագրի համար նախատեսված հայտարարությունների տախտակների վրա,
- Կապալառուի և ԱԵԱ հետ բողոքների որոշում արբիտրաժի միջոցով,
- Կապը դատարանի հետ:
- ԲԷՑ-ը կվերահսկի տեղական լիազոր մարմինների կողմից ստացված բոլոր բողոքները, երաշխավորելու համար, որ դրանք պատշաճ կերպով կարգավորվում են և համապատասխանաբար զեկուցի առաջընթացի հաշվետվության մեջ:

61. Բողոքարկման հանձնաժողովի Տեխնիկական առաջադրանքը (SU) հետևյալն է.

- հստակ հասկանալ ԱԵԱ կողմից բարձրացված հարցերը՝ կապված Հայաստանում էլեկտրահաղորդման գծի անցկացման հետ,
- արբիտրաժ և բանակցություն՝ հիմնվելով ԱԵԱ և իրականացնող գործակալությունների միջև վեճերի դեպքում կողմերի դեպքերի թափանցիկ և անկողմնակալ լսումների վրա,
- կայացնել անաչառ և արդարացի որոշումներ նրանց կողմից ներկայացված բոլոր բողոքներին,
- խորհուրդ տալ ԲԷՑ-ին ինչպես լավագույն կերպով կարգավորել ԱԵԱ բողոքները,
- ստանալ ԱԵԱ բողոքների իրականացման կարգավիճակը:

62. ՀԲ-ն անմիջապես Բողոքարկման գործընթացի մաս չէ, բայց պետք է ստանա պարբերական հաշվետվություններ, որի վերաբերյալ բողոքներ են ստացվել և ինչպես են դրանք հետևվել/մեղմացվել:

4.4. Բողոքների գրանցման և հասցեագրման գործընթաց

63. Մշակվել է հետևյալ գործընթացը, երաշխավորելու, որ բոլոր հարցերն ու մտահոգությունները գրանցվել, գնահատվել և պատշաճ կերպով հասցեագրվել են:

4.4.1. Ուսումնասիրում և փաստաթղթավորում

64. Բողոքները համակարգի միջոցով պետք է ուսումնասիրվեն և մշտադիտարկվեն: Պետք է ներառվեն հետևյալ փաստաթղթերը.

- սկզբնական բողոքի ստացում և գրանցում
- բողոքի մանրամասներ և հանգամանքներ
- բողոքի դասակարգում և տրամադրված ծանուցումներ
- բողոքները կարգավորելու համար ռեսուրսների ակտիվացում
- պատասխան(ներ) բողոքին և վերջնական արդյունքին
- շահառուների պատասխան(ներ)ը և պահանջները լրացուցիչ գործողության համար, եթե կա անհրաժեշտություն
- հատուկ գործողության պլանների իրականացում
- գործողության պլանների վերաբերյալ առաջընթացի կարգավիճակի հաշվետվություններ
- վերջնական և գնահատման հաշվետվություն ձեռնարկված գործողության արդյունավետության վերաբերյալ:

4.4.2. Դիտարկում

65. ՎԳՊ-ի կազմման/իրականացման հետ կապված բողոքների թարմացումը կտրամադրվի ծրագրի առաջընթացի յուրաքանչյուր եռամսյակային հաշվետվության մեջ:

4.5. Շինարարության փուլում ԲԿՄ

66. Ազդակիր անձին (ԱԵԱ) խրախուսում են գործել հետևյալ ձևով.

- կապ հաստատել կապալառուի կողմից նշանակված բողոքարկման անձնակազմի հետ անձամբ պարբերաբար տեղանք այցելելու ժամանակ կամ նշանակված հեռախոսահամարով¹³ կամ համայնքի ղեկավարի կամ ՀԿ-ի անձնակազմի միջոցով
- բողոք ներկայացնել և դեպքի վերաբերյալ տեղեկատվություն տրամադրել
- համաձայնվել կապալառուի հետ մեղմացման միջոցների վերաբերյալ
- համաձայնվել կապալառուի հետ բողոքների լուծման համար ժամանակի սահմանափակման վերաբերյալ: Բողոքները պետք է լուծվեն երկու շաբաթվա ընթացքում կամ այլ կերպ հատկորոշվեն մշակված համաձայնագրում
- ստորագրել, եթե մեղմացման միջոցը կիրառվել է, ինչպես համաձայնեցվել էր
- լուծումը փնտրել ԲԷՑ-ից, եթե բավարարված չէ վերը նշված գործընթացով
- լուծումը փնտրել Բողոքների կարգավորման հանձնաժողովից, եթե գոհ չէ ԲԷՑ-ի պատասխանից
- լուծումը փնտրել դատարանում, եթե այս բոլորը ձախողվում է:

67. Այնուամենայնիվ, վերը նշված բողոքների մեխանիզմը չի սահմանափակում քաղաքացու իրավունքը դեպքի համար դիմել անմիջապես դատարան բողոքարկման մեխանիզմի հենց սկզբնական փուլում: Բողոքների մեխանիզմը նախատեսված է խուսափելու համար երկարատև դատական գործընթացից:

¹³ Մինչև շինարարական աշխատանքներն սկսելը հանրային քննարկման ժամանակ տրամադրված տեղեկատվական գրքույկներում նշված կլինի մանրամասն կոնտակտային համարները:

5. Ինստիտուցիոնալ շրջանակ

5.1. Ներածություն

68. Մի քանի ինստիտուտներ, յուրաքանչյուրը տարբեր դերերով և պատասխանատվությամբ, պատասխանատու են ՎԳՊ-ի վերահսկման և իրականացման համար ՎՔՇ-ի սկզբունքների և նպատակների, ՀՀ օրենքների և կանոնադրությունների և ՀՖ ԳՁ 4.12 հետ միասին: Ներառված ինստիտուտների գործառնական դիրքը ներկայացվում է ստորև:

5.2. ԲԷՑ

5.2.1. Ընդհանուր նկարագրություն

69. ԲԷՑ-ը էլեկտրահաղորդման ոլորտում պետական ընկերություն է, որը հիմնադրվել է 1998թ-ին և պատասխանատու է երկրում բարձր լարման էլեկտրահաղորդման ցանցի շահագործման, շինարարության և տեխնիկական սպասարկման համար: Ծրագրի այս բաղադրիչ մասը, ինչպես նաև ԲԷՑ-ի ամբողջ գործողությունները, կվերահսկվեն ԲԷՑ-ի Ղեկավարության Խորհրդի կողմից ՀՀ Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարության գլխավորությամբ և բաղկացած ութ անդամներից, որոնք ներկայացնում են ԲԷՑ-ը, Կառավարությունը և Էներգետիկ սեկտորի կազմակերպությունները: ԲԷՑ-ի հիմնադրման իրավական հիմքը եղել է 1998թ-ի հուլիսի 20-ին Կառավարության No 450 Որոշումն ընդունելուց հետո: 1998թ-ի օգոստոսի 21-ին ԲԷՑ-ը վերակազմավորվել է որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն: ԲԷՑ-ի կանոնադրությունը հաստատվել է 1998թ-ի օգոստոսի 21-ին ՀՀ Էներգետիկայի նախարարության No 254-ԳՄ Որոշումով: ԲԷՑ-ի բաժնետոմսերի բացառիկ սեփականատերը Հայաստանի Հանրապետությունն է: Բաժնետոմսերի ղեկավարումը փոխանցվել է ՀՀ Էներգետիկայի նախարարությանը, համաձայն ՀՀ Կառավարության 2003թ-ի նոյեմբերի 6-ի No 1694-Ն Որոշման:

70. ԲԷՑ-ի հիմնական գործունեությունը հետևյալն է՝ էլեկտրահաղորդում, էլեկտրականության արտադրություն (հողմակայան), կառուցում, վերակառուցում, արդիականացում, Էներգետիկ օբյեկտների վերականգնում, բարձր լարման ցանցերի կառուցում, Էներգետիկ օբյեկտների հետազոտման և զարգացման աշխատանքներ:

71. **Աշխատանքային սկզբունքները.** Համաձայն Էներգետիկայի մասին ՀՀ Օրենքի Հոդված 23-ի (Էներգետիկայի բնագավառում գործունեության լիցենզավորում) էլեկտրաէներգիայի տեղափոխումը, ինչպես նաև էլեկտրահաղորդման ցանցերի կառուցումը լիցենզավորված գործողություն է Հայաստանում: Միայն էլեկտրահաղորդման գծի շահագործման համապատասխան լիցենզիաներ ունեցողները կարող են զբաղվել էլեկտրական և ջերմային էներգիայի և բնական գազի վաճառքով/առքով (գնում վաճառելու նպատակով), համաձայն լիցենզիայի պայմանների եւ շուկայի կանոնների: Ի լրումն դրան, համաձայն էլեկտրական գծի (հաղորդման (փոխադրման) լիցենզիաներ) վերաբերյալ Հոդված 36-ի՝ էլեկտրաէներգիայի տեղափոխման լիցենզիայի իրավունք տրվում է Հայաստանի Հանրապետության

ամբողջ տարածքում էլեկտրաէներգիա տրամադրելու և Հայաստանի Հանրապետության տարածքով երրորդ երկիր էլեկտրաէներգիա տեղափոխելու համար: Էլեկտրաէներգիայի (հզորության) փոխադրման լիցենզիան պետք է համապատասխանի շուկայական կանոններին և պայմանագրերին:

72. **Գործառնական Սկզբունքները.** ԲԷՑ-ը իրականացնում է գոյություն ունեցող բարձր լարման էլեկտրահաղորդման ցանցի և դրվածքների նախագծում, շահագործում և տեխնիկական սպասարկում, ներառելով, բայց չսահմանափակվելով բարձր լարման ենթակայաններով (220կՎ/ 110կՎ /35կՎ /6կՎ), բարձր լարման էլեկտրահաղորդման գծերով (330կՎ /220կՎ /110կՎ), Պուշկինի լեռնանցքում տեղադրված հողմակայանով (2.64 ՄՎ հզորությամբ): ԲԷՑ-ն իրականացնում է նաև կառուցման համար ներդրման նոր ծրագրեր, ներառելով, բայց չսահմանափակվելով բարձր լարման ենթակայաններով (220կՎ), բարձր լարման էլեկտրահաղորդման գծերով (400կՎ/ 220կՎ):

5.2.2. Հիմնական պատասխանատվությունները

73. ԲԷՑ-ն ամբողջապես պատասխանատվություն է կրում Ծրագրի համար, ներառյալ նախապատրաստական աշխատանքները, իրականացումը և բոլոր փոխհատուցումների և վերաբնակեցման առաջադրանքների ֆինանսավորումը և միջգերատեսչական համակարգումը, հանրային քննարկումները, խորհրդատուների վարձակալումը և այլն: ԲԷՑ-ը լիովին պատասխանատվություն է կրում սույն ՎԳՊ-ի ներքո գտնվող բոլոր գործողությունների վերահսկման ու մշտադիտարկման համար:

5.2.3. ՎԳՊ-ի իրականացման միավոր

74. ՎԳՊ-ն իրականացնելու համար ԲԷՑ-ում արդեն կազմավորվել է հատուկ միավոր: Միավորը բաղկացած է հինգ մասնագետից, որոնցից մեկը խմբի ղեկավարն է, երկուսը տեղանքում վերաբնակեցման մասնագետները, կես դրույքով աշխատող իրավաբան և երկու մասնագետներ, որոնք աշխատում են գրասենյակում: Ծրագրում վերաբնակեցման իրականացման և մշտադիտարկման նպատակով ՎԳՊ-ի իրականացման միավորը պատասխանատու կլինի հետևյալ առաջադրանքների համար, մասնավորապես երաշխավորելով, որ ԱԵԱ արագ կերպով կձանուցվեն, ըստ ՎԳՊ-ի և ՀՀ օրենքների ու կանոնակարգերի, պայմանագրի ստորագրման, անհրաժեշտության դեպքում բռնագրավման գործընթացի կազմակերպման, ազդեցության ենթարկված ունեցվածքների գրանցման և վերագրանցման, պայմանագրի ստորագրման գործընթացի ընթացքում ԱԵԱ աջակցության, իրականացման ընթացքում ստացված բողոքների հավաքման և համակարգման համար (մանրամասները ներկայացված են Հավելված 5-ում):

5.3. ԲԷՑ-ի խորհրդատուները

75. Հաշվի առնելով վերաբնակեցման գործողությունների մեծ մասշտաբը՝ վերաբնակեցման հետ կապված առաջադրանքների և գործողությունների համար ԲԷՑ-ին աջակցություն են ցուցաբերում տարբեր խորհրդատուներ, մասնավորապես շինարար կապալառու Կալպատարու Փաուեր Թրանսմիշն Լիմիթեդ ընկերությունը և իրականացմանը աջակցող խորհրդատու (Hifab OY&EA Energy Advisory):

5.3.1. Շինարար Կապալառու

76. Շինարար Կապալառուն (ՇԿ) կազմել է նախագիծ Օրագրի համար: ՇԿ-ն պատասխանատու է ծրագրի ծրագծի և հենարանների գտնվելու վայրի որոշման համար, համաձայն ՎՔՇ-ի սկզբունքների, Օրագրի ազդեցությունից խուսափելու կամ այն նվազագույնի հասցնելու համար: ՇԿ-ն պատասխանատու է ՎԳՊ-ի կազմման համար, ներառյալ բոլոր պահանջվող չափագրումները, գույքի նկարագրման արձանագրությունների կազմումը և գնահատումը: ՇԿ-ն ՎԳՊ-ի կազմման և շինարարության ընթացքում կազմակերպել է հանրային քննարկումներ և տեղեկատվության հրապարակում: ՇԿ-ն խոցելի տնային տնտեսություններին, ինչպես նաև օրինականացման գործընթացի ժամանակ օրնականացման ենթակա ԱԵԱ, եթե այդպիսիք կան, կտրամադրի իրավաբանական աջակցություն:

5.3.2. Իրականացմանն աջակցող խորհրդատու

77. Իրականացմանն Աջակցող Խորհրդատուն (ԻԱԽ) նշանակվել է շինարարական աշխատանքները վերահսկելու, նախագծի, ինչպես նաև սոցիալական և շրջակա միջավայրի լրիվ պահանջների հետ համապատասխանությունը երաշխավորելու համար: ԻԱԽ-ն ծրագրի համար վերանայել է ՎՔՇ-ն և ԲԷՑ-ին կտրամադրի սոցիալական մասնագետների վերաբերյալ մոնիթորինգի հաշվետվություններ ամբողջ շինարարության ընթացքում:

5.3.3 Անկախ խորհրդատու

78. ԲԷՑ-ը կվարձի անկախ խորհրդատու ՎԳՊ-ի իրականացման համապատասխանության հաշվետվություն կազմելու նպատակով (տես նաև պարբերություն 10.4, էջ 48):

5.4. Պետական Կառավարման Մարմիններ

79. Վերաբնակեցման շրջանակներում ԲԷՑ-ը կարող է միանալ և համակարգել մի շարք նախարարությունների և կոմիտեների հետ: ՎԳՊ-ի իրականացման ընթացքում բոլոր պետական կառավարման մարմինները կարող են հաշվի առնվել և անհրաժեշտության դեպքում դառնալ Բողոքների կարգավորման կոմիտեի անդամ: Հիմնական նախարարություններից ՎՔՇ-ում նշվում է հետևյալները՝ (ա) Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն, (բ) Բնապահպանության նախարարություն Պաշտպանվող տարածքների բաժնի և բնապահպանական փորձաքննության ՊՈԱԿ-ի հետ, (գ) Գյուղատնտեսության նախարարություն և նրա Հայաստան ՊՈԱԿ (անտառ), (դ) Մշակույթի նախարարություն Պատմության և մշակույթի հուշարձանների պահպանության գործակալության հետ, (ե) Ֆինանսների նախարարություն:

80. ՀՀ Կառավարության Անշարժ Գույքի Կադաստրի Պետական Կոմիտեն (ԱԳԿՊԿ) ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման մեջ ներգրավված ամենախիմնական պետական կազմակերպությունն է, մասնավորապես կապված ԱԵԱ ունեցվածքի և գույքի իրավունքների որոշման, վավերականացման, գրանցման, վերագրանցման և այլնի հետ:

5.5. Մարզպետարաններ (Տարածաշրջանային Լիազոր Մարմիններ)

81. Մարզպետարաններում պետական լիազոր մարմինները վարում են ՀՀ Կառավարության տարածքային քաղաքականությունը հետևյալ ոլորտներում՝ ֆինանսավորում, քաղաքաշինություն, բնակարանային շինարարություն և կոմունալ տնտեսություն, տրանսպորտ և ճանապարհաշինություն, գյուղատնտեսություն և հողօգտագործում, կրթություն, առողջապահություն, սոցիալական ապահովագրություն, մշակույթ և սպորտ, բնության և շրջակա միջավայրի պահպանություն, առևտուր, հանրային սննդի սպասարկում: Վերը նշված ոլորտներում տարածքային քաղաքականությունը իրականացվում է Մարզպետարանների, ինչպես նաև համապատասխան մարզերին ենթակա կազմակերպությունների միջոցով: Մարզպետարանի ներկայացուցիչները ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման ընթացքում հաշվի են առնվել և հաշվի կառնվեն որպես տեղական պետական լիազոր մարմիններ հողային հարաբերության կարգավորման համար: ԲԷՑ-ը դիմել է մարզպետարաններ Հանրային քննարկումների կազմակերպմանը աջակցելու համար: Նախագծման փուլում մարզպետարանները նույնպես մասնակցել են ՀՔ-երին, ինչպես նաև մասնակցել են Բնապահպանական սոցիալական ազդեցության գնահատման (ԲՍԱԳ) շրջանակում ներկայացված ՀՔ-ներին:

5.6. Տեղական Ինքնակառավարման Մարմիններ

82. Քանի որ Ծրագիրն իրականացվելու է գյուղական տարածքներում, Տեղական ինքնակառավարման մարմինները (Տեղական Մարմինները (ՏՄ)) կարևոր դեր կխաղան և Ծրագրի ընդհանուր իրականացման և վերաբնակեցման հետ կապված գործողությունների ընթացքում: ՏՄ-ի հետ արդեն խորհրդակցել են ՎԳՊ-ի կազմման ժամանակ և ակտիվ կերպով ներգրավվել են համայնքներում ԱԵԱ հետ Հանրային քննարկումներ կազմակերպելու ընթացքի մեջ: Նրանք աջակցել են գույքագրման հետազոտման ընթացքում ազդակիր հողատարածքների սեփականության կարգավիճակը, ԱԵԱ որոշելու, հետազոտությունները կազմակերպելու հարցում: Նրանք հետ խորհրդակցել են և նրանք կներգրավվեն որպես միջնորդներ բողոքների կարգավորման գործընթացի ժամանակ, մինչև կներկայացվեն Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողով:

5.7. Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողով

83. Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողովը (ԲԿՀ) Ծրագրի ընթացքում նշանակվել է, որպեսզի ներկայացվեն վերաբնակեցման հետ կապված բողոքները և լուծվեն դատարան ներկայացված բոլոր անհամաձայնությունները (մանրամասները ներկայացված են Բաժին 4-ում):

5.8. Հասարակական Կազմակերպություններ

84. Հայաստանում և մասնավորապես ծրագրի հետ կապված տարածքներում գործող Հասարակական Կազմակերպությունները (ՀԿ-ներ) սերտորեն ներառված են համայնքային կյանքի մեջ: Մեծամասամբ ՀԿ-ներն են օգնում լուծել համայնքային խնդիրները, առաջ քաշել խոցելի խմբերի շահերը, պահպանել շրջակա միջավայրը, տրամադրել հիմնական սոցիալական ծառայություններ, կազմակերպել

տեղեկատվական քարոզարշավներ և այլն: ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում ՀԿ-ները¹⁴ հրավիրվել են մասնակցել ԱԵԱ հետ Հանրային Քննարկումներին ծրագրի ազդեցությանը ենթարկված տարածքներում: Գորիսի Օրհուս և Կանանց Զարգացման «Ռեսուրսային Կենտրոն» Հիմնադրամ ՀԿ-ները մասնակցեցին Ծրագրի Հածված 5-ի համար ԱԵԱ-ց հետ Գորիսի գյուղական համայնքում կազմակերպված Հանրային Քննարկումներին: ՀԿ-ները կներառվեն նաև ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացում, մասնավորապես ազդակիր համայնքներում կազմակերպվող բոլոր հանրային քննարկումներում, որտեղ նրանք կկարողանան արտահայտել իրենց տեսակետը և ներկայացնել գործընթացի վերաբերյալ իրենց առաջարկությունները և աջակցել ԱԵԱ: ՀԿ-ներին առաջարկվել է ցանկության դեպքում նաև մասնակցել Բողոքների կարգավորման մեխանիզմի գործընթացին:

5.9. Համաշխարհային Բանկ

85. ՀԲ-ն Ծրագրի ֆինանսավորող գործակալությունն է: Ծրագիրը պարբերաբար վերահսկելուց բացի, ՀԲ-ն իրականացնում է նաև համապատասխանության մոնիթորինգ, ՎԳՊ-ի վերանայում և հաստատում և թույլտվություն է տալիս պայմանագիր կնքելու և ստորագրելու համար շինարարական աշխատանքները սկսելու նպատակով:

¹⁴ ՎԳՊ-ին է կցված Հանրային Քննարկումների և Տեղեկատվության Հրապարակման Պլանի ներկայացման ժամանակ ներկա գտնված ՀԿ-ների ցանկը: պետք է նշվի, որ ՀԿ-ները հրավիրվել են Ծրագրի բոլոր ՀԲ-ի համար: Այնուամենայնիվ, ՀԿ-ները մասնակցել են ՀԲ-երին միայն գյուղական համայնքներում, մասնավորապես Գորիսում

6. Օրենսդրական Հայեցակարգ

6.1. Տեղական օրենսդրական հայեցակարգ

86. Հայաստանում հասարակության և պետության կարիքների նպատակով սեփականության օտարումը համակարգվում է ՀՀ Սահմանադրությամբ, «Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին» ՀՀ օրենքով և այլ իրավական ակտերով: ՀՀ Սահմանադրության Հոդված 31-ի 3-րդ կետի համաձայն, սեփականության օտարումը հասարակության ու պետության կարիքների համար կարող է կատարվել միայն բացառիկ՝ գերակա հանրային շահի դեպքում, օրենքով սահմանված կարգով, նախնական համարժեք փոխհատուցմամբ: Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման սահմանադրական հիմքը բացառիկ՝ գերակա հանրային շահն է: Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման սահմանադրական պայմաններն են՝ ա) օտարումը պետք է իրականացվի օրենքով սահմանված կարգով, բ) օտարվող սեփականության դիմաց պետք է տրվի նախնական համարժեք փոխհատուցում (այսուհետ՝ Փոխհատուցում):

87. Հասարակության և Պետության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին ՀՀ օրենքը (ՀՊԿՀՍՕ ՀՀ օրենքը) սահմանում է հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման հիմքը, կարգը, օտարվող սեփականության դիմաց փոխհատուցման տրման կարգը, բացառիկ՝ գերակա հանրային շահի հասկացությունը և դրա որոշման կարգը: Սույն օրենքի գործողությունը տարածվում է ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, ինչպես նաև համայնքներին (այսուհետ՝ սեփականատերեր) սեփականության իրավունքով պատկանող և Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող կամ Հայաստանի Հանրապետությունում օրենքով սահմանված կարգով պետական գրանցում ստացած կամ հաշվառված սեփականության իրավունքի բոլոր օբյեկտների (անշարժ կամ շարժական գույք, գույքային իրավունքներ, արժեթղթեր և այլն) վրա (այսուհետ՝ օտարվող սեփականություն): Գերակա հանրային շահը կարող է հետապնդել պետական պաշտպանության, պետության ու հասարակության անվտանգության ապահովումը, էներգետիկայի, հեռահաղորդակցության, ջրամատակարարման, ջրահեռացման, ջերմամատակարարման, քաղաքաշինական, ընդերքի ուսումնասիրման, ընդերքօգտագործման, տրանսպորտի, հաղորդակցության ուղիների կամ բնակավայրերի ենթակառուցվածքների զարգացման բնագավառում համապետական կամ համայնքային կամ միջհամայնքային նշանակություն ունեցող ծրագրերի իրականացման ապահովումը, շրջակա միջավայրի պահպանության ապահովումը:

88. «Անշարժ գույքի գնահատման գործունեության» մասին ՀՀ օրենքը ընդունվել է 2005 թ-ին: Սույն օրենքը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետությունում անշարժ գույքի գնահատման գործունեության իրականացման հիմունքները և կանոնակարգում անշարժ գույքի գնահատման գործունեության հետ կապված հարաբերությունները: Անշարժ գույքի գնահատման գործունեությունն իրականացնելու համար անհրաժեշտ է համապատասխան լիցենզավորում (հոդված 9): Հոդված 6-ը սահմանում է անշարժ գույքի գնահատման օբյեկտները: Սույն օրենքի հոդված 8-ի համաձայն, անշարժ գույքի գնահատումը պարտադիր է՝

- պետական կամ համայնքային սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի օտարման դեպքերում, բացառությամբ պետական գույքի մասնավորեցման և պետական կամ համայնքային հողերի օտարման դեպքերում,
- անշարժ գույքը պետության և հասարակության կարիքների համար ձեռք բերելու (վերցնելու) դեպքերում,
- անշարժ գույքն իրավաբանական անձի կանոնադրական կապիտալում կամ հիմնադրամներում ներդնելու դեպքերում,
- անշարժ գույքի բռնագանձման հետևանքով իրացման դեպքերում,
- ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված այլ դեպքերում:

6.2. Հայաստանի օրենքների և Համաշխարհային Բանկի Պարտադրված Վերաբնակեցման Քաղաքականության համեմատությունը

Աղյուսակ 15 ՀՀ օրենքների և ՀԲ-ի ԳՁ 4.12 համեմատությունը

Համեմատվող կատեգորիան	Հայաստանի օրենքներ և նորմեր	Համաշխարհային Բանկ ԳՁ 4.12	Կիրառող համակարգը
Հողի սեփականատերեր	Հողի փոխհատուցում միայն հողի սեփականության օրինական իրավունք ունեցող հողատերերին	Առաջարկվում է կիրառել հողի փոխհատուցում հողի դիմաց մեխանիզմը: Մեկ այլ տարբերակ՝ հողի արժեքի փոխհատուցում:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12
Հողօգտագործողներ	Հողի փոխհատուցում միայն գրանցված հողօգտագործողներին	Հողի իրավունքի բացակայությունը փոխհատուցում չստանալու կամ իրավունքի վերականգնման գործընթացի խոչընդոտ չի կարող լինել: Ոչ օրինական սեփականատերերը նույնպես կստանան փոխհատուցում: Նրանք իրավունք կունենան ստանալ որոշակի փոխհատուցում՝ անկախ իրենց իրավաբանական կարգավիճակից:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12
Հողօգտագործողներ	Մշակաբույսերի վնասի փոխհատուցումը կտրամադրվի միայն գրանցված հողօգտագործողներին	Մշակաբույսերի փոխհատուցման իրավունք ձեռք բերելով՝ հողօգտագործողները կարող են իրավունք ստանալ տեղափոխվելու այլ հողատարածք՝ այդպիսով պահպանելով մինչև Ծրագրի իրականացումը ստացվող եկամուտը:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12
Տներ և այլ կառույցներ	Բոլոր տները/շինությունները կփոխհատուցվեն Ծրագրի պատճառով առաջացած կառույցների վնասների/ ապամոնտաժումների համար, բացառությամբ չգրանցված առևտրային կառույցների:	Համաշխարհային Բանկի ռազմավարությունը ներառում է նաև չգրանցված առևտրային կառույցների փոխհատուցումը:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12

Համեմատվող կատեգորիան	Հայաստանի օրենքներ և նորմեր	Համաշխարհային Բանկ ԳՔ 4.12	Կիրառող համակարգը
Փոխհատուցման համար գնահատում	Հողի գնատահատման արժեքը կազմվում է գործող շուկայական արժեքին գումարած գնահատված արժեքի 15%-ը:	Հողի գնահատման արժեքը հիմնված է գործող շուկայական սակագնի վրա:	Հայաստանի օրենսդրությունն է կիրառվում, քանի որ այն ավելի շահավետ է ԱԵԱ-ց համար
Հանրային քննարկումներ և Հրապարակումներ	Ազդեցության չափի/ գնահատման, իրավունքների վերականգնման, փոխհատուցման ծավալի և ֆինանսական աջակցության վերաբերյալ տեղեկատվությունը պետք է հրապարակվի և տրամադրվի ԱԵԱ Գերակա Շահի վերաբերյալ Կառավարության Որոշումն ընդունելուց առաջ կամ Նախնական Հետազոտման ընթացքում:	Հանրային քննարկումների և հրապարակումների կազմակերպում ԱԵԱ մասնակցությամբ համայնքային մակարդակով, ՀՔՀԾ պետք է մշակվի ՎԳՊ-ի հետ:	ՀՖ ուղեցույց ԳՔ 4.12 և Հայաստանի օրենսդրություն
Գենսամակարդակի վերականգնում	Ոչ մի երաշխիք եկամտի/ ապրուստի վերականգնման չափի, ծայրահեղ ԱԵԱ և խոցելի խմբերին դրամական աջակցության տրամադրման կամ բնակեցման ծախսերի հետ կապված չի տրվում:	Համաշխարհային Բանկը պահանջում է փոխհատուցում եկամտի/ապրուստի համար, ծանր կորուստների, և այն ծախսերի համար, որոնք ԱԵԱ կատարել են վերաբնակեցման պատճառով:	ՀՖ ուղեցույց ԳՔ 4.12
ԱԳ-ում հողի գնահատման արժեքի կորուստ	Ոչ մի երաշխիք հաղորդալարերի տակ գտնվող հողային արժեքի կորստի դեպքում (օր.՝ ոչ մի կառուցում հնարավոր չէ) փոխհատուցման ապահովման վերաբերյալ:	Հողի սեփականատերեր, ում հողատարածք է հատկացվել համայնքի կողմից շինարարության համար, կստանան փոխհատուցում գնահատված արժեքի կորստի համար:	ՀՖ ուղեցույց ԳՔ 4.12

6.3. Օրենսդրական բացերի վերլուծություն

89. ՀՀ օրենսդրական հայեցակարգի և ՀՖ ուղեցույցներ ԳՁ 4.12-ի միջև առկա հիմնական տարբերությունը վերաբերում է ազդեցության տակ գտնվող հողի և բնակելի հատվածների պարտադիր սեփականության կարգավիճակին, որն առկա է ՀՀ Օրենքում, այն դեպքում, երբ ՀՖ ուղեցույցներ ԳՁ 4.12 նախատեսում է փոխհատուցում և վերաբնակեցման աջակցություն, նույնիսկ եթե հողի սեփականության իրավունքը բացակայում է: Նախատեսված ծրագրի համար պետք է օգտագործվի ՀՖ ԳՁ 4.12 ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ եթե ԳՁ 4.12 ուղեցույցի պահանջները ավելի խիստ են, քան ՀՀ օրենսդրության պահանջները, ապա պետք է կիրառվեն ԳՁ 4.12 պահանջները: Ծրագրի իրականացման և վերահսկման փուլում առաջանում են մի շարք այլ խնդիրներ, քանի որ Հայաստանի օրենսդրական հայեցակարգը երբեմն անորոշ է և անհասկանալի: Բավական տարածայնություններ կան ՀՀ օրենքի կիրառման և ՀՖ ուղեցույցներ ԳՁ 4.12 անվտանգության միջոցառումների կիրառման միջև:

7. Իրավասության և իրավունքների շրջանակ

7.1 Իրավասություն

90. Ծրագրի շրջանակներում փոխհատուցման և վերաբնակեցման երաշխիքներ ստացած ԱԵԱ են.
- Բոլոր ԱԵԱ, ովքեր կորցրել են օրինականացված հողատարածքներ կամ ուղղակի մշակվող հողեր, որոնք հնարավոր է սեփականաշնորհել կամ հողեր առանց իրավական կարգավիճակի,
 - Սեփականատերեր և վարձակալներ, որոնք գրանցված չեն,
 - Հողին կցված կառույցների, բույսերի, ծառերի կամ այլ օբյեկտների սեփականատերեր, և
 - ԱԵԱ, ովքեր կորցրել են բիզնեսը, եկամուտը և աշխատավարձերը, հողի ժամանակավոր կամ մշտական ձեռքբերման հետևանքով:
91. Փոխհատուցման ենթակա ԱԵԱ ցուցակագրման վերջնաժամկետը համարվում է 2014թ-ի օգոստոսի 11-ը, այն օրը, երբ մանրամասն մարդահամարը և կորուստների գույքագրումը սկսվեց: Ազդեցության տակ գտնվող վայրերում նոր բնակավայրի բարելավման կամ շինարարական բոլոր տեսակի գործողությունների իրականացումը վերջնաժամկետից հետո ենթակա չէ փոխհատուցման: Այնուամենայնիվ, ԱԵԱ կստանան անհրաժեշտ ծանուցագրեր և կպահանջվի նրանցից, որպեսզի լքեն իրենց սեփականությունները: ԱԵԱ հնարավորություն կունենան ապամոնտաժել վնասման ենթակա կառույցները նախքան ծրագրի իրականացումը, բայց նրանք ստիպված չեն լինի իրենց վրա վերցնել ապամոնտաժման բոլոր ծախսերը: Շինանյութը, որոնք ԱԵԱ ընտրել էին վերաօգտագործման համար, չի առգրավվի, և վերջիններս չեն ենթարկվի ոչ մի տույժ ու տուգանքի: Մնացած կառույցները կամ չօգտագործված նյութերը կապամոնտաժվեն իրականացնող ընկերության կողմից:

7.2 Իրավունքների շրջանակը

92. Հողատարածք, եկամուտ, տուն և այլ կառույցներ կորցրած ԱԵԱ կտրամադրվեն վերակառուցման համար դրամական նպաստներ, որոնք կընդգրկեն երկարաժամկետ կամ ժամանակավոր հողօգտագործման, շենքերի, մշակաբույսերի և ծառերի կորուստների համար տրամադրումները, տեղափոխման նպաստը, բիզնեսի կորստի համար դրամական միջոցները՝ հիմնվելով հարկային հայտարարագրերի և/կամ պաուշալ գների վրա: Ազդեցության բոլոր հնարավոր կատեգորիաների համար մանրամասն իրավունքներ են ներկայացված ծրագրի համար կազմված ՎՔՇ-ում: Այստեղ ներկայացված են այն միակ ազդեցությունները, որոնց ծրագիրը հանդիպել է կոնկրետ այս Հատվածում:
93. ԱԵԱ կարող են դասակարգվել հետևյալ երեք խմբերից մեկում.

(ա) **Օրինական սեփականատերեր**՝ նրանք են, ովքեր ունեն պաշտոնական օրինական իրավունքներ հողի նկատմամբ (ներառյալ սովորության իրավունքները երկրի օրենքների ներքո),

(բ) **Օրինականացման ենթակա ԱԵԱ**՝ նրանք են, ովքեր չունեն պաշտոնական օրինական իրավունքներ հողի նկատմամբ այն ժամանակ, երբ սկսվում է մարդահամարի անցկացումը, բայց պահանջ ունեն այսպիսի հողի կամ գույքի նկատմամբ, պայմանով, որ այսպիսի պահանջները ընդունվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենքով կամ դառնում են ընդունելի ցանկացած օրինական քայլերի միջոցով, որոնք անհրաժեշտ են երաշխավորելու համար այս ծրագրի ներքո վերաբնակեցման գործողությունների արդյունավետ իրականացումը, ներառյալ, համապատասխան դեպքերում հողի

նկատմամբ օրինական իրավունքի պահանջն ընդունելու գործընթացը, ներառյալ պահանջները, որոնք առաջանում են սովորութային օրենքներից և ավանդական օգտագործումից:

(գ) **Օրինական իրավունք չունեցող**՝ նրանք են, ովքեր չունեն իրավական իրավունք կամ պահանջ այն հողի նկատմամբ, որը նրանք զբաղեցնում են: (Նշում՝ այս Հատվածում չկան օրինականացման իրավունք չունեցող ԱԵԱ-ք):

7.2.1. Գյուղատնտեսական նշանակության հող

94. **Օրինական սեփականատերերը (մասնավոր) կփոխհատուցվեն** կամ (ա) կանխիկ շուկայական կամ կադաստրային արժեքին (երկուսից ամենաբարձրը) գումարած 15% դրամական օժանդակություն: Եթե չկա ակտիվ առքուվաճառք հողի շուկայում, ապա փոխհատուցման կանխիկ գումարը կկազմի ԱԵԱ կողմից ընդունված միևնույն գյուղում փոխհատուցված հողի արժեքը գումարած 15% դրամական օժանդակություն (բ) կամ կորցրած հողի դիմաց փոխարինված հողի/բերրիության գնահատված արժեքը, որն ընդունելի է ԱԵԱ համար: Հողի ոչ ուղղակիորեն վնասված հատվածները, որոնք դարձել են անմատչելի կամ մշակման և այլ տեսակի գործողությունների համար անկենսունակ, նույնպես կներառվեն վնասված հողերի շարքում: Եթե ԱԵԱ գյուղատնտեսական նշանակության հողի վնասը կազմում է >10%, ԱԵԱ (հողատերերը, վարձակալները և կիսավարձակալ գյուղացիները) կստանան լրացուցիչ դրամական օժանդակություն լուրջ վնասների համար: Փոխհատուցումը ազատված է գործարքային պահումներից և գրանցման ծախսերից:

95. **Վարձակալները** ձեռք կբերեն օրինական սեփականության իրավունք և կփոխհատուցվեն որպես լիակատար սեփականատերեր կամ նրանց կտրվի նոր վարձակալություն: Եթե դա անհնար լինի (եթե ըստ ՀՀ օրենքի վարձակալը չի կարող ձեռք բերել օրինական սեփականության իրավունք կամ նա հրաժարվում է ձեռք բերել օրինական սեփականության իրավունք և գերադասում է ստանալ փոխհատուցում), նա կստանա կանխիկ փոխհատուցում ազդակիր հողի շուկայական կամ կադաստրային արժեքին (որն ամենաբարձրը լինի) համահավասար դրամական նպաստ՝ 1) < 1 տարի – 5%, 2) < 15 տարի – 14%, 3) < 25 տարի – 20%, 4) 25 տարի և ավել – 25%՝ գումարած 15% դրամական օժանդակություն: (Նշում՝ այս Հատվածում չկան օրինականացման իրավունք չունեցող ԱԵԱ-ք):

7.2.2. Պետական և համայնքային հողեր

96. Պետական և համայնքային/քաղաքային հողերը կօտարվեն ՀՀ Հողային օրենսգրքի 66-րդ Հոդվածի 1-ին պարբերության 7-րդ ենթապարբերության համաձայն, և միայն համայնքների/նախարարությունների/այլ պետական կազմակերպությունների կողմից հողի կատեգորիան էներգետիկ, տրանսպորտային, հաղորդակցման, կոմունալ ենթակառուցվածքային կատեգորիայի փոխելուց հետո: Պետական և համայնքային հողերի կատեգորիաները փոխելու հետ կապված ծախսերը կվճարվեն ԲԷՑ-ի կողմից:

7.2.3. Այլ փոխհատուցումներ և դրամական օժանդակություն

97. **Մշակաբույսեր**՝ կանխիկ փոխհատուցում մեկ տարվա բերքի շուկայական գնին համարժեք չափով: Բերքի փոխհատուցումը կվճարվի և սեփականատերերին, և վարձակալներին՝ ելնելով իրենց վարձակալության պայմանագրերից:

98. **Դրամական աջակցություն ՎԳՊ-ի իրականացման հետ կապված փաստաթղթերի վճարների փոխհատուցման համար՝** ԱԵԱ կատանան հետևյալ ֆինանսական աջակցությունը՝ (ա) լիազորագրի համար ծախսերը/վճարները (տրամադրված արտերկրից/այստեղից), (բ) ազգային անձնագրի (նույնականացման քարտի) նորացման հետ կապված ծախսերը/վճարները, այն դեպքում, եթե ժամկետը լրացել է, (գ) ժառանգության ճանաչման հետ կապված ծախսերը/վճարները, (դ) գործարքային հարկերը և հողի ձեռքբերման հետ կապված վճարները կկատարվեն Ծրագրի կողմից, որպես փոխհատուցման մի մաս:

99. **Վերականգնման դրամական աջակցություն՝** խոցելի խմբերը (ԱԵԱ , ովքեր աղքատության շեմից ցածր են, այրիներից և ծերերից բաղկացած տնտեսություններ են) կատանան նվազագույն աշխատավարձի 6 ամսվա չափով վերականգնման դրամական աջակցություն՝ ամսական 50000 ՀՀ դրամ (համարժեք է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված 6 ամսվա մինիմալ աշխատավարձին) և ծրագրի հետ կապված գործընթացներում աշխատանքի ընդունվելու հնարավորություն:

100. Խոցելի խմբերի ներկայացուցիչներ համարվում են՝

1. Աղքատ տնտեսությունները, որոնք գրանցված են ՀՀ ԱՍՀՆ Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում և ստանում են համապատասխան դրամական նպաստ՝ սահմանված ՀՀ օրենսդրությամբ:
2. Միայնակ, այրի կամ ընտանիքի կերակրողին կորցրած կանանցից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ բացի թոշակառուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի այլ աշխատունակ տարիքի անձ չկա:
3. Թոշակառուներից, տարեցներից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ թոշակառուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի այլ աշխատունակ տարիքի անձ չկա:

7.3. Տերմինների աղյուսակ

101. Ստորև ներկայացված է Ծրագրի հատուկ տերմինների աղյուսակը: Այն արտացոլում է իրավասությունն ու իրավունքները, որոնք սահմանվել են հենց այս գծի հատվածի համար:

Աղյուսակ 16 ՎԳՊ-ի հատուկ տերմինների աղյուսակ

ԱԵԱ կատեգորիան	Ազդեցության կատեգորիան	Փոխհատուցում
Օրինական սեփականատերեր	Գյուղատնտեսական նշանակության հող	(i) կանխիկ փոխհատուցում շուկայական կամ կադաստրային արժեքով (որն ամենաբարձրը կլինի)՝ գումարած 15% դրամական նպաստ, կամ ii) նույն համայնքում ԱԵԱ համար ընդունելի հողամասի տեղափոխում՝ գումարած 15% դրամական նպաստ, ըստ ՀՀ օրենքի, կամ (iii) նույն համայնքում ԱԵԱ համար ընդունելի արժեքով/արտադրողականությամբ հավասարագոր բերքատու հողակտորի տրամադրում: Հողամասի ոչ անմիջականորեն վնասված հատվածները, որոնք մշակման համար այլևս կենսունակ չեն, ազդեցության գնահատումից հետո, կընդգրկվեն ազդեցության ենթարկված հողերի ցանկում: Փոխհատուցումն ազատված է գործարքային պահումներից և գրանցման ծախսերից:

ԱԵԱ կատեգորիան	Ազդեցության կատեգորիան	Փոխհատուցում
Բոլոր տիպի ԱԵԱ-ք, անկախ նրանց իրավական կարգավիճակից	Մշակաբույսեր	Դրամական փոխհատուցումը կսահմանվի բերքի մեկ տարվա շուկայական արժեքի համարժեք չափով: Բերքի փոխհատուցումը կվճարվի և սեփականատերերին, և վարձակալներին՝ հաշվի առնելով վերջինների անհատական հողօգտագործման պայմանագրերը:
Բոլոր տիպի ԱԵԱ-ք, անկախ նրանց իրավական կարգավիճակից	Ցանկացած գույք	<u>ԱԵԱ կտանան հետևյալ ֆինանսական աջակցությունը.</u> Լիազորագրի համար ծախսերը/վճարները (տրամադրված արտերկրից/այստեղից), Ազգային անձնագրի (նույնականացման քարտի) նորացման հետ կապված ծախսերը/վճարները, այն դեպքում, եթե ժամկետը լրացել է, Ժառանգության ճանաչման հետ կապված ծախսերը/վճարները, Գործարքային հարկերը և հողի ձեռքբերման հետ կապված վճարները կկատարվեն Ծրագրի կողմից, որպես փոխհատուցման մի մաս:
Պետական/ համայնքային/ քաղաքային	Հողատարածք	Այն դեպքերում, երբ օրինական սեփականատերը պետությունը/համայնքն է (ցուղ, քաղաք կամ ՀՀ), հողերը կօտարվեն այն գնով, որը համարժեք է էներգետիկ, տրանսպորտային, հաղորդակցման, կոմունալ ենթակառուցվածքային կատեգորիա ունեցող հողերի կադաստրային գնին: Պետական և համայնքային հողերի կատեգորիաները փոխելու հետ կապված ծախսերը կվճարվեն ԲԷՑ-ի կողմից:
Փոխհատուցում խոցելի SS-ների համար	Ցանկացած գույք	Ի լրումն այս աղյուսակում նկարագրված իրավունքների, խոցելի խմբերը (ԱԵԱ , ովքեր աղքատության շեմից ցածր են, այրիներից և ծերերից բաղկացած տնտեսություններ են) կտանան նվազագույն աշխատավարձի 6 ամսվա չափով վերականգնողական դրամական աջակցություն ամսական 50000 ՀՀ դրամ (համարժեք է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված 6 ամսվա մինիմալ աշխատավարձին) և ծրագրի հետ կապված գործընթացներում աշխատանքի ընդունվելու հնարավորություն:
Զգալի կորուստների դրամական աջակցություն		Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսություններին՝ գյուղատնտեսական եկամտի 10% կորստի դեպքում կտրվի ծանր վնասների դրամական աջակցություն գյուղատնտեսական եկամտի կորստի դիմաց, որը համարժեք կլինի կորցրած հողի տարեկան բերքի շուկայական արժեքին և SS-երի վերաբնակեցման համար (ներառյալ վերաբնակեցված վարձակալները) ֆիզիկապես վերաբնակեցվելու դեպքում կտրվի ծանր վնասների դրամական աջակցություն 6 ամիս ժամանակահատվածի համար ամսական 50000 ՀՀ դրամ (համարժեք է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված 6 ամսվա մինիմալ աշխատավարձին):

7.4. Վնասված գույքի գնահատում

102. ՎԳՊ-ի իրականացման ընթացքում Կապալառուն (ԿՊԹԼ) ընդգրկել է իրազեկ և տեղեկացված/լիցենզավորված գնահատող, ով պատասխանատու է ազդեցության ենթարկված գույքի տեղափոխման արժեքը որոշելու հարցում: Գնահատման գործընթացի ընթացքում ԱԵԱ, ՏՄ-ի և համապատասխան պետական գրասենյակներին (օրինակ ԱԳԿՊԿ ՀՀ Կառավարության ներքո) խորհրդատվություն է տրամադրվել: Գնահատումն իրականացվել է ՀՀ Գնահատման օրենքի և ՀՀ Գնահատման նորմերի շրջանակներում, ինչպես նաև ըստ Ծրագրի ՎԶՇ-ի պահանջների: Որտեղ ներպետական օրենքը չի համապատասխանել փոխհատուցման ստանդարտներին վերաբնակեցման ամբողջական արժեքով, կիրառվել են վերաբնակեցման արժեքի փոխհատուցման համար ՀԲ-ի քաղաքականությունը, ուղեցույցները և տեխնիկական պահանջները: Հավելված 6-ում ներկայացված են Գնահատող ընկերության կողմից կիրառված միավոր գների գնահատման մանրամասն մեթոդաբանությունը այս ՎԳՊ-ի համար:

103. ԱԵԱ վճարման ենթակա վերաբնակեցման ծախսերը որոշելիս գույքի մաշվածությունը և պիտանի նյութերի արժեքը հաշվի չի առնվել, ոչ էլ ազդակիր գույքի գնահատումից հանված ծրագրից ստացվելիք շահույթների արժեքը:

104. Ինչ վերաբերում է մասնավոր հողերին, տեղափոխման արժեքը (հողի համար շուկայական գինը) որոշվել է՝ հիմնվելով համեմատության մեթոդի վրա, ըստ ՀՀ Գնահատման Ստանդարտի: Երբ հողի շուկայական գինը ավելի ցածր էր, քան կադաստրային արժեքը, կադաստրային արժեքը պետք է հիմք հանդիսանա փոխհատուցման համար: Այնուամենայնիվ, այսպիսի դեպք չկար այդ ՎԳՊ-ում: Ինչ վերաբերում է համայնքային և պետական հողերին, կադաստրային արժեքը հաշվարկվել է յուրաքանչյուր ազդակի իր հողատարածքի համար:

105. Հողում առկա տարեկան մշակաբույսերը գնահատվել են զուտ տարեկան շուկայական արժեքով մեկ տարվա մշակաբույսի համար:

Անշարժ գույքի գնահատումից հետո գնահատողը պատրաստում է հաշվետվություն անշարժ գույքի գնահատման համար: Օրենքը նշում է հաշվետվության պարտադիր ծավալը, անշարժ գույքի նկատմամբ սեփականությունը և այլ իրավունքները, դրա քանակական և որակական նկարագրությունը, անշարժ գույքի գնահատման մեթոդները, նպատակները և անշարժ գույքի գնահատումը, այս կոնկրետ գնահատման գործընթացով կարգավորվող իրավական ակտերի վկայակոչումները, գնահատողի պահվածքի պահանջները: Գնահատման հաշվետվությունում ընդգրկված տվյալների հետ կապված խնդիրները, ինչպես նաև անշարժ գույքի շուկայական գնի արժանահատավտությունը կարող է լուծվել՝ հիմնվելով լիազոր մարմնին ուղղված անշարժ գույքի գնահատման գործողությանն ենթակա գրավոր խնդրանքի վրա կամ լիազոր մարմնի նախաձեռնությամբ: Վեճերի դեպքում խնդիրը կարող է լուծվել դատական կարգով:

8. Վերաբնակեցման բյուջեն

8.1. Ներածություն

106. Այս բաժինը նկարագրում է մեթոդաբանությունը, որն ընդունվել է միավոր գները, հողի ձեռքբերման ծախսը և փոխհատուցումը որոշելու համար, որը պետք է վճարվի ԱԵԱ Հատվածի պատճառով վերաբնակեցման ազդեցությունների համար: Այս գլխում ներկայացված տարբեր կատեգորայի ԱԵԱ փոխհատուցման վճարումները որոշվել են, համաձայն ՎՔԾ-ում (սեպտեմբեր, 2014թ.) ընդունված սկզբունքների: Փոխհատուցման չափը որոշվել է լիցենզավորված անկախ գնահատողի կողմից՝ օգտագործելով Հավելված 6-ում նկարագրված թափանցիկ մեթոդաբանությունը: գնահատման մեթոդաբանությունը հիմնված է ՀՀ Անշարժ գույքի գնահատման օրենքի, ՀՀ Անշարժ գույքի գնահատման ստանդարտների և ՎՔԾ-ի վրա:

8.2. Աղբյուրների և Դրամական Միջոցների Բաշխում

107. ՎԳՊ-ի իրականացման ծախսերը, ներառյալ փոխհատուցումները և դրամական աջակցությունները, ինչպես նաև չհախատված, գրանցման և վարչարարական ծախսերը կֆինանսավորվեն ՀԲ-ի կողմից տրամադրվելիք վարկով: ԲԷՑ-ը այն կստանա ենթավարկից ՀՀ Կառավարության կողմից: ԲԷՑ-ը միջոցներ կձեռնարկի գումար ստանալ Ֆինանսների նախարարությունից, որն անհրաժեշտ է ՎԳՊ-ն իրականացնելու համար:

8.3. Փոխհատուցում հողի կորստի դեպքում

8.3.1. Գնահատման և փոխհատուցման հաշվարկային մոտեցումը

108. Համաձայն ՎՔԾ-ի, հողատերերը, վարձակալները, հողօգտագործողները, որոնք ենթակա են օրինականացման, ինչպես նաև չգրանցված հողօգտագործողները իրավասու են ստանալ փոխհատուցում կամ դրամական աջակցություն: Փոխհատուցման/դրամական աջակցության հաշվարկի մանրամասները ներկայացված են հետևյալ աղյուսակում:

Աղյուսակ 17 Փոխհատուցում/ վերականգնման նպատակով դրամական աջակցություն գյուղատնտեսական և ոչ-գյուղատնտեսական հողերի համար

Մեփական հողեր	Համայնքային պետական հողեր	Օրինականացման ենթակա հողօգտագործող
Վերականգնման ծախս +15%	Կադաստրային գնահատում	Վերականգնման ծախս+15% (օրինականացումից հետո)

Վարձակալներ վարձակալության մնացած տարիների համար

- Մինչև 1 տարի - (վերականգնման ծախս +15%) * 0.05
- Մինչև 15 տարի - (վերականգնման ծախս +15%) * 0.14
- Մինչև 25 տարի - (վերականգնման ծախս +15%) * 0.20
- 25 տարի - (վերականգնման ծախս +15%) * 0.25

109. Մասնավոր/վարձակալած հողերի փոխհատուցման և անօրինական օգտագործման վերականգնման դրամական միջոցների հաշվարկման համար հիմք է հանդիսացել հողի շուկայական գինը: Հողի շուկայական արժեք գնահատվել է՝ օգտագործելով համեմատության գնահատման մեթոդը: Համեմատության մեթոդը¹⁵ հիմնված է նմանատիպ հողերի (առնվազն երեք վաճառքի օրինակներ) վաճառքի վերաբերյալ հուսալի շուկայական տեղեկատվության վրա: Հիմնվելով այս մեթոդի վրա՝ որոշվել է վերջին շրջանում վաճառված հողերի ճշգրտված միջին վաճառքի գինը (նույն տարածքում և նույն/նմանատիպ կիրառման նպատակով/բնույթով: Յուրաքանչյուր հողի գինը որոշվում է առանձին, քանի որ շատ գործոններ են ազդում հողի գնի տարբերության վրա, նույնիսկ ճշգրտված հողատարածքի համար: (Մանրամասն գնահատման մեթոդաբանությունը տես Հավելված 6-ում)¹⁶:

8.3.2. Փոխհատուցում մասնավոր հողատարածքների կորստի համար

110. Փոխհատուցումը, որը պետք է վճարվի մասնավոր հողերի կորստի համար, հաշվարկվել է վերականգնման հաշվարկով՝ գումարած լրացուցիչ 15%, որը Գերակա Շահ ճանաչելու վերաբերյալ ՀՀ օրենքի համաձայն է: Միջին միավոր գինը մասնավոր վարելահողի համար 254 ՀՀ դրամ է: Փոխհատուցման համար ընդհանուր գումարը սեփական հողերի համար **1,254,219 ՀՀ դրամ** է:

Աղյուսակ 18 Փոխհատուցում մասնավոր հողերի (ներառյալ օրինականացման ենթակա դեպքը) կորստի համար

Հողի սեփականության կարգավիճակ	Ազդակիր հող		Միջին միավոր գին	Ամբողջ հողի արժեքը	Հողի ընդհանուր փոխհատուցումը (ներառյալ 15%)
	No	մ2	ՀՀ դրամ/մ ²	ՀՀ դրամ	ՀՀ դրամ
Մասնավոր հող	26	4,294	254	1,090,625	1,254,219
Ընդհանուրը	26	4,294	-	1,090,625	1,254,219

8.3.3. Փոխհատուցում հողի վարձակալներին

111. Այս հատվածում չկան վարձակալներ:

8.3.4. Վերականգնման նպաստ օրինական օգտագործված հողերի համար

112. Այս Հատվածում չկան ոչ օրինական օգտագործողներ:

¹⁵ Անշարժ գույքի գնահատման վերաբերյալ ՀՀ օրենք, հոդված 11

¹⁶ Դեռ չի կատարված այս ՎԳՊ-ով, Ծրագրով պետական/համայնքային հողերի ձեռքբերման համար հիմքը ենթադրելի կատեգորիա ունեցող հողի կադաստրային արժեքն է:

8.3.5. Մշակաբույսեր

113. Մշակաբույսերի համար փոխհատուցումը կվճարվի կանխիկ շուկայական գնով սպասվող տարեկան բերքի համախառն արժեքով: Միավոր գները որոշվել են՝ հիմնվելով 2014թ-ին հիմնական մշակաբույսերի եկամտաբերության և գնի վրա: Մշակաբույսերի ընդհանուր փոխհատուցումը կազմում է **97,111 ՀՀ դրամ**:

Աղյուսակ 19. Փոխհատուցում մշակաբույսերի համար

Մշակաբույսի տեսակը	Տարեկան արտադրողականությունը կգ/մ ²	Ազդակիր տարածքը (մ ²)	Ընդհանուր կորուստը (կգ)	Գինը յուր կգ համար (ՀՀ դրամ)	Փոխհատուցման ընդհանուր գումարը (ՀՀ դրամ)
Ցորեն	0.3	824	247	180	44,507
Գարի	0.28	699	196	180	35,220
Կորնզան	0.7	414	290	60	17,384
Ընդհանուրը	-	1,937	733	-	97,111

8.3.6. Զգալի ազդեցության համար դրամական աջակցություն

114. Ըստ ՎԲՇ-ի, ՏՏ-երը, որոնք կորցնում են իրենց գյուղատնտեսական հողի ավելի քան 10%, կստանան զգալի ազդեցության համար դրամական աջակցություն գյուղատնտեսական եկամտի կորստի համար, որը համարժեք կլինի կորցրած հողի տարեկան բերքի շուկայական արժեքին Ծրագրի այս Հատվածում զգալի ազդեցություն կլինի 4 ՏՏ-յան վրա: ՏՏ-ն կկորցնի 451,9մ² գյուղատնտեսական հող ցորենով (ընդհանուր հողատարածքի 12%), և գարով (ընդհանուր հողատարածքի 11%), կստանա զգալի ազդեցության դրամական աջակցություն, որը կկազմի 23,677 ՀՀ դրամ:

Աղյուսակ 20 Դրամական աջակցություն եկամուտ բերող ունեցվածքի վրա խիստ ազդեցության համար

Համայնք	Հողի տեսակը	Մշակաբույսի տեսակը	Ընդհանուր տարածքը	Ընդհանուր ազդակիր տարածքը	Տարեկան արտադրողականությունը կգ/մ ²	Ընդհանուր կորուստը (կգ)	Գինը յուր կգ համար (ՀՀ դրամ)	Դրամական աջակցության ընդհանուր գումարը (ՀՀ դրամ)
Կարմիր-գյուղ	Գյուղատնտեսական	Ցորեն	2040	250.2	0.30	75.06	180	13.511
Կարմիր-գյուղ	Գյուղատնտեսական	Գարի	1850	201.7	0.28	56.48	180	10.166

8.3.7. Դրամական աջակցություն խոցելի խմբերին

115. Լրացուցիչ դրամական աջակցություն է նախատեսվել խոցելի խմբերի, մասնավորապես այն տնային տնտեսությունների համար, որտեղ կան կանայք, տարեցներ, ինչպես նաև աղքատ տնային տնտեսությունների համար: Այսպիսի դրամական նպաստները համարժեք են 6 ամսվա նվազագույն աշխատավարձին՝ 50,000 ՀՀ դրամ: Ի լրումն, այդ ՏՏ-ների ԱԵԱ կունենան աշխատանքով ապահովելու առաջնահերթություն Ծրագրի շրջանակում: Ընդհանուր դրամական նպաստները, որոնք պետք է

հատկացվեն 12 խոցելի տնային տնտեսություններին, կազմում է **3,600,000** ՀՀ դրամ: Եթե ՎԳՊ-ի իրականացման ընթացքում ՏՏ-ները, որոնք համարվում են աղքատ, մարդահամարի անցկացման ընթացքում կգրանցվեն Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում և կդառնան իրավասու դրամական նպաստ ստանալու համար, հետո նրանք կփոխհատուցվեն չնախատեսված ծախսերից:

Աղյուսակ 21 Դրամական աջակցություն սոցիալապես խոցելի խմբերին

Տեսակ	Քանակ	Դրամական միջոցի գումարը	Ընդհանուրը
Ա. Աղքատ ՏՏ-ներ (նաև (b) կետում նշված կանանց գլխավորությամբ ՏՏ-ներն են)	8		
Բ. Կանանց գլխավորությամբ ՏՏ-ներ	2		
Գ. Տարեցների գլխավորությամբ ՏՏ-ներ	2		
Ընդհանուրը	12	300,000	3,600,000

8.4 Գրանցման ծախսեր

116. ՎՔՇ-ի ներքո ԱԵԱ վճարվելիք փոխհատուցումից պահումներ չեն լինի: Ձեռքբերման պայմանագրերի ստորագրման և գույքերի վերագնահատման ընթացքում հատուկ պարտադիր վճարներ և հարկեր պետք է մուծվեն, համաձայն ՀՀ օրենքի: Բոլոր վճարները տարբեր գումարների պառնշալ գներն են՝ հիմնվելով հողի կատեգորիայի վրա (էներգետիկ կամ գյուղատնտեսական): Հետևյալ վճարները և հարկերը պետք է մուծվեն, համաձայն ՀՀ օրենքի:

- Անշարժ գույքի գործակալությունում իրավունքների պետական գրանցման հետ կապված վճար՝ իրավունքի փոփոխություն¹⁷,
- Անշարժ գույքի գործակալության համատեղ վկայականի տրամադրման համար վճար¹⁸
- Անշարժ գույքի¹⁹ գրանցման և անշարժ գույքի օտարման պայմանագրերի²⁰ համար պետական տուրքեր,
- Համայնքային և պետական հողերի համար կադաստրային տիպի փոխման համար պետական տուրքեր:

117. Եթե ձեռքբերման գործընթացի ընթացքում կիրառելի կլինեն որևէ լրացուցիչ ծախսեր գրանցման համար, որը հիմա չի կարող նախատեսված լինել, այն կվճարվի ՎԳՊ-ի բյուջեի չնախատեսված ծախսերից: Լրացուցիչ կանխիկացման գումարը հաշվարկվել է և կավելացվի ՎԳՊ-ին տրվելիք փոխհատուցման/դրամական միջոցների գումարին:

118. Ի պատասխան Հանրային Քննարկումների Ժամանակ ԱԵԱ կողմից բարձրացված հարցերի, ԲԷՑ-ը վերանայել է ՎՔՇ-ն և կաշակցի ԱԵԱ Հայաստանից դուրս գտնվող սեփականատերերի համար նոտարական լիազորագրերի, ազգային անձնագրերի նորացման, ժառանգության գրանցման հարցում և ԱԵԱ կտրամադրի լրացուցիչ դրամական միջոցներ ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացի ընթացքում:

¹⁷ Իրավունքների պետական գրանցում կադաստրում

¹⁸ Նույն տեղում

¹⁹ Պետական տուրքերի վերաբերյալ ակտ.

²⁰ Նույն տեղում

Քանի որ յուրաքանչյուր դեպքը յուրահատուկ է, և պահանջվող վճարները կարող են լինել շատ տարբեր, միջին գումարն է վերցվել, որպես բյուջեի պլանավորման հիմք:

119. Ընդհանուր առմամբ հողի գրանցման համար սահմանված բյուջեն կազմում է **845,000** ՀՀ դրամ:

8.5 Բյուջեի ամփոփում

120. Այս Հատվածի համար ՎԳՊ-ի իրականացման ընդհանուր ծախսը կազմում է **10,366,573** ՀՀ դրամ, որը համարժեք է **25,158** ԱՄՆ դոլարին, ինչպես ներկայացված է հետևյալ աղյուսակում.

Աղյուսակ 22 Բյուջեի ամփոփում

Միավոր	Գումար	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Հողի փոխհատուցում (մասնավոր հողի համար)	3,079,155	7,473
Մշակաբույսերի համար փոխհատուցում	97,111	236
Զգալի կորուստների համար փոխհատուցում	23,677	57
Խոցելիության դրամական աջակցություն	3,600,000	8,737
Գրանցման ծախս	845,000	2,051
Մոտեցման ճանապարհների համար փոխհատուցում*		
Կանխիկացման գումար	34,000	83
Վարչական ծախսեր (20%)	1,535,789	3,727
Չնախատեսված ծախսեր (15%)	1,151,841	2,795
Ընդհանուր	10,366,573	25,158
Ծանուցում՝ ԱՄՆ դոլար փոխարժեք 15.10.2014թ-ի դրությամբ, 1ԱՄՆ դոլար = 412.06 ՀՀ դրամ		

9. Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման գործընթաց

9.1 Ներածություն

121. Այս գլխում նկարագրվում են նախապատրաստական քայլերը, որոնք պետք է ձեռնարկվեն ՎԳՊ-ի իրականացման համար և հետագա գործողությունները երաշխավորելու համար ՎԳՊ-ի հաջող իրականացումը: Այս գլխի վերջում ներկայացված է իրականացման ժամանակացույցը համապատասխան պատասխանատու կազմակերպություններով:

9.2 Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի նախապատրաստական աշխատանքները

122. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում ԲԷՑ-ն արդեն հաջող կերպով ավարտին է հասցրել մի քանի առաջադրանքներ: Մինչ այժմ վերջնականացրած հիմնական նախապատրաստական առաջադրանքների առանձնահատկությունները հետևյալն են՝

- Վերջնական մանրամասն նախագծման ավարտում,
- Ազդակիր տարածքներում նախնական ուսումնասիրության վերաբերյալ ՀՀ Կառավարության Որոշման հաստատում,
- ԱԵԱ հետ Հանրային Քննարկումներ,
- 2014թ-ի օգոստոսի 11-ը որպես պաշտոնական վերջնաժամկետ սահմանելն ու հրապարակելը,
- Մանրամասն գնահատում, կորուստ կրած ունեցվածքի գույքագրում,
- Մարդահամարի անցկացում
- Գույքին հասցված վնասի գնահատում
- Գույքի նկարագրման արձանագրությունների կազմում և հրապարակում բոլոր ԱԵԱ , ըստ ՎԳ-ի ընթացակարգերի,
- Հանրային և պետական նպատակներով (Գերակա Շահ) ունեցվածքի օտարման վերաբերյալ ՀՀ Կառավարության Որոշումը նախաձեռնվել է: Որոշումը հաստատվել է 2014թ-ի նոյեմբերի 27-ին,
- ՎԳՊ-ի կազմում, ներառյալ բյուջեն և իրականացման ժամանակացույցը,
- ՎԳՊ-ի հաստատումը ԲԷՑ-ի կողմից և դրա տրամադրումը ՀԲ-ին հաստատման համար:

9.3 Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման նախապատրաստական աշխատանքները

123. ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացն արագացնելու նպատակով ԲԷՑ-ն արդեն սկսել է որոշ գործողություններ/աշխատանքներ, որպես հիմնաքար և կոռկրետ նախապատրաստական առաջադրանքներ ՎԳՊ-ի իրականացման համար:

124. **Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմի հիմնում՝** ԲԿՄ-ը որոշվել և ներկայացվել է ԱԵԱ Հանրային Քննարկումների Ժամանակ:

125. **ՎԳՊ-ն իրականացնող միավորի հիմնում՝** ՎԳՊ-ն իրականացնող միավոր է հիմնվել ԲԷՑ-ում (մանրամասները ներկայացված են Բաժին 5-ում, Ինստիտուցիոնալ Կարգավորումներ): Սոցիալական և վերաբնակեցման հարցով խորհրդատուները ուսուցում են կազմակերպել խմբի համար ՎԳՊ-ի վերջնականացման ժամանակ:

126. **Առանց որևէ պետական գրանցման հողերի գրանցում՝** ԲԷՑ-ն արդեն սկսել է Պետական Կոմիտեի և ՏԻՄ-երի հետ կապի մեջ մտնել չօգտագործված հողերի սեփականատերերին հայտնաբերելու ուղղությամբ (առանց որևէ պետական գրանցման հողերի վերաբերյալ մանրամասները ներկայացված են Ազդեցություն Գլխում):

127. **Առևտրային Բանկերի որոշում և համաձայնագրեր՝** ըստ ՀԲ ԳՁ 4.12., ԱԵԱ պետք է ստանան փոխհատուցում ամբողջական վերականգնման արժեքի չափով, առանց որևէ առարկության, ներառյալ կանխիկացված գումարի վճարները: ԲԷՑ-ն սկսել է առևտրային բանկ(եր)ի որոնման գործընթացը, որը կապահովի լավագույն պայմանները ԱԵԱ համար և կգտնվի ազդակիր տարածքի մոտակայքում, եթե հնարավոր է ԱԵԱ համար հաշվեհամարներ բացելու և փոխհատուցման գումարներն ու դրամական նպաստները փոխանցելու համար:

128. **ԱԵԱ հետ ձեռքբերման պայմանագրերի և համաձայնագրերի կազմում՝** ԲԷՑ-ը, խորհրդատուների աջակցությամբ կազմել է գրանցված գույքերի համար գույքի ձեռքբերման պայմանագրերի նախագծի նմուշներ, և չգրանցված գույքերի ու դրամական աջակցության համար համաձայնագրեր: Պատճենները ներկայացված են Հավելված 7-ում:

129. **ՏԻՄ-ի ներկայացուցչի և ԲԿՀ անդամների ուսուցում՝** Տեղական մակարդակով բոլոր ազդակիր համայնքներում ԲԷՑ-ը կկազմակերպի ուսուցում ՏԻՄ-ի ներկայացուցիչների համար, ովքեր ներգրավված կլինեն ԲԿՀ-ի մեջ: Ուսուցումը կանցկացվի ՎԳՊ-ի նախագծի հրապարակման ժամանակ և ամբողջությամբ կավարտվի մինչև ՎԳՊ-ի վերջնական հաստատումն ու իրականացումը: ԲԿՀ-ի անդամները կուսուցանվեն Երևանում նախքան ՎԳՊ-ի իրականացումն սկսելը:

9.4 Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման կարևորագույն փուլերը

130. ՀԲ-ի կողմից ՎԳՊ-ի հաստատումից անմիջապես հետո ԲԷՑ-ը կսկսի դրա իրականացումը: Իրականացումը կավարտվի, երբ փոխհատուցումներն ամբողջովին վճարվեն բոլոր ԱԵԱ և հաստատվեն Իրականացմանն Աջակցող Խորհրդատուի կողմից: ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացը, համաձայն ՎՔՇ-ի, ՀՀ օրենքների և նորմերի, ներկայացված է ստորև:

131. **ՎԳՊ-ի իրականացման համար բյուջեի բաշխում**՝ ՎԳՊ-ի իրականացման բյուջեի միակ աղբյուրը վարկն է: Հենց որ ՎԳՊ-ն հաստատվի, ԲԷՑ-ը հարցում կուղարկի ՀՀ Կառավարություն/Պետական Գանձապետարան վերաբնակեցման գործողություններն իրականացնելու նպատակով գումար տրամադրելու համար: Տեղաբաշխումները կդիտարկվեն եռամսյակային հիմունքներով՝ հիմնվելով ՎԳՊ-ի կողմից նշված բյուջեի պահանջների վրա:

132. **Պայմանագրերի նախագծի ուղարկում**՝ Ըստ ՎՔՇ-ի ԱԵԱ հետ փոխհատուցման շուրջ բանակացությունները կսկսվեն ՎԳՊ-ի իրականացման փուլում, հենց որ ՎԳՊ-ն, ներառյալ փոխհատուցման հաշվարկման մեթոդաբանությունը և համապատասխան բյուջեն հաստատվեն ՀԲ-ի կողմից: Այս փուլում ձեռքբերողը փորձում է բանակցել սեփականատիրոջ և/կամ վարձակալի հետ՝ ուղարկելով պայմանագրի նախագիծ գույքի օտարման վերաբերյալ: ԱԵԱ կարող են տրամադրել իրենց բանկային հաշվեհամարները կամ ներկայացնել իրենց մեկնաբանությունները պայմանագրի նախագծի վերաբերյալ 90 օրվա ընթացքում:

133. **Պայմանագրերի և համաձայնագրերի ստորագրում**՝ այն դեպքում, եթե բանակցությունները հաջող են անցում, ԲԷՑ-ը պայմանագիր կստորագրի ԱԵԱ հետ օրինական գույքերի դիմաց փոխհատուցում կատարելու և առանց նոտարական հաստատման կստորագրի համաձայնագրեր դրամական աջակցություն տրամադրելու համար: Պայմանագրի նախագիծը տարածելուց հետո երեք ամսվա ընթացքում ԲԷՑ-ը պետք է ԱԵԱ հետ ստորագրի վերջնական պայմանագիր:

134. **Ձեռքբերման գործընթաց**՝ պայմանագրի նախագիծն ուղարկելուց հետո 3 ամսվա ընթացքում բանակացությունների ձախողման դեպքում ԲԷՑ-ը պետք է մեկ ամսվա ընթացքում գրավադրի փոխհատուցման գումարը ԱԵԱ անունով դատարանի դեպոզիտային հաշվին: Ձեռքբերման ենթակա գույքի փոխհատուցման գումարը կհաշվարկվի (անհրաժեշտության դեպքում կվերահաշվարկվի) մեկ շաբաթ առաջ մինչև գումարը հաշվի վրա նստեցնելը: ԱԵԱ ԲԷՑ-ի կողմից երեք օրվա ընթացքում կծանուցվեն փոխհատուցման գումարը հաշվեհամարին նստելու վերաբերյալ: ԱԵԱ իրավունք ունեն դեպոզիտային հաշվից հանել գումարը 7 օրվա ընթացքում: Այս դեպքում պայմանագիրը կհամարվի ստորագրված: Հակառակ դեպքում, ԲԷՑ-ը կսկսի ձեռքբերման գործընթացը և գործը կուղարկի դատարան: Այսպիսի դեպքում կոնկրետ հողատարածքներում ոչ մի շինարարական աշխատանք չի կարող սկսվել, մինչև որ ձեռք չբերվի դատարանի որոշումը, այն չմտնի ուժի մեջ և ունեցվածքի նկատմամբ ԲԷՑ-ի իրավունքը չգրանցվի Պետական կադաստրում:

135. **Փոխհատուցումների/դրամական միջոցների վճարում**՝ պայմանագիրը ստորագրելուց հետո 15 օրվա ընթացքում փոխհատուցման գումարը կվճարվի, որը կփոխանցվի ԱԵԱ բանկային հաշվեհամարի վրա: Եթե ԱԵԱ չունի բանկային հաշվեհամար, ապա Ծրագրի շրջանակներում նրա համար կբացվի հաշվեհամար Ծրագրի/ՎԳՊ-ի բյուջեի ծախսերով:

136. **Տեղանքն ազատելը**՝ լրիվ փոխհատուցում/դրամական աջակցությունն ստանալուց հետո ԱԵԱ կունենան 30 օր տեղաբնակեցվելու համար: Այս ժամանակահատվածի ընթացքում նրանք պետք է հասցնեն ապամոնտաժել և տեղափոխել վերաօգտագործման համար պիտանի նյութերը, եթե այդպիսին կա, տները վերակառուցելու և բիզնեսը վերսկսելու համար: ԲԷՑ-ն իրավունք ունի ապամոնտաժել այսպիսի կառույցները, եթե ԱԵԱ չեն կատարել դա մինչև համաձայնեցված վերջնաժամկետը:

137. **Բացակա ԱԵԱ**՝ եթե սեփականատերը Հայաստանում չէ, ապա գործարքը կարող է կատարել ԱԵԱ պաշտոնական ներկայացուցիչը՝ հիմնվելով լիազորագրի վրա: Եթե ոչ մի ներկայացուցիչ չի նշանակված, ապա ունեցվածքը պետք է օրինական ձևով ձեռք բերվի դատական գործընթացի միջոցով, և փոխհատուցումը պետք է փոխանցվի դատարանի դեպոզիտային հաշվին, ինչպես ներկայացված է

վերևում: Դատարանը կվճարի այս փոխհատուցումը ցանկացած անձի, ով կհաստատի իր օրինական իրավունքը այն ստանալու համար:

138. **Շինարարական աշխատանքների սկիզբ՝** շինարարական աշխատանքներն սկսելու նպատակով ԲԷՑ-ը չի կարող իր տնօրինության տակ վերցնել ոչ մի հողատարածք առանց ազդակիր հողի սեփականատերերին և նրանց վարձակալներին փոխհատուցման ենթակա ամբողջ վճարումը կատարելու և Պետական Կադաստրում սեփականության իրավունքը վերագրանցելու: Ձեռքբերման ենթակա հողատարածքներում շինարարական աշխատանքները կարող են սկսվել միայն դատարանի որոշումն ուժի մեջ մտնելուց և ազդակիր գույքը ԲԷՑ-ի անունով Պետական Կադաստրում վերագրանցելուց հետո: Սա պետք է կարգավորվի բողոքների վերաբերյալ հաշվետվությունով՝ կազմված Իրականացման Աջակցող Խորհրդատուի և հաստատված ՀԲ-ի կողմից:

139. **Բողոքները կամ առարկությունները** (եթե կան) պետք է կարգավորվեն, ըստ այս ՎԳՊ-ում ընդունված բողոքների կարգավորման գործընթացի: ՎԳՊ-ի շարունակական առաջադրանքները, որպես բողոքների կարգավորում և մշտադիտարկում կշարունակվի շինարարական աշխատանքների իրականացման փուլում, որպեսզի ապահովվի ԱԵԱ պահանջներին ժամանակին պատասխանելը և վերաբնակեցման գործընթացի ճշգրիտ իրականացումը:

9.5 Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման ժամանակացույց

140. Հետևյալ ժամանակացույցում ներկայացված ժամկետները պարզորեն ցույց են տալիս ՎԳՊ-ի կազմման, վերջնականացման և իրականացման փուլերը:

Աղյուսակ 9 Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման ժամանակացույց

N	Գործողություն	Պատասխանատվություն	Սկիզբ	Ավարտ
Ա	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի նախապատրաստում (ՎԳՊ)			
1	ՎՔՇ-ի գնահատում	ՄԱԽ	01.04.2013	05.05.2014
2	Վերջնական Նախագծման Ավարտ	ՇԿ	24.04.2013	02.08.2014
3	Մարդահամարի և Կորուստների մանրամասն Գույքագրման, ՎԳՊ ժամկետների հարցումների / ուսումնասիրության անցկացման ձևերի պատրաստում	ՇԿ/ՄԱԽ	01.05.2014	15.06.2014
4	Կադաստրային տեղեկատվության և հողակտորների քարտեզների ձեռքբերում	ԲԷՑ/ՇԿ	29.05.2014	15.07.201
6	ԱԵԱ և Համայնքային Ղեկավարների հետ անմիջական խորհրդատվություն և քննարկում	ԲԷՑ/ՇԿ	29.08.2013	05.06.2014
7	Նախնական հետազոտությունների վերաբերյալ Կառավարության Որոշման հաստատում	ՀՀ Կառավարություն	12.06.2014	
8	ԱԵԱ հետ Հանրային լսումների անցկացում	ՇԿ/ԲԷՑ	12, 25, 26.08.2014	
9	Մարդահամարի անցկացում	ՇԿ	12.08.2014	28.08.2014
10	Հողի սեփականության իրավունքների ճշտում ու ոչ օրինական հողօգտագործողների հայտնաբերում հողի օրինականացման հարցում միջազգային իրավական խորհրդատուների կողմից աջակցություն ստանալու նպատակով, որտեղ կիրառելի է, ներառյալ	ՇԿ/անկախ իրավական փորձագետներ/ ԲԷՑ	01.09.2014	30.11.2014

N	Գործողություն	Պատասխանատվություն	Սկիզբ	Ավարտ
11	Մանրամասն տեղագնում	ՇԿ-ն լիցենզավորված չափազորող մասնագետների միջոցով	02.04.2014	12.09.2014
12	Գույքագրում	ՇԿ	12.08.2014	10.10.2014
13	Գույքին հասցված վնասի գնահատում	ՇԿ-ն լիցենզավորված գնահատողների միջոցով	01.10.2014	14.10.2014
14	Գույքի նկարագրման արձանագրությունների ստորագրում	ՇԿ	15.09.2014	14.10.2014
15	Հանրային Շահ ճանաչելու վերաբերյալ Որոշում	ՀՀ Կառավարություն	11.11.2014	
16	ՎԳՊ-ի կազմում	ՇԿ	15.10.2014	17.10.2014
17	Վերահսկող Խորհրդատուի կողմից վերանայում	ՄԱԽ	17.10.2014	20.10.2014
18	ՀԲ-ի կողմից ՎԳՊ-ի հաստատում	ԲԷՑ	12.12.2014	12.12.2014
19	Հանրային քննարկում և ՎԳՊ-ի հրապարակում	ՇԿ/ՄԱԽ	15.12.2014	15.12.2014
20	Շահագրգիռ կողմերի մեկնաբանությունների հիման վրա ՎԳՊ-ի վերանայում	ՀԲ	13.01.2015	13.01.2015
21	ՀԲ վերանայում և հաստատում	ՀԲ	19.01.2015	19.01.2015
22	ՀՀ Կառավարությանը ՎԳՊ-ի տրամադրում	ԲԷՑ	27.01.2015	
Բ	ՎԳՊ-ի իրականացման նախապատրաստական գործողություններ			
1	ՎԳՊ-ի իրականացման միավորի սահմանում	ԲԷՑ	01.03.2014	19.05.2014
2	Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմի սահմանում	ԲԷՑ	01.04.2014	13.06.2014
3	Փոխհատուցման վճարման/փոխանցման համար Կոմերցիան Բանկերի որոշում		01.07.2014	16.08.2014
Գ	ՎԳՊ-ի իրականացում			
1	Փոխհատուցման վճարներ	ԲԷՑ	27.01.2015	01.03.2015
2	Սոցիալ-տնտեսական հարցման կրկնություն	ՇԿ	21.06.2015	26.06.2015
3	Համատեղության հաշվետվության կազմում	ՄԱԽ	01.03.2015	20.03.2015
4	Շինարարական աշխատանքների սկիզբ	ՇԿ	15.05.2015-ից	
Դ	Անընդհատ առաջացող խնդիրներ			
1	ՎԳՊ իրականացման վերահսկում	ԲԷՑ/ՄԱԽ	-	-
2	Բողոքների Բավարարում, Դատական գործընթացներ	ԲԷՑ/ՄԱԽ/ դատարաններ	-	-
3	Արտաքին աուդիտ	ԲԷՑ/ՄԱԽ	-	-

10. Մշտադիտարկում

10.1 Ներածություն

141. Վերահսկողության մեխանիզմները նախատեսված են փոխհատուցման և վերաբնակեցման գործողությունները ժամանակին և արդյունավետ իրականացնելու համար: ՎԳՊ-ի իրականացումը ենթակա կլինի և ներքին և արտաքին մշտադիտարկում:

10.2 Ներքին մշտադիտարկում

142. Վերաբնակեցման գործողությունները բոլոր բաղադրիչներով պետք է կանոնավոր կերպով վերահսկվեն և մշտադիտարկման ենթարկվեն ԲԷՑ-ի կողմից: Ներքին մշտադիտարկման վերաբերյալ հաշվետվությունը պետք է իրականացվի ԲԷՑ-ի կողմից, որի համար ԲԷՑ-ը պայմանագիր է կնքել Կալպատարուի հետ, որը պատասխանատու կլինի պատրաստել մշտադիտարկման վերաբերյալ կանոնավոր հաշվետվություններ ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման կարգավիճակի վերաբերյալ, ներառյալ ցանկացած առաջացած բողոք և ինչպես դրանք պետք է կարգավորվեն: Բոլոր ներքին հաշվետվությունները պետք է ընդգրկվեն Ծրագիր Առաջընթացի Հաշվետվության մեջ: Ներքին մշտադիտարկման ցուցիչները կլինեն գործընթացի, անհապաղ եզրակացությունների և արդյունքների հետ կապված ցուցիչները, որոնք թույլ կտան գնահատել ՎԳՊ-ի իրականացման առաջընթացը և աշխատանքային ծրագրի կարգավորումը: Մշտադիտարկման հատուկ չափանիշները կլինեն.

- Տեղեկատվության տարածման և ԱԵԱ հետ ունեցած քննարկումների քանակը
- Ժամանակին ուղարկված նախագծային պայմանագրերի քանակը
- Ժամանակին ստորագրված վերջնական պայմանագրերի/համաձայնագրերի քանակը
- Ժամանակին կատարված վճարումները
- Ժամանակին Պետական Կադաստրում գրանցված հողերի քանակը
- Ստացված, լուծված, չվճռված բողոքների քանակը

10.3 Արտաքին մշտադիտարկում

143. Այս առաջադրանքը կիրականացվի յուրաքանչյուր ՎԳՊ-ի գործողության իրականացմանը զուգահեռ և կընդգրկի այցելություններ տեղանք և հաղորդակցություն ԱԵԱ հետ: ՎԳՊ-ի կազմման վերջում ՎԳՊ-ի իրականացման համապատասխանության հաշվետվություն պետք է ներկայացվի՝ նշելով, արդյոք փոխհատուցման ծրագիրն իրականացվել է համաձայն ՎՔԾ-ի, ՀԲ-ի ԳՁ 4.12 դրույթների հիման վրա, և արդյոք ԱԵԱ գոհ են եղել: ՀԲ-ի կողմից Ավարտման Հաշվետվության հաստատումը ԲԷՑ-ի համար պայման կլինի կապալառուին տրամադրելու սկզբի վերաբերյալ գրություն սույլ հատվածում շինարարական աշխատանքներն սկսելու համար: Արտաքին մշտադիտարկողի դերը անհամապատասխանություն և ՎԳՊ-ի դրույթների խախտում գտնելն է՝ ապահովելով դրա կատարումը՝ հայտնաբերելով և գրառելով անհամապատասխանության խնդիրները և խորհուրդ տալով Պատվիրատուին այսպիսի դեպքերում պատշաճ պատասխան տալու վերաբերյալ: Հիմնական գործողություններն են՝ գնահատել և հաշվետվություն ներկայացնել ՎԳՊ-ի առաջընթացի վերաբերյալ, ճշտել, որ համաձայնեցված փոխհատուցման վճարումները լիովին տրամադրվել են ազդակիր անձանց և ստուգել, որ բողոքարկման մեխանիզմներն իրականացվել են արդյունավետ ձևով:

- Ճշտել, որ մարդահամարն իրականացվել է բոլոր ԱԵԱ համար,
- Որ ՎԳՊ-ն և նախնական վիճակի ուսումնասիրությունը (պատշաճ կերպով) պատրաստվել է, ըստ պահանջվի,
- Գույքի գնահատումն իրականացվել է ՎՔՇ-ի դրույթների համաձայն և ՎԳՊ-ին համապատասխան,
- Հետևել, որ վերաբնակեցման գործողություններն իրականացվել են, ինչպես հաստատված է ՎԳՊ-ով,
- Վերանայել բողոքարկման դեպքերը, ներառյալ գնահատումը, թե արդյոք բողոքների կարգավորումն իրականացվել է ըստ ՎԳՊ-ի դրույթների և բավարարում է ԱԵԱ պահանջները,
- Անհրաժեշտության դեպքում վերաբնակեցման իրականացումը բարելավելու նպատակով ներկայացնել առաջարկներ ծրագրի ՎՔՇ-ում և այս ՎԳՊ-ում նշված սկզբունքները և նպատակները առավել արդյունավետ իրականացումը երաշխավորելու համար:

10.4. Գնահատում վերաբնակեցումից հետո

144. Վերաբնակեցման գործընթացի ազդեցությունը գնահատելու համար Կալպատարուն կկրկնի սոցիալ-տնտեսական հարցումը ՎԳՊ-ի իրականացումից կես տարի հետո:

Հավելված 1

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՀԱՐՑԱԹԵՐԹ N _____

1. ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՏՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ N _____	2. ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՀՈՂԱԿՏՈՐԻ ԼՈՏ-ԿՈՐ _____
--	---

3. ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1. Հարցազրույցի ամսաթիվը		4. Հարցազրուցավարի անուն, ազգանուն	
2. Հարցվողի անուն, ազգանուն		5. Բնակության հասցե	
3. Հեռախոսահամար / <i>նշել ցանկացած կոնտակտային տվյալ</i>		6. Համայնք	

Կազմեցին՝

_____ (կազմակերպություն)

_____ (տնօրեն)

_____ (ստորագրությունը)

_____ (կազմակերպություն)

_____ (տնօրեն)

_____ (ստորագրությունը)

4. ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՏՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ (հարցվողի հերթական համարը վերցնել շրջանակի մեջ)

No	1. Անուն, ազգանուն 1. նախ լրացնել բոլոր SS անդամների անուն, ազգանունները սկսած տան գլխավորից, 2. ապա յուրաքանչյուր անդամի մասին տալ 2-7 հարցերը, 3. ապա յուրաքանչյուր անդամի մասին տալ 8-րդ հարցը)	2. Կապը SS գլխավորի հետ 1. Գլխավորը 2. Ամուսին/ կին 3. Աղջիկ/ տղա 4. Հայր/ մայր 5. Քույր/ եղբայր 6. Տատիկ/ պապիկ 7. Փեսա/ հարս 8. Թոռնիկ 9. Սկեսուր/ սկեսրայր 10. Այլ	3. Սեռը	4. Ծննդյան ամսաթիվը (օր/ամիս/ տարի)	5. Էթնիկ պատկանելիությունը 1. Հայ 2. Եզդի 3. Քուրդ 4. Ասորի 5. Այլ /նշել/	6. Ավարտած կրթամակարդակը 1. չունի տարրական 2. տարրական 3. հիմնական 4. միջնակարգ/ ավագ դպրոց 5. միջնակարգ մասնագիտական 6. բարձրագույն (բակալավր կամ մագիստրոս) 7. հետբուհական 98. կիրառելի չէ /մինչև 6 տարեկան/	7. Հաշմանդամության կարգավիճակը 1. I աստիճան 2. II աստիճան 3. III աստիճան 4. Այլ 5. Կիրառելի չէ	8. Զբաղվածություն /Հնարավոր են մի քանի պատասխաններ/ 1. Աշխատող 2. Տարիքային կենսաթոշակառու 3. Աշակերտ 4. Ուսանող (ցերեկային) 5. Հեռակա ուսանող 6. Չի աշխատում և չի փնտրում 7. Գործազուրկ (փնտրում է աշխատանք) 8. Պարտադիր զինծառայող 9. Կիրառելի չէ /մինչև 6 տարեկան և այլ դեպքեր/
			1. Իգական 2. Արական					
1		1						
2								
3								
4								
5								

5. SS-ի ընդհանուր եկամուտը	Եկամուտի տեսակը (ՀՀ դրամ) Նշել տարեկան եկամուտը (երբ հարցվողը դժվարանում է պատասխանել տարվա համար, հարցնել 1ամսվա համար, ճշել համապատասխան ամիսների քանակը և բազմապատկել)							
	1. Գյուղատնտեսական (արտադրություն և վաճառք)			6. Կրթաթոշակ			11. Աշխատանք արտերկրում	
	2. Անասնապահական (արտադրություն և վաճառք)			7. Տարիքային կենսաթոշակ			12. Այլ	
	3. Վարձու աշխատանք			8. Հաշմանդամության նպաստ			Ընդամենը	
	4. Ինքնազբաղվածություն			9. Աղքատության ընտանեկան նպաստ				
5. Ձեռնարկատիրական գործունեություն			10. Այլ նպաստ /նշել/					

Հավելված 2

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման վերակառուցման ծրագրի համար հանրային քննարկում և հրապարակման պլան

Հ Ա Պ Ա Վ Ո Ւ Մ Ն Ե Ր

ԲԷՑ	Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր
ԿՎ	Կիլովոլտ
ԿՎԺ	Կիլովատտ/ժամ
ՄԺ	Մեգավատտ/ժամ
ԷԲՊՆ	ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն
ՀԿ	Հասարակական Կազմակերպություն
ԱԵԱ	Ազդեցության ենթարկված անձ
ՆՄԱ	Նյութական մշակութային արժեքներ
ՀՀ	Հայաստանի Հանրապետություն
ՎԳՊ	Վերաբնակեցման գործողությունների պլան
ԱԳ	Անվտանգության Գոտի
ՎՔՀ	Վերաբնակեցման քաղաքականության հայեցակարգը
ՏԱ	Տեխնիկական Առաջադրանք
ՀԲ	Համաշխարհային Բանկ

1. Նկարագրություն

Համաձայն Համաշխարհային Բանկի ԳՁ 4.12 ուղեցույցների, ԱԵԱ պետք է լիովին խորհրդատվություն տրամադրվի և հնարավորություն տրվի մասնակցելու ՎԳՊ-ն պատրաստելու և իրականացնելու բոլոր փուլերին: Նույն սկզբունքով, ԱԵԱ պետք է պատշաճ կերպով և ժամանակին տեղեկացվի պլանավորման գործընթացի արդյունքների, ինչպես նաև ՎԳՊ-ի իրականացման ժամանակացույցի և գործընթացների վերաբերյալ:

Հանրային տեղեկատվական և խորհրդատվական քարոզարշավները պետք է կատարվեն ԲԷՑ-ի կողմից ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացի ամբողջ փուլերի ընթացքում, որը պետք է կատարվի ծրագրի շինարարական կապալառուի՝ Կալպատարու ընկերության վերաբնակեցման և սոցիալական հարցերով խմբի աջակցությամբ: Ազդեցության ենթարկված կողմերին հնարավորություն կտրվի ներկայացնել իրենց գաղափարները և առաջարկությունները, որպես ներդրում վերաբնակեցման գործողությունների պլանավորման և իրականացման մեջ: Այս հարցով հետաքրքրված տարբեր հասարակական կազմակերպություններ ԲԷՑ-ի կողմից ակտիվորեն կընդգրկվեն հանրային քննարկումների և տեղեկատվության հրապարակման մեջ:

Հանրային քննարկումների և հրապարակումների պլանը (ՀՔՀՊ) նախատեսված է հանրային քննարկումների (ՀՔ) կիրառելի գործընթացներ, մեխանիզմներ և սկզբունքներ, ինչպես նաև տեղեկատվության հրապարակումներ մշակելու համար:

2. Հանրային քննարկումներ

Ա. Ոչ պաշտոնական հանրային քննարկումներ

ՎԳՊ-ի կազմման գործընթացի ժամանակ ԱԵԱ-ի ներկայացուցիչների և տեղական կառավարման մարմինների հետ չափման, գույքագրման և մարդահամարի ընթացքում և դրանցից առաջ ոչ պաշտոնական լուումներ կիրականացվեն գույքագրող և գնահատող ընկերության կողմից: ԱԵԱ կտեղեկացվեն վերաբնակեցման վերաբերյալ կապված տեղազննման և ժամանակացույցի հետ:

Բ. Վերջնաժամկետի վերաբերյալ հայտարարություն

Վերջնաժամկետի վերաբերյալ ԱԵԱ կտեղեկացվեն տեղազննումն սկսելուց առաջ: Հայտարարությունը կփակցվի Տեղական Բնքնակառավարման Մարմինների (ՏԲՄ) գրասենյակում (Հավելված 1):

Գ. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում պաշտոնական հանրային քննարկումներ

ԱԵԱ հետ հանրային քննարկումները նրանց փոխհատուցման, վերաբնակեցման տեղեկատվության հրապարակման մասին պետք է երաշխավորվի ՀՀ Կառավարության կողմից Նախնական Հետազոտման վերաբերյալ Որոշման հաստատմամբ:

Վայրը՝ Հանրային քննարկումները կկազմակերպվեն այնպիսի վայրերում, որոնք հասանելի կլինեն ԱԵԱ համար, օրինակ ՏԲՄ-երի գրասենյակում, մշակույթի կենտրոններում, դպրոցներում և այլն: Վայրը կընտրվի և կհամաձայնեցվի ՏԲՄ-երի հետ: Ընդհանուր առմամբ Հատված 2-ում 8 համայնքներ են ենթարկված ծրագրի ազդեցությանը: Բոլոր համայնքներում և համայնքային և մասնավոր հողատարածքները ազդեցության ենթարկված են: 8 համայնքների համար ՀՔ-երը կկազմակերպվեն յուրաքանչյուր հատուկ համայնքում:

Կազմակերպչական գործողություններ՝ նախքան լուումները մի քանի կազմակերպչական գործողություններ կիրականացվեն, որոնք են՝

- Ազդեցության ենթարկված բոլոր համայնքների ղեկավարները պաշտոնապես կծանուցվեն ՀՔ-երի ամսաթվերի և օրակարգի վերաբերյալ (ներկայացված է Հավելված 4-ում) և կառաջարկվեն աջակցել կազմակերպչական հարցերով (վայր, ԱԵԱ մասնակցություն):
- ԱԵԱ վերջնական ցանկը մինչև լուումները կուղարկվի համայնքների ղեկավարներին ապահովելու ԱԵԱ կամ նրանց ներկայացուցիչների լիարժեք մասնակցությունը: Հատուկ ուշադրություն պետք է դարձվի կանանց և խոցելի խմբերին՝ ապահովելով նրանց ներկայությունը:
- ՀՔ-երի վերաբերյալ հայտարարությունը պետք է հրատարակվի նախքան ՀՔ-ն սկսելը:
 - Հայտարարությունը պետք է հրատարակվի տեղական լրատվամիջոցներում (եթե այդպիսին կա)
 - Հայտարարություն ՏԲՄ գրասենյակում
- Կալպատարու ընկերության ներկայացուցիչը կգանգահարի ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսության յուրաքանչյուր գլխավորին կամ անդամին (եթե հեռախոսահամարներն առկա են) և կհրավիրի նրան, ինչպես նաև ընտանիքի ցանկացած այլ անդամի, ով ցանկանում մասնակցել:
- ՀԿ-երը նույնպես կտեղեկացվեն ՀՔ-երի ժամանակացույցի վերաբերյալ (տարածաշրջանում ակտիվորեն ընդգրկված ՀԿ-ների ցանկը կոնտակտային տվյալներով հանդերձ ներկայացված է Հավելված 2-ում):

ՀՔ-երի փաստաթղթերը՝ Հանրային բոլոր լուումների վերաբերյալ փաստաթղթերը պետք է կազմվեն Կալպատարու ընկերության կողմից և ներկայացվեն ԲԷՑ-ին:

- Հանրային բոլոր լուսմները պետք է ձայնագրվեն և հանդիպման արձանագրություն պետք է կազմվի:
- Մասնակիցների ցանկը պետք է ներկայացվի, որպես արձանագրության մի մաս:
- ԱԵԱ կողմից բարձրացված խնդիրների, հանդիման ընթացքում պատասխանած հարցերի և անպատասխան մնացած հարցերի ամփոփ նկարագրություն պետք է կազմվի յուրաքանչյուր ՀՔ-ից հետո: Անհրաժեշտության դեպքում գործողության պլան կկազմվի բարձրացված խնդիրները լուծելու համար: Վերջնական որոշումների վերաբերյալ պետք է տեղեկացվեն համայնքները կամ կոնկրետ ԱԵԱ և գրանցվեն:
- ՀՔ-երի ժամանակ պետք է լուսանկարներ արվեն:
- ՎԳՊ-ի մեջ կներկայացվի քննարկումների ամփոփումը: Հանդիպման արձանագրությունը կկցվի ՎԳՊ-ին:

Ներկայացվելու ենթակա տեղեկատվություն՝ ԱԵԱ կտեղեկացվեն ծրագրի, ժամանակացույցի, փոխհատուցման վճարումների, գնահատման մեթոդաբանության և հողի ձեռքբերման գործընթացների վերաբերյալ: Առաջարկված օրակարգը ներկայացված է Հավելված 4-ում: Հանրային տեղեկատվական գրքուկները վերջնաժամկետի, իրավասության չափանիշների և իրավունքների, փոխհատուցման միջոցների, բողոքների կարգավորման մեխանիզմի գործընթացի հետ միասին կտրամադրվեն ազդեցության ենթարկված յուրաքանչյուր տնային տնտեսության (Հավելված 3): Այս նյութերը, ինչպես նաև ՎՔԾ-ի հայերեն պատճենը նույնպես կտրամադրվի ՏԻՄ-երին, այնպես որ բոլոր ԱԵԱ և/կամ համայնքների ղեկավարները կունենան դրանք:

Մասնակիցներ՝ ՀՔ-երը կիրականացվեն ԲԷՑ-ի կողմից, Կալպատարու ընկերության մասնագետների (սոցիալական հարցերով մասնագետի և ճարտարագետի) աջակցությամբ: Գնահատող կազմակերպության գնահատման հարցերով մասնագետը կներկայացնի Գնահատման Մեթոդաբանությունը:

Դ. ՎԳՊ-ի կազմման և շինարարության ընթացքում ՀՔ-երը

ԱԵԱ հետ լրացուցիչ ոչ պաշտոնական լուսմներ կիրականացվեն ՎԳՊ-ի կազմման փուլում, մասնավորապես ՎԳՊ-ի կազմման մասնագետի/խմբի հետ պայմանագրի ստորագրման ժամանակ: Շինարարական հարցերով կապալառուն բոլոր համայնքներում ՀՔ-եր կկազմակերպվի ընդհանուր բնակչության համար նախքան շինարարությունն սկսելը, որպեսզի համայնքների անդամներին տեղեկացնի շինարարության ժամանակացույցի, մոտեցումների, անվտանգության մեխանիզմների և բողոքների կարգավորման մեխանիզմի վերաբերյալ:

3. Վերաբնակեցման հետ կապված փաստաթղթերի հրապարակումը

ՀՔ-երի ժամանակ Կալպատարու ընկերությունը կբաժանի Ծրագրի վերաբերյալ տեղեկատվական գրքուկներ իրավասության աղյուսակի հետ միասին, որում ծրագրի նկարագրությունը, բողոքների կարգավորման մեխանիզմը, իրավասությունները և փոխհատուցումները, ինչպես նաև հաճախակի տրվող հարցերի պատասխանները կներկայացվեն (Հավելված 3):

ՀՔ-երի ժամանակ ՎՔԾ-ն կհրապարակվի համայնքներում:
 ՀՔ-ի կողմից ՎԳՊ-ի հաստատումից հետո պատճենը կհրապարակվի մեկ շաբաթով, որը ժամանակ կտա բոլոր շահագրգիռ կողմերին ներկայացնելու ՎԳՊ-ի վերաբերյալ իրենց մեկնաբանությունները և բողոքները: ՎԳՊ-ն կհրապարակվի՝

- ԱԵԱ համար ՏԻՄ-երի գրասենյակներում
- Պատճենը կհրապարակվի ԲԷՑ-ի կայքում (www.hven.am)

Վերջնական ՎԳՊ-ն հայերենով կհրատարակվի ԲԷՑ-ի և ՀԲ-ի կայքերում: ՎԳՊ-ի հաստատված պատճենը առկա կլինի նաև տարածաշրջանային լրագոր մարմինների գրասենյակներում, ինչպես նաև ազդեցության ենթարկված համայնքների ՏԻՄ-երի գրասենյակներում:

ՀՔՀՊ Հավելված 1

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ-ն տեղեկացնում է, որ Հրագրան ՋԷԿ-ը Շինուհայր ենթակայանին միացնող 220կՎ բարձրավոլտ էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի շրջանակներում ազդակիր անձանց մարդահամարը և ազդեցության ենթարկված սեփականության գույքագրումը կմեկնարկի 2014թ. օգոստոսի 11-ին:

Միաժամանակ տեղեկացնում ենք, որ մարդահամարի և գույքագրման օրը՝ օգոստոսի 11-ը հանդիսանում է վերջնաժամկետ, որից հետո սեփականության վրա կատարված բարելավումների դիմաց փոխհատուցում չի տրվելու:

Ազդակիր անձանց մարդահամարը և ազդեցության ենթարկված սեփականության գույքագրումն իրականացնելու է «Ֆինափ» ՍՊԸ-ն:

Հ Ք Հ Պ Հ ա վ ե լ վ ա ծ 2

Տարածաշրջանում գործող ՀԿ-ների ցանկ

#	Անուն	Կոնտակտային անձ	Տվյալներ
1	Գավառ Օրհուս կենտրոն	Լիաննա Ասոյան	info_gavar@aarhus.am , asliza28@rambler.ru + 374 264 6 15 11
2	«Բլջյան» ՀԿ	Լիաննա Ասոյան	blejanli@gmail.com +374 264-2-11-57, 077 76 46 41
3	«Արժանապատիվ Ապագա» ՀԿ	Ժաննա Գուլոյան	jannaghuloyan@rambler.ru +374 91-75-91-78 , 093-75-91-78
4	Գեղարքունիքի տարածաշրջանային մասնաճյուղ «Սախարովի անվան մարդու իրավունքների պաշտպանության կենտրոն» ՀԿ	Լուսինե Թովլախայան	sakhgavar@yandex.ru +374 264 2-68-80, 094 19- 68 -80

**Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման վերակառուցման ծրագիր Հայաստանում
Փոխհատուցման միջոցառումների տեղեկատվական գրքույկ**

Ծրագրի նկարագրությունը

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը վարկ է վերցրել Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկից բարձր լարման էլեկտրահաղորդման ցանցի կրիտիկական հատվածների կառուցման համար: Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր Փակ Բաժնետիրական Ընկերությունը սահմանել է էլեկտրահաղորդման գծի հատվածները Հրագրանի ՋԷԿ-ից (հյուսիս-արևելքում) Շինուհայրի ենթակայան (հարավում): Նորատուս, Լիճք, Վարդենիս, Վայք, Որոտան 1 էլեկտրահաղորդման գծերը ներառող այդ հատվածը միացնում է էլեկտրաէներգիայի արտադրման երկու գլխավոր կենտրոններ և սպասարկում Հայաստանի կենտրոնական-արևելյան մասի էլեկտրաէներգիայի մեծ թվով սպառողներին:

Ծրագիրը ներառում է նոր հենարանների/սյուների մոնտաժումը, ներառյալ հիմքերը, գոյություն ունեցող հաղորդալարերի, մեկուսիչների և ենթակառուցվածքների, ինչպես նաև սարքավորումների այլ կարևոր մասերի փոխարինումը: Նոր գծի երկարությունը կլինի մոտավորապես 230 կմ և հիմնականում կկառուցվի առկա 220 կՎ էլեկտրահաղորդման գծի միջանցքին զուգահեռ: էլեկտրահաղորդման առկա գիծը հասել է իր ծառայության ժամկետի ավարտին և շահագործումից դուրս կբերվի նոր գիծը կառուցելուց հետո:

Այս ծրագիրը շատ կարևոր քայլ է էլեկտրահաղորդման որակի բարելավման և Հայաստանում էներգահամակարգի անվտանգության բարձրացման համար: Ծրագրից կշահեն ինչպես այս էլեկտրահաղորդման գծով սպասարկվող համայնքները, այնպես էլ ամբողջ երկիրը:

Ծրագրի սահմանները եզրագծվում են

- Գեղարքունիքի մարզում՝ Հրագրան քաղաքով, Լճաշեն, Լճափ, Հայրավանք, Երանոս և Լիճք, գյուղական և Գավառ քաղաքային համայնքներով,
- Վայոց Ձորի մարզում՝ Մելիմի լեռնանցքով և Արփա գետով, Աղնջաձոր, Քարագլուխ, Սալլի, Շաթին գյուղական և Եղեգնաձոր և Վայք քաղաքային համայնքներով,
- Սյունիքի մարզում Շաղատ և Շինուհայր գյուղական համայնքներով:

Նախագծային աշխատանքների ընթացքում հիմնական նպատակն էր հնարավորիս խուսափել մասնավոր հողերի օգտագործումից: Ինչպես նշվեց, էլեկտրահաղորդման գիծը կանցկացվի հիմնականում գոյություն ունեցող գծին զուգահեռ: Վերջինից շեղումները կատարվել են միայն բնակավայրերը, շենք շինությունները, օգտագործելի մասնավոր հողակտորները և հետագայում նախատեսվող բնակելի տարածքները շրջանցելու նպատակով: Սակայն, որոշ դեպքերում հենարանների տեղադրումը մասնավոր հողերում անխուսափելի է եղել: Այս պատճառով էլ նախատեսվում է համայնքային և մասնավոր որոշ փոքր հողակտորների ձեռքբերում (օտարում)՝ հենարանների հիմքերի համար: Նման դեպքերի համար ձեռքբերողը (Բարձրավոլտ էլեկտրական ցանցերը) փոխհատուցելու է այդ հողատարածքների ձեռքբերման, և այլ կորուստների (մշակաբույս, ծառ, շինություն և այլն) դիմաց: Որոշ դեպքերում մոտեցման ճանապարհների կամ շինարարական աշխատանքների արդյունքում կարող են վնասվել մշակաբույսեր, ծառեր: Շինարարական աշխատանքների ընթացքում հասցրած ցանկացած վնասի համար ևս նախատեսված է համապատասխան փոխհատուցում:

Փոխհատուցումների հաշվարկման և տրամադրման մոտեցումները և սկզբունքները մշակվել են ՀՀ օրենսդրության և Համաշխարհային բանկի սոցիալական ապահովության քաղաքականությանը

համապատասխան և արտացոլված են վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակում: Այդ փաստաթղթի պատճենը հասանելի է տեղական ինքնակառավարման մարմինների գրասենյակներում:

Այս գրքույկի նպատակն է տեղեկացնել ծրագրի ազդակիր անձանց նրանց իրավունքների, բողոքները ներկայացնելու ընթացակարգի, փոխհատուցումների հաշվարկի սկզբունքների, օտարման գործընթացի փուլերի մասին: Գրքույկի վերջում անդրադարձ է արվել մարդկանց կողմից փոխհատուցման գործընթացի վերաբերյալ հաճախակի տրվող հարցերին և Ծրագրի աշխատակազմի կոնտակտային տվյալներին լրացուցիչ տեղեկատվություն ստանալու կամ բողոքներ ու առաջարկներ ուղարկելու համար:

ՈՐՈ՞ՒՔ ԵՆ ՀՈՂԱՏԱՐԱԾՔԻ ՁԵՌՔԲԵՐՄԱՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ ԷԼԵԿՏՐԱԶԱՐՈՐՄԱՆ ԳԾԻ ՀԱՄԱՐ

Ընդհանուր առմամբ Ծրագիրն ազդեցություն չի ունենա ամբողջ հողատարածքի վրա: Էլեկտրահաղորդման գծի շինարարության համար հողատարածքն անհրաժեշտ է հենարանի յուրաքանչյուր հիմքի և հենարանին ժամանակավոր մոտեցման համար: Հետագայում հենարանների մոնտաժումը և էլեկտրահաղորդման գծի անցկացումը կարող է ժամանակավոր ազդեցություն ունենալ մշակաբույսերի կամ ծառերի վրա:

Ծրագիրը կունենա հողերի վրա մշտական և ժամանակավոր ազդեցություն:

Մշտականի պարագայում, հողի ձեռքբերումն անհրաժեշտ կլինի հենարանների հիմքերի կառուցման համար: Ձեռքբերվող հողերը, ինչպես նաև դրան հարակից այլ վնասները կփոխհատուցվեն ստորև նկարագրված սկզբունքների համապատասխան:

Ժամանակավոր ազդեցություն կարող է լինել հետևյալ դեպքերում՝

- հողի ուսումնասիրման ընթացքում մշակաբույսերը/ծառերը վնասելու դեպքում,
- մուտքի ճանապարհների շինարարության համար մշակաբույսերը/հողատարածքը վնասելու դեպքում,
- գիծն անցկացնելու ժամանակ մշակաբույսերը վնասելու դեպքում:

Ժամականավոր ազդեցության արդյունքում հասցված բոլոր վնասները կփոխհատուցվեն:

ՓՈՒՆԶԱՏՈՒՑՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

Ծրագրի շրջանակներում փոխհատուցմը տրամադրվելու է՝

- բոլոր տնային տնտեսությունները, ովքեր կորցնում են իրենց օրինական (կադաստրում գրանցված), օրինականացման ենթակա (կադաստրում չգրանցված, սակայն գրանցման ենթակա) կամ օգտագործվող հողերը,
- վարձակալները,
- հողին կցված կառույցների, բույսերի, ծառերի կամ այլ օբյեկտների տերերը:

Փոխհատուցման ենթակա կորուստների համար սահմանվում է վերջնաժամկետ: Վերջնաժամկետը մանրամասն մարդահամարի և կորուստների գույքագրման սկիզբն է: Ծրագրի ազդեցության տակ գտնվող տարածքներում նոր բնակեցումները, բարելավումները կամ գործողությունների սկսումը վերջնաժամկետից հետո ենթակա չեն փոխհատուցման: Այս ծրագրի վերջնաժամկետն է **2014թ-ի օգոստոսի 11-ը**:

ԱԵԱ կտրվեն բավարար նախնական ծանուցում մինչև շինարարությունն սկսելը և անհրաժեշտության դեպքում կխնդրեն ազատել տեղանքը, որտեղ հենարանները պետք է տեղակայվեն:

Այն դեպքերում, երբ կառույցներն ազդեցության տակ են, ԱԵԱ հնարավորություն կտրվի ապամոնտաժել ազդեցության տակ գտնվող կառույցները մինչև ծրագրի իրականացումը. Այնուամենայնիվ, նրանք ստիպված չեն լինի կրել ապամոնտաժման ամբողջ ծախսերը: Շինարարական նյութերը, որոնք ԱԵԱ ցանկանում են նորից օգտագործել, չեն բռագրավվի և նրանք ոչ մի սանկցիայով

չեն վճարի տույժ ու տուգանք: Նախագծման ընթացքում հնարավորինս փորձել են խուսափել այսպիսի ազդեցություններից:

ՓՈԽՀՏԱՏՈՒՑՄԱՆ ԳՈՐԾՐԼԹԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՃԱՆԱԿԻ ՏՐՎՈՂ ՀԱՐՅԵՐ

- ***Որտեղի՞ց ես կարող եմ ձեռք բերել Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակը և Վերաբնակեցման գործողությունների պլանը:***

Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակը և վերաբնակեցման գործողությունների պլանը հասանելի կլինի Տեղական Ինքնակառավարման մարմինների գրասենյակում: Ինչպես նաև Բարձրավոլտ էլեկտրացանցերի կայքում (www.hven.am): Համապատասխան կոնտակտային անձի մանրամասն տվյալները կարող եք տեսնել Տեղեկատվական Գրքույկի վերջում:

- ***Ինչպե՞ս է վճարվելու փոխհատուցումը:***

Փոխհատուցման վճարումը ՎԳՊ-ի իրականացման կարևորագույն փուլերից մեկն է: Նախատեսված քայլերն են՝

- ա. Ձեզ համար լավագույն պայմաններ ապահովող առևտրային բանկերի ընտրությունը (աշխարհագրական դիրքը և գործարքի արժեքը): Դուք կարող եք նաև գործել իրենց առկա բանկային հաշիվների միջոցով:
- բ. ԱԵԱ հետ հողի օտարման պայմանագրի ստորագրում:
- գ. Փոխհատուցման, նպաստների գումարի փոխանցումը ԱԵԱ հաշվեհամարներին:
- դ. Փոխհատուցումը վճարելուց հետո 14 օրվա ընթացքում ԱԵԱ կողմից ունեցվածքի լքում:
- ե. Հողի/կառույցի տիրապետումը ԲԷՑ-ի կողմից:

- ***Եթե սեփականատերը մահացած է, ինչպե՞ս է տրամադրվում փոխհատուցումը:***

Եթե սեփականատերն ունի ժառանգներ, ապա փոխհատուցումը կվճարվի նրանց համապատասխան ժառանգության փաստաթղթերը ձևակերպելուց հետո: Եթե ժառանգներ չկան, ապա փոխհատուցումը կփոխանցվի դատարանի դեպոզիտային հաշվին: Խնդրում ենք դիմել նոտարներին կամ իրավաբաններին փաստաթղթերի ձևակերպման գործընթացի վերաբերյալ խորհրդատվություն ստանալու համար:

- ***Հողի ձեռքբերման համար պայմանագիրը ստորագրելու ժամանակ ի՞նչ պետք է ունենամ ինձ հետ:***

Բոլոր անձինք, ովքեր ունեն հողի նկատմամբ սեփականության իրավունք, պետք է ներկայանան նոտարական գրասենյակ: Եթե սեփականատերը չի կարող ներկայանալ, ապա պետք է ներկայացվի լիազորագիր մեկ այլ սեփականատիրոջ անունով:

Պետք է տրամադրվեն ստորև նշված փաստաթղթերի բնօրինակները՝

1. Անձնագիրը
2. Սեփականության վկայականը
3. Եթե բացի սեփականատիրոջից կան գույքի նկատմամբ իրավունք ունեցող այլ անձինք, ապա պետք է ներկայացվի գույքային իրավունքի վկայականը (օրինակ՝ վարձակալության վկայականը, գրավի վկայականը)
4. Ամուսնության վկայական. ամուսիններից մեկի ներկայությունը պահանջվում է Համաձայնագիրը ստորագրելու համար (անկախ փաստաթուղթը կտրամադրվի նոտարի կողմից) հողի/անշարժ գույքի ձեռքբերման նպատակով կամ պետք է առկա լինի ամուսինների կողմից տրվախ լիազորագիրը*

*Ամուսինները համարվում են համասեփականատերեր, եթե սեփականությունը ձեռք է բերվել համատեղ կյանքի ընթացքում, նույնիսկ եթե նրանցից մեկի անունը նշված չէ սեփականության վկայականում:

➤ ***Եթե սեփականատերը գտնվում է Հայաստանից դուրս, ինչպե՞ս նա կարող է ստանալ փոխհատուցումը:***

Եթե սեփականատերը գտնվում է Հայաստանից դուրս, ապա նա կարող է ուղարկել լիազորագիր այլ անձի անունով, օրինակ՝ իր հարազատի կամ մոտ ընկերոջ, հողի օտարման պայմանագիրը ստորագրելու և փոխհատուցումը ստանալու համար: Կարող եք խորհրդակցել նոտարների կամ իրավաբանների հետ լիազորագրի ձևի վերաբերյալ: Եթե չկնքվի օտարման պայմանագիրը, ապա Ձեր գույքը կօտարվի դատական կարգով, և փոխհատուցումը կփոխանցվի դատարանի դեպոզիտային հաշվեհամարին: Եթե ոչ մի ներկայացուցիչ չի նշանակված, սեփականությունը օրինական ձևով կօտարվի դատական գործընթացի միջոցով, և փոխհատուցումը կփոխանցվի դատարանի դեպոզիտային հաշվին: Հետագայում դատարանը այդ փոխհատուցումը կվճարի ցանկացած անձի, ով կհաստատի իր իրավական հիմքերը այդ գումարը ստանալու համար:

➤ ***Եթե ես չունեմ բանկային հաշիվ, պարտավո՞ր եմ արդյոք փոխհատուցումը ստանալու համար վճարել բանկային հաշվի բացման համար:***

Դուք կարող եք ստանալ փոխհատուցում անմիջապես Ձեր անձնական բանկային հաշվեհամարի վրա: Համոզվեք, որ այդ հաշվեհամարը նշված է հողի օտարման պայմանագրում: Եթե դուք չունեք բանկային հաշվեհամար, ապա Ձեզ համար Ծրագիրը կբացի անվճար հաշվեհամար:

➤ ***Ո՞վ ունի լրացուցիչ անվճար իրավաբանական աջակցության իրավունք՝ Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի մշակման և փոխհատուցումների վճարման ընթացքում:***

Խոցելի տնային տնտեսությունները ունեն լրացուցիչ անվճար իրավաբանական խորհրդատվության կամ սոցիալական աշխատողների աջակցության իրավունք: Խնդրում ենք կապ հաստատել Շինարարական կազմակերպության Սոցիալական հարցերով մասնագետի հետ: Կոնտակտային տվյալները ներկայացված են ստորև:

➤ ***Ո՞վ է համարվում խոցելի տնային տնտեսություն:***

Խոցելի խմբեր են համարվում՝

- Աղքատ տնային տնտեսությունները, որոնք գրանցված են ՀՀ ԱՍՀՆ Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում և ստանում են համապատասխան դրամական նպաստ՝ սահմանված ՀՀ օրենսդրությամբ:
- Միայնակ, այրի կամ ընտանիքի կերակրողին կորցրած կանանցից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ բացի թոշակառուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի ուրիշ աշխատող անձ չկա:
- Թոշակառուներից, տարեցներից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ թոշակառուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի ուրիշ աշխատող անձ չկա:

➤ ***Հնարավո՞ր է արդյոք, որ շինարարությունը սկսվի մինչ փոխհատուցումների տրամադրումը:***

Կապալառուն չի սկսելու շինարարություն Ծրագրի հողերի օտարման ազդեցությունների շրջանակում գտնվող որևէ հատվածում, մինչև՝ ա) վերաբնակեցման պլանը ամբողջովին իրականացված է, բ) բոլոր նախատեսված փոխհատուցումները և նպաստները վճարված են, գ) ազդեցության ենթակա տարածքները վերաձևակերևալված են, դ) անկախ մոնիտորինգային գործակալության կողմից պատրաստվել է համապատասխանության հաշվետվություն և հաստատվել է ՀԲ-ի կողմից:

➤ ***Ի՞նչ կարող է լինել, եթե սեփականատերը հրաժարվում է պայմանագիրը ստորագրելուց:***

Տվյալ դեպքում կսկսվի հարկադիր օտարման գործընթացը: Ծրագրի համար հարկադիր օտարումներ կկիրառվեն միայն բացառիկ դեպքերում, երբ ԱԵԱ և ԲԷՑ-ի միջև բանակցությունները ձախողվեն: ԲԷՑ-ը չի զբաղեցնի անհրաժեշտ հողակտորները մինչև՝

- օրենքով սահմանված պատշաճ դատական գործընթացի նախաձեռնումը,
- դատարանի որոշումը կայացվել է և պատշաճ կերպով տեղեկացվել ազդակիր ՏՏ-երին/ԱԵԱ ,
- փոխհատուցման/վերականգնման գումարների փոխանցումը դատարանի դեպոզիտային հաշվին,

Համաձայն «Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին» ՀՀ օրենքի՝ դատական կարգով սեփականության օտարման գործընթացը հետևյալն է՝

- Ձեռքբերողը պետք է ուղարկի սեփականության օտարման պայմանագրի նախագիծը (ներառյալ վերագնահատումը, եթե կա) գույքի սեփականատիրոջը և բոլոր այն անձանց, ովքեր ձեռք բերվող գույքի նկատմամբ ունեն որևէ գույքային իրավունք:
- Եթե օտարման պայմանագրի նախագիծը ուղարկելուց հետո **3** ամսվա ընթացքում չի ստորագրվում օտարման պայմանագիրը, ապա ԲԷՑ-ը կարող է սկսել դատարան դիմելու գործընթացը՝ սեփականության իրավունքի փոխանցման համար:
- Գործընթացն սկսելու համար ԲԷՑ-ը պետք է դատարանի դեպոզիտային հաշվին փոխանցի փոխհատուցման հաշվարկված արժեքը, որը պետք է վճարվի ԱԵԱ և պետք է ծանուցի այդ մասին սեփականատիրոջը և սեփականության նկատմամբ գույքային իրավունքներ ունեցող անձանց: Եթե ԱԵԱ-ն ստանում է դեպոզիտ հանձնված գումարը, ապա սեփականության օտարման պայմանագիրը համարվում է կնքված: ԲԷՑ-ը ունի դատարանի դեպոզիտային հաշվի տվյալները: Մեկ բանկային աշխատանքային օրը բավարար է փոխանցում կատարելու համար:
- Եթե Օտարման պայմանագիրը չի ստորագրվում փոխհատուցման գումարը դեպոզիտ հանձնելուց հետո **7** օրվա ընթացքում, ապա ԲԷՑ-ը պետք է մեկամսյա ժամկետում սեփականության օտարման հայց ներկայացնի դատարան: Դատարանում կարող է քննարկվել միայն առաջարկվող փոխհատուցման գումարը: Գույքի օտարման ձևամար ձեռքբերողի իրավունքը չի կարող քննարկվել:
- ԲԷՑ-ն իրավունք ունի սեփականությունն օտարել միայն դատարանի որոշման ուժի մեջ մտնելու պահից:

➤ ***Ի՞նչ կարող են անել, եթե ես իմ բողոքը, հարցը կլեկտրոնային նամակով ուղարկելու, կամ էլ Երևան գրասենյակ բերելու հնարավորություն չունեմ:***

Խնդրում ենք, կապ հաստատել Ձեր համայնքում Տեղական ինքնակառավարման մարմիններում նշանակված պատասխանատուի հետ և նա կօգնի Ձեզ նամակ ուղարկել ԲԷՑ-ի էլ. փոստին:

Փոխհատուցման մանրամասները ներկայացված են ստորև աղյուսակում: Աղյուսակի ամբողջական տարբերակը, որը ներառում է նաև այլ հնարավոր ազդեցության տեսակներ, որոնցից նախագիծը նախնական տվյալներով խուսափել է, ներկայացված է Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակում, որի բնօրինակը անգլերեն է և դրա թարգմանությունը հասանելի է տեղական ինքնակառավարման մարմիններում՝ գյուղապետարաններ/քաղաքապետարաններ:

ԲՈՂՈՔԱՐԿՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԸ. ԻՆՉՊԵՍ ԿԱՐԵԼԻ Է ԲՈՂՈՔ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼ

Եթե Դուք, որպես ԱԵԱ, ունեք դժգոհություն կամ բողոք ծրագրի իրականացման, փոխհատուցման գործընթացի կամ ցանկացած այլ հարցի վերաբերյալ, ապա ստեղծված բողոքարկման մեխանիզմը հնարավորություն է տալիս արտահայտելու Ձեր բողոքը/դժգոհությունը: Բողոքարկման մեխանիզմը սահմանված է այս Ծրագրի կողմից և կազմված է երեք հիմնական քայլերից, որի նպատակն է ժամանակին և պատշաճ կերպով լուծել խնդիրները: Փորձ կարվի բոլոր խնդիրները լուծել առաջին քայլի շրջանակում:

Քայլ 1. Բարձրավույտ էլեկտրացանցերի բողոքարկման հարցերով համակարգող

Առաջին ատյանում Ձեր համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմնի ներկայացուցիչը կընդունի Ձեր բողոք-դիմումները և կփոխանցի դրանք ԲԷՑ-ի բողոքարկման համակարգողին: Դուք կարող եք նաև ուղղակիորեն կապ հաստատել ԲԷՑ-ի բողոքարկման համակարգողի հետ հետևյալ կոնտակտային հեռախոսահամարով և հասցեով:

- Միշա Բաղդամյան, ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչ, էլ. փոստ՝ hvenbec@gmail.com, հեռ.՝ + 374 10 72 03 80,

ԲԷՑ-ի բողոքարկման հարցերով համակարգողը կպատասխանի գրանցված բողոքներին ոչ ուշ, քան 15 օրի ընթացքում:

Քայլ 2. Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողով

Եթե ԲԷՑ-ի բողոքարկման համակարգողը չի կարողանում լուծել խնդիրը կամ Դուք բավարարված չեք խնդրի լուծման առաջարկված տարբերակով, Դուք կարող եք գրավոր բողոք ներկայացնել հատուկ այդ նպատակով ստեղծված բողոքարկման հանձնաժողովին: Այդ բողոքները պետք է ուղարկվեն ԲԷՑ-ի գրասենյակ (հասցեն նշված է “Հետադարձ կապ բաժնում”) կամ էլեկտրոնային փոստին: Բողոքը պետք է մակագրել/ուղղել “Հրազդան-Շինուհայր բողոքարկման հանձնաժողովին”:

Քայլ 3. Դատարան

Եթե Ձեզ չի բավարարվում Բողոքարկման Կարգավորման Հանձնաժողովի որոշումը և Դուք ցանկանում եք շարունակել գործընթացը, ապա Դուք կարող եք դիմել դատարան, որի կայացրած որոշումը կլինի վերջնական:

Անկախ ներկայացված բողոքարկման մեխանիզմից և ընթացակարգերից, ԱԵԱ իրավունք ունեն իրենց բողոքները դատարան ներկայացնել ծրագրի իրականացման ցանկացած պահի:

Փոխհատուցման հետ կապված իրավասությունները նշված են ստորև ներկայացված աղյուսակում՝

ԱԵԱ կատեգորիան	Ազդեցության կատեգորիան	Փոխհատուցում
Օրինական սեփականատերեր	Գյուղատնտեսական նշանակության հող	(i) կանխիկ փոխհատուցում շուկայական կամ կադաստրային արժեքով (որն ամենաբարձրը կլինի)՝ գումարած 15% դրամական նպաստ, կամ (ii) միննույն գյուղում ԱԵԱ համար ընդունելի հողամասի տեղափոխման արժևորում՝ գումարած 15% դրամական նպաստ, ինչպես պահանջվում է ՀՀ օրենքով, կամ (iii) միննույն գյուղում ԱԵԱ համար ընդունելի տեղափոխվող հողին հավասարազոր բերքատու հողակտորի տրամադրում: Հողամասի ոչ անմիջականորեն վնասված հատվածները, որոնք մշակման համար այլևս կենսունակ չեն, ազդեցության գնահատումից հետո կընդգրկվեն ազդեցության ենթարկված հողերի ցանկում: Փոխհատուցումն ազատված է գործարքային պահումներից և գրանցման ծախսերից:
Բոլոր տիպի ԱԵԱ, անկախ իրավական կարգավիճակից	Մշակաբույսեր	Դրամական փոխհատուցումը կսահմանվի բերքի մեկ տարվա շուկայական արժեքի համարժեք չափով: Բերքի փոխհատուցումը կվճարվի և սեփականատերերին, և վարձակալներին՝ հաշվի առնելով վերջինների անհատական հողօգտագործման պայմանագրերը:
Ոչ օրինականացված ԱԵԱ	Հողատարածք	Փոխհատուցում ազդակիր հողի շուկայական կամ կադաստրային արժեքին (որն ամենաբարձրը լինի) համահավասար միանվագ դրամական նպաստով՝ 1) < 1 տարի – 5%, 2) < 15 տարի – 14%, 3) < 25 տարի – 20%, 4) 25 տարի և ավել – 25%, համաձայն:
Վարձակալներ	Հողատարածք	Ձեռք կբերեն օրինական սեփականության իրավունք և կփոխհատուցվեն որպես լիակատար սեփականատերեր կամ նրանց կտրվի նոր վարձակալություն: Եթե դա անհնար լինի (եթե ըստ ՀՀ օրենքի վարձակալը չի կարող ձեռք բերել օրինական սեփականության իրավունք կամ նա հրաժարվում է ձեռք բերել օրինական

ԱԵԱ կատեգորիան	Ազդեցության կատեգորիան	Փոխհատուցում
		սեփականության իրավունք և գերադասում է ստանալ փոխհատուցում, նա կստանա կանխիկ փոխհատուցում ազդակիր հողի շուկայական կամ կադաստրային արժեքով (որն ամենաբարձրը լինի)՝ գումարած 15% դրամական օժանդակություն, որը համահավասար է հողի մնացած վարձակալած ժամկետի, որը հետևյալն է՝ 1) < 1 տարի – հողի արժեքի 5%, 2) < 15 տարի – հողի արժեքի 14%, 3) < 25 տարի – հողի արժեքի 20%, 4) 25 տարի և ավել – հողի արժեքի 25%:
Աղքատության շեմից ցածր գտնվող ՏՏ-երի փոխհատուցում	Ցանկացած գույքը	ԱԵԱ կատանան հետևյալ ֆինանսական աջակցությունը՝ Լիազորագրի համար ծախսերը/վճարները (տրամադրված արտերկրից/այստեղից), Ազգային անձնագրի (նույնականացման քարտի) նորացման հետ կապված ծախսերը/վճարները, այն դեպքում, եթե ժամկետը լրացել է, Ժառանգության ճանաչման հետ կապված ծախսերը/վճարները, Գործարքային հարկերը և հողի ձեռքբերման հետ կապված վճարները կկատարվեն Ծրագրի կողմից, որպես փոխհատուցման մի մաս:
Պետական/ համայնքային/ քաղաքային	Համայնքային և հանրային կառույցներ	Այն դեպքերում, երբ օրինական սեփականատերը պետությունը/համայնքն է (գյուղ, քաղաք կամ ՀՀ), հողերը կօտարվեն այն գնով, որը համարժեք է էներգետիկ, տրանսպորտային, հաղորդակցման, կոմունալ ենթակառուցվածքային կատեգորիա ունեցող հողերի կադաստրային գնին: Պետական և համայնքային հողերի կատեգորիաները փոխելու հետ կապված ծախսերը կվճարվեն ԲԷՑ-ի կողմից:

ՀԵՏԱԴԱՐՁ ԿԱՊ

Եթե Դուք ունեք հարցեր կամ խորհրդատվության կարիք, կարող եք կապ հաստատել ԲԷՑ-ի ներկայացուցչի հետ.

ԲԷՑ-ի բողոքարկման հարցերով համակարգող՝ Միշա Բաղրամյան, հեռ. 010.72.03.80

Շինարարական ընկերության սոցիալական մասնագետ՝ Լուսինե Չաքարյան, հեռ. 055.12.50.44

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ներկայացուցիչներ՝ _____

Հ Ք Հ Պ Հ Ա Վ Ե Լ Վ Ա Օ 4

Հ ա ն ր ա յ ի ն ք ն ն ար կ ու մ ն ե ռ ի օ ռ ա կ ար գ

Հանրային քննարկումների օրակարգ

- ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
- ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
- վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը՝ փուլերը, ժամկետները
- տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին (ՎՔՇ, ՎԳՊ, Գերակա Շահի վերաբերյալ օրենք)
- փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
- փոխհատուցման իրավասությունները (հիմնվելով ՎՔՇ-ի իրավունքների աղյուսակի վրա)
- հողի, կառույցների, գյուղատնտեսական մշակաբույսերի, ծառերի և այլնի գնահատման մեթոդաբանությունը
- հարցեր, պատասխաններ:

Համայնքների ցանկը համապատասխան հանրային քննարկումների ամսաթվերով

N	Համայնք	Համայնքային սեփականության հողակտորներ (քանակ)	Մասնավոր սեփականության հողակտորներ (քանակ)	Հանրային լսումների ամսաթվերը
1	Գավառ քաղաք	10	3	12.08.2014
2	Կարմիրգյուղ գյուղ	10	19	12.08.2014
3	Երանոս գյուղ	13	12	25.08.2014
4	Լանջաղբյուր գյուղ	2	2	25.08.2014
5	Գեղարքունիք գյուղ	8	5	25.08.2014
6	Ձորագյուղ գյուղ	9	8	26.08.2014
7	Ծակքար գյուղ	4	3	26.08.2014
8	Վարդաձոր գյուղ	0	2	26.08.2014

Հավելված 3

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 12 օգոստոսի, 2014

Վայր. Գավառի քաղաքապետարան

Ժամ. 14:30

Օրակարգ.

- Օրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Օրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Գավառի քաղաքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք և քաղաքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց օրակարգի բոլոր հարցերը, որից հետո պատասխանեց առաջացած հարցերին:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Հովհաննես Պետրոսյան	համասեփականատեր
2	Վիտյա Ասոյան	համասեփականատեր
3	Բարիս Հայրապետյան	համասեփականատեր
4	Շահեն Թարխանյան	Համայնքի բնակիչ
5	Գրիգոր Բոշյան	փոխքաղաքապետ
6	Գառնիկ Արշակյան	ԲԷՑ ներկայացուցիչ
7	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
8	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկարներ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 12 օգոստոսի, 2014

Վայր. Կարմիրգյուղի համայնքապետարան

Ժամ. 16:30

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պաուեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Կարմիրգյուղի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք, համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց ծրագիրը, ծրագրի ազդակիր անձանց իրավունքներն ու փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները:

Ծրագրի ներկայացումից հետո Լ.Զաքարյանը պատասխանեց բարձրացված հարցերին:

Հարցեր և պատասխաններ.

Հարց. Համասեփականատեր

Հնարավոր չէ արդյոք, այդ հողատարածքները ոչ թե օտարել, այլ վարձակալել:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Այս ծրագրի շրջանակում հենարանների համար օգտագործվող հողատարածքների համար որոշվել է հողերի օտարում և ձեռքբերում ԲԷՑ-ի կողմից:

Հարց. Մեփականատեր

Ես նախատեսում էի այդ հողակտորն օգտագործել տնտեսական նպատակով և չեմ պատրաստվում այն վաճառել, քանի որ այդ դեպքում ես այլևս չեմ կարող իրականացնել իմ մտադրությունները:

Պատասխան. Լ.Զաքարյան

Երբ Ձեզ ներկայացվի նկարագրության արձանագրությունը Դուք իրավունք ունեք հրաժարվել այն ստորագրելուց՝ մատնանշելով հիմնական պատճառը: Այս ծրագրի պետական

կարևորության ծրագիրը, որի շրջանակում հողերի ձեռքբերումն իրականացնելու համար դրանք ճանաչվելու են որպես հանրային գերակա շահի սուբյեկտներ:

Հարց. Համասեփականատեր

Արդյոք անվտանգ կլինի ծրագրի ավարտից հետո գյուղատնտեսական աշխատանքների իրականացումը այդ էլեկտրալարերի տակ:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Այս ծրագրի շինարարական աշխատանքները սկսվելուց առաջ համապատասխան մասնագետները ձեզ կներկայացնեն նաև բնապահպանական և շրջակա միջավայրի վրա առկա ազդեցության խնդիրները: Ծրագիրը իրականացվել է միջազգային չափորոշիչներին համապատասխան:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Միշա Դանիելյան	համայնքապետ
2	Թամարա Բեկլարյան	համասեփականատեր
3	Արտակ Արշակյան	համասեփականատեր
4	Նվեր Օհանյան	համասեփականատեր
5	Գրիշա Օհանյան	սփականատիրոջ ներկայացուցիչ
6	Արտաշես Մադոյան	համայնքապետարանի աշխատակից
7	Արամ Ենգոյան	համասեփականատեր
8	Կարեն Ումրշատյան	համասեփականատեր
9	Ժորա Զրադացյանյան	համասեփականատեր
10	Պարզև Բատիկյան	համասեփականատեր
11	Աշոտ Բաղդասարյան	համասեփականատեր
12	Ռազմիկ Շիշանյան	համասեփականատեր
13	Զիվան Գասպարյան	համասեփականատեր
14	Ասյա Հակոբյան	համասեփականատեր
15	Գառնիկ Արշակյան	ԲԷՑ ներկայացուցիչ
16	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
17	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Հուսանկարներ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 25 օգոստոսի, 2014

Վայր. Երանոսի համայնքապետարան

Ժամ. 10:00

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Կարմիրգյուղի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք, համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց ծրագիրը, ծրագրի ազդակիր անձանց իրավունքներն ու փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները:

Ծրագրի ներկայացումից հետո Լ.Զաքարյանը պատասխանեց բարձրացված հարցերին:

Հարցեր և պատասխաններ.

Հարց. Համասեփականատեր

Մենք խնդիրներ ունենք մեր հողամասի ժառանգության ճանաչելու համար, սակայն մենք չենք կարողանում այն կարգավորել ֆինանսական խնդիրներից ելնելով: Արդյոք կօգնեք լուծել այդ հարցը:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Խնդրում ենք մեր համապատասխան մասնագետներին տրամադրել բոլոր տվյալները Ձեզ պատշաճ օժանդակություն ցուցաբերելու նպատակով: Յուրաքանչյուր խնդիր մանրամասն կուսումնասիրվի:

Պատասխան. Ա.Կարապետյան

ԲԷՑ-ը անպայման կփորձի օժանդակել լուծելու առկա խնդիրները:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Մելիք Քարամյան	Համայնքապետարանի հողաշինարար
2	Գառնիկ Մնացականյան	Համայնքապետի տեղակալ
3	Ալիկ Գյոզայան	համասեփականատեր
4	Մարիամ Նազարյան	համասեփականատեր
5	Արման Ղազարյան	սփականատիրոջ ներկայացուցիչ
6	Անթառամ Դալարյան	համասեփականատեր
7	Արա Կարապետյան	ԲԷՑ ներկայացուցիչ
8	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
9	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկարներ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 25 օգոստոսի, 2014

Վայր. Լանջանդբյուրի համայնքապետարան

Ժամ. 14:00

Օրակարգ.

- Օրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Օրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Կարմիրգյուղի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք, համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց ծրագիրը, ծրագրի ազդակիր անձանց իրավունքներն ու փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները:

Օրագրի ներկայացումից հետո Լ.Զաքարյանը պատասխանեց բարձրացված հարցերին:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Յուրիկ Բաղդասարյան	Համայնքապետ
2	Լեյլի Մելքոնյան	համասեփականատեր
3	Վահագն Հովհաննիսյան	Համայնքապետարանի աշխատակից
4	Արա Կարապետյան	ԲԷՑ ներկայացուցիչ
5	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
6	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկարներ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 25 օգոստոսի, 2014

Վայր. Գեղարքունիքի համայնքապետարան

Ժամ. 15:30

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Կարմիրգյուղի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք, համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց ծրագիրը, ծրագրի ազդակիր անձանց իրավունքներն ու փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները:

Ծրագրի ներկայացումից հետո Լ.Զաքարյանը պատասխանեց բարձրացված հարցերին:

Հարց. Համասեփականատեր

Ես չեմ ցանկանում վաճառել իմ հողակտորից ոչ մի հատված: Իսկ հնարավոր չէ արդյոք, այդ հողատարածքները ոչ թե օտարել, այլ վարձակալել:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Այս ծրագրի շրջանակում հենարանների համար օգտագործվող հողատարածքների համար որոշվել է հողերի օտարում և ձեռքբերում ԲԷՑ-ի կողմից: Երբ Ձեզ ներկայացվի նկարագրութայն արձանագրությունը Դուք այն կարող եք չստորագրել մանրամասնելու հրաժարման պատճառները:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Հակոբ Ումրշատյան	բնակիչ
2	Երեմ Ասատրյան	բնակիչ
3	Սևակ Ավետիսյան	Համայնքապետարանի աշխատակից
4	Մերուժան Ոսկանյան	Համայնքապետի տեղակալ
5	Վարդան Սիմոնյան	Համասեփականատեր
6	Արա Կարապետյան	ԲԷՑ ներկայացուցիչ
7	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
8	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Հուսանկարներ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 26 օգոստոսի, 2014

Վայր. Չորագյուղի համայնքապետարան

Ժամ. 10:30

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Չաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Չաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Չաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Չաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Չաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Չաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պաուեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Կարմիրգյուղի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք, համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Չաքարյանը ներկայացրեց ծրագիրը, ծրագրի ազդակիր անձանց իրավունքներն ու փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները:

Ծրագրի ներկայացումից հետո Լ.Չաքարյանը պատասխանեց բարձրացված հարցերին:

Հարց. Համասեփականատեր

Իմ հողը բնակավայրային է, ես չեմ ցանկանում վաճառել իմ հողակտորից ոչ մի հատված:

Պատասխան. Լ. Չաքարյան

Այս ծրագրի շրջանակում հենարանների համար օգտագործվող հողատարածքների համար որոշվել է հողերի օտարում և ձեռքբերում ԲԷՑ-ի կողմից:

Հարց. Համայնքի ղեկավար

Ծրագծի քննարկման նախնական փուլում մենք առարկություն էինք ներկայացրել և խնդրել ենք փոխել այն: Սակայն այժմ մենք հայամնքայի հողերի վրա նախատեսում ենք ջերմոցային տնտեսության կառուցում, որը 200 նոր աշխատատեղ կստեղծի համայնքում: Մենք խնդրում ենք մեր հարցադրումը ներկայացնել պատշաճ մանազետների:

Պատասխան. Լ. Չաքարյան

Ձեր հարցադրումը անպայման կներկայացվի պատկան մարմիններին:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Սամվել Գրիգորյան	Համայնքապետի տեղակալ
2	Սուրիկ Շամասուրյան	համասեփականատեր
3	Նվեր Գալստյան	համասեփականատեր
4	Բաբկեն Ավետիսյան	համասեփականատեր
5	Փառնակ Ավետիսյան	համասեփականատեր
6	Մխիթար Ավդալյան	համասեփականատեր
7	Գուրգեն Սահակյան	ներկայացուցիչ
8	Սուրեն Մուրադյան	Համայնքապետարանի աշխատակից
9	Լևիկ Գրիգորյան	Համայնքի ղեկավար
10	Արա Կարապետյան	ԲԷՑ ներկայացուցիչ
11	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
12	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկարներ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 26 օգոստոսի, 2014

Վայր. Ծակքարի համայնքապետարան

Ժամ. 13:30

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Կարմիրգյուղի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք, համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց ծրագիրը, ծրագրի ազդակիր անձանց իրավունքներն ու փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները:

Ազդակիր անձինք հանդես եկան հատուկ կարծիքով.

Մ.Մովսիսյան, համասեփականատեր

Հողը ձեռք եմ բերել տուն կառուցելու համար: Եթե իմ ցանկացած այլ վայրում ինձ տրամադրեն հողամաս, ես թույլ կտամ, այս հողի վրա կատարել շինարարություն և կհրաժարվեմ իմ հողից:

Ա.Մովսիսյան, համասեփականատեր

Ձեռք եմ բերել երկու հողակտոր, որ երկու տուն կառուցենք: Ոչ մի պայմանով համաձայն չեմ, որ իմ հողակտորի վրա հենարաններ տեղադրվեն:

Մ.Խղաթյան, համայնքապետի տեղակալ

Ըստ ներկայացված հատակագծի, համայնքային հողի վրա նախատեսվող, հենարաններից մեկը նախատեսվում է ապագա դպրոցի տարածքում:

Առաջարկվեց.

Վերանայել Ծակքար համայնքով անցնող ծրագիծը՝ առավել մանրամասն ուսումնասիրելով հնարավոր ազդեցությունները:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Միշա Խլղաթյան	Համայնքապետի տեղակալ
2	Արտակ Մանուկյան	համասեփականատեր
3	Տարոն Մովսիսյան	Համասեփականատեր, հեռախոսով
4	Արա Կարապետյան	ԲԷՑ ներկայացուցիչ
5	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
6	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 26 օգոստոսի, 2014

Վայր. Վարդաձորի համայնքապետարան

Ժամ. 15:30

Օրակարգ.

- Շրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Շրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պաուեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Կարմիրգյուղի համայնքապետարանում Վերաբնակեցման գործողությունների շրջանակը հրապարակելու և քննարկելու նպատակով: Քննարկումներին մասնակցում էին ազդակիր անձինք, համայնքապետարանի աշխատակիցները:

Լ.Զաքարյանը ներկայացրեց ծրագիրը, ծրագրի ազդակիր անձանց իրավունքներն ու փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները:

Շրագրի ներկայացումից հետո Լ.Զաքարյանը պատասխանեց բարձրացված հարցերին:

Մասնակիցների ցուցակ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Լյովա Կարապետյան	համասեփականատեր
2	Լուսաբեր Կարապետյան	համասեփականատեր
3	Սերյոժա Զոհրաբյան	համասեփականատեր
4	Մաքսիմ Ավետիսյան	Համայնքապետարանի աշխատակից
5	Վեյա Շահբազյան	Համայնքապետարանի աշխատակից
6	Արա Կարապետյան	ԲԷՑ ներկայացուցիչ
7	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ ներկայացուցիչ
8	Լուսինե Զաքարյան	ԿՊԹԼ սոցիալական մասնագետ

Լուսանկար

Հավելված 3-1

Հանրային քննարկման արձանագրություն

Ծրագրի համարը	Պատվիրատու	Ամսաթիվ
4961-001	Բարձրավոլտ էլեկտրական ցանցեր ՓԲԸ	13.01.2015
Ծրագիր.		
<i>Հրգադան ՋԷԿ-ից Շինուհայր Ե/Կ 220ԿՎ էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցում Իրականացմանն աջակցող խորհրդատվություն</i>		
Թեմա.		
<i>Հանրային լուսմների արձանագրություն</i>		
Ուղարկող.		
<i>Օլաֆր Արնանսոն, ԷՏԼԱ / Հայֆար ՕՅ, Արսեն Հայրիյան, Էներջի Ըղվալզորի</i>		
Մտացող.		
<i>Արթուր Կոչնակյան և Մառա Մայրլ, Համաշխարհային բանկ Դեպարտմանտ Սուլե, Լուսինե Չաքարյան և Ջարուհի Հայրապետյան, ԿՊԹԼ Յուլիո Վեհի, Հայֆար ՕՅ</i>		
Վայրը. Գեղարքունիքի մարզպետարան		
Ժամը. 14:00		

1. ՕՐԱԿԱՐԳ

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ժամկետները և այլ տեղեկությունները
Բանախոս՝ Վ. Թադևոսյան
- Վերաբնակեցման խնդիրները, տեղեկություն ծրագրի հիմնական փաստաթղթերի մասին (ՎՔԾ, ՎԳՊ) և հանրային քննարկումների նպատակը
Բանախոս՝ Լ. Չաքարյան
- Բողոքների կարգավորման մեխանիզմ (դասընթաց համայնքի ղեկավարների համար)
Բանախոս՝ Ա. Հայրիյան
- Հարց ու պատասխան

2. ՆԵՐԱՇՈՒԹՅՈՒՆ

Համաձայն ՎՔԾ կետ 7-ի, 1-ին և 2-րդ հատվածների ՎԳՊ-երը հրապարակվել են 2014թ. դեկտեմբերի 15-ին: ՎԳՊ-ն հրապարակվել է ԲԷՑ-ի էջկայքում հայերեն և անգլերեն լեզուներով, ինչպես նաև տպագիր տարբերակով ներկայացվել է բոլոր ազգակիր համայնքներին: Քանի որ 1-ին հատվածի մեծ մասը և 2-րդ հատվածն ամբողջությամբ գտնվում են միննույն մարզում, ինչպես նաև հաշվի առնելով, որ 1-ին և 2-րդ հատվածների համար ԱԵԱ-ց հաստատումը ՀԲ-ի կողմից ստացվել է նույն օրը, որոշվել է անցկացնել մեկ Հանրային լուսմներ Գեղարքունիքի մարզպետարանում Գավառ քաղաքում, որտեղ հրավիրված էին Գեղարքունիքի մարզից 1-ին և 2-րդ հատվածների բոլոր համայնքները: Գեղարքունիքի մարզպետարանների աջակցությամբ հանրային քննարկումները իրականացվեցին 2015թ-ի հունվարի 13-ին (հրապարակումից 28 օր հետո) երկու քաղաքներում: Հանրային լուսմներից երկու շաբաթ առաջ բոլոր ԱԵԱ-ք հեռախոսով տեղեկացվել են հանդիպման վայրի և ժամի մասին: Համապատասխան հայտարարություններ են ուղարկվել տեղական իշխանություններին էլեկտրոնային փոստով և փակցվել են Հրազդանի և Գավառի քաղաքապետարանների հայտարարությունների տախտակին լուսմներից երկու շաբաթ առաջ: Տեղական ՀԿ-ները տեղեկացվել են էլ.փոստով և ՀԿ ցանցով:

Հիմնական հարցերը, խնդիրները և մտահոգությունները, համապատասխան պատասխանների հետ ներկայացված են ստորև աղյուսակում:

3. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԼՍՈՒՄՆԵՐԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՀՆՉԱԾ ՀԱՐՑԵՐԸ և ՄՏԱՀՈԳՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ և ԴԻԱՆՑ ՏՐՎԱԾ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

N	Հարց/մտահոգություն	Պատասխաններ
1	Ի՞նչ ենք անելու պայմանագրի նախագիծը ստանալուց հետո և ե՞րբ է սկսվելու հողերի ձեռքբերման գործընթացը:	Պայմանագրի նախագիծը ստանալուց հետո եթե դուք չունեք պայմանագրի բովանդակության վերաբերյալ որևէ առարկություն կամ առաջարկություն, ապա պետք է սպասեք մինչև ԲԷՑ-ը սկսի հողի ձեռքբերման գործընթացը: Այս նպատակով ԲԷՑ-ը կվարձի ընկերություն, որն անհրաժեշտության դեպքում խորհրդատվություն և աջակցություն կտրամադրի Ձեզ փաստաթղթերը պատշաճ վիճակի բերելու: Հողի ձեռքբերման գործընթացը կսկսվի միայն ՀԲ-ի կողմից ՎԳՊ-ի վերջնական հաստատումից հետո:
2	Ես հողի սեփականատեր եմ, և իմ հողը պետք է ձեռք բերվի ծրագրի համար, իսկ ես պատրաստվում եմ մեկնել երկրից: Ի՞նչ պետք է ես անեմ:	Դուք պետք է որևէ մեկի անունով լիազորագիր թողնեք: Լիազորագրի հետ կապված ծախսերը կներառվեն փոխհատուցման մեջ:
3	Հնարավո՞ւ է է արդյոք փոխել հենարանի գտնվելու վայրը հողի վրա ազդեցությունը նվազեցնելու համար:	Այս նպատակով ԲԷՑ-ը ձեռք է բերել բոլոր կադաստրային քարտեզները և բոլոր հնարավոր տեղափոխությունները մասնավոր հողատարածքների վրա ազդեցությունը նվազեցնելու համար, որն արդեն արվել է: Այն դեպքերում, երբ հենարանի տեղափոխությունը հանգեցնում է ծրագրի փոփոխությանը կամ երբ տեղափոխություն կատարելն անհնար է դժվար տեղանքի պատճառով, տեղափոխությունը մերժվել է Կապալառուի նախագծային բաժնի կողմից:
4	Մեր հողը ձեռք բերելու համար ժառանգության ճանաչում կպահանջվի: Ի՞նչ պետք է արվի այս դեպքում:	Ձեզ կտրամադրվի խորհրդատվություն և աջակցություն ժառանգության ճանաչման գործընթացի ժամանակ: Ժառանգության ճանաչման գործընթացի հետ կապված ծախսերը կներառվի փոխհատուցման մեջ:
5	Ինչպե՞ս և ու՞մ կողմից է շուկայական գինը գնահատվում:	Շուկայական գինը գնահատվում է համաձայն Հայաստանի Հանրապետությունում ընդունված գնահատման ստանդարտների: Համաձայն ՀՀ օրենսդրության, միայն այն ընկերությունները, որոնք ունեն համապատասխան լիցենզիա, կարող են զբաղվել գնահատմամբ: Այդ նպատակով կապալառուի կողմից վարձվել է անկախ գնահատող ընկերություն:
6	Ո՞ր դեպքում ԱԵԱ կարող է պահանջել ազդակիր հողի ամբողջական ձեռքբերումը:	Գերակա Շահ ճանաչելու վերաբերյալ Որոշումը ուժի մեջ մտնելուց հետո երկու ամսվա ընթացքում ԱԵԱ կարող է դիմել ԲԷՑ-ին ազդակիր հողը ամբողջությամբ ձեռք բերելու պահանջով: Համաձայն ՀՀ օրենսդրության, եթե ձեր հողակտորը կորցնում է իր տնտեսական կամ ֆունկցիոնալ նշանակությունը, որն ունեցել է նախքան բաժանումը, ապա ԲԷՑ-ը պետք է ձեռք բերի հողն ամբողջությամբ: Եթե ձեզ օգնություն պետք լինի դիմումի ձևը լրացնելու համար, ապա կարող եք դիմել համայնքի ղեկավարին կամ անմիջապես բողոքները կարգավորողին:

4. ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿ

Հանրային Քննարկում Գավառ քաղաքում

N	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ/պաշտոն
1	Երվանդ Կարապետյան	Չկալովկա համայնքի ղեկավար
2	Մուրադ Հարությունյան	Նորատուս համայնքի ղեկավար
3	Լևիկ Սարգսյան	Նորատուսի գյուղապետարան
4	Մարատ Ղուրշուղյան	Գեղարքունիքի մարզպետարան
5	Կոչյուն Մանուկյան	Դդմաշեն համայնքի ղեկավարի տեղակալ
6	Պետիկ Աղաջանյան	Ծաղկունք համայնքի ղեկավար
7	Մուրիկ Դավթյան	Ծաղկունքի գյուղապետարան
8	Արտաշես Մադոյան	Կարմիրգյուղի գյուղապետարան
9	Միշա Դանիելյան	Կարմիրգյուղ համայնքի ղեկավար
10	Կառլեն Գևորգյան	Ֆինափ, գնահատող
11	Արմինե Պետրոսյան	ԿՓԹԼ, սոցիալական մասնագետ
12	Դերենիկ Հովհաննիսյան	Գեղարքունիքի մարզպետարան
13	Ավետիս Ավետիսյան	Դդմաշեն համայնքի ղեկավար
14	Բենիկ Մեդրյան	ԲԷՑ
15	Մարտին Գրիգորյան	Գեղարքունիքի մարզպետարան
16	Հասմիկ Գրիգորյան	“Գեղարքունիք” թերթի խմբագրություն
17	Մարինե Մազմանյան	Օրհուս կենտրոն (ՀԿ)
18	Արամ Կատվայան	Ծովազարդ համայնքի ղեկավար
19	Բաբկեն Դադիկյան	Բերդկունք համայնքի ղեկավար
20	Ապետնակ Մովսեսյան	Երանոս համայնքի ղեկավար
21	Մելիք Քարամյան	Երանոսի գյուղապետարան
22	Յուրիկ Բաղդասարյան	Լանջաղբյուր համայնքի ղեկավար
23	Անտոն Վիրաբյան	Հայրավանք համայնքի ղեկավար
24	Վահագն Թադևոսյան	ԲԷՑ
25	Վարդան Նիկողոսյան	“Վարդան Նիկողոսյան” ԱԶ
26	Լուսինե Զաքարյան	ԲԷՑ
27	Արսեն Հայրիյան	Հայֆաբ & Էներջի Ընկալադրի, իրավական/սոցիալական փորձագետ

5. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՍՓՈՓՈՒՄ

Լսումներն անցան արդյունավետ և մասնակիցների ակտիվ մասնակցությամբ: Հատված 1-ի և 2-ի (Գեղարքունիքի մարզ) 19 ազգակիր համայնքներից ներկա էին 10 ազգակիր համայնքների ղեկավարներ: Ներկայացվեցին վերաբնակեցման գործընթացի հիմնական փուլերը, ներառյալ ծրագրի վերաբերյալ տեղեկատվությունը, ժամանակացույցը, փոխհատուցումները, գնահատման մեթոդաբանությունը և ձեռքբերման գործընթացը: Բողոքների կարգավորման մեխանիզմը ներակայացվեց և բոլոր համայնքապետերին տրվեցին դիմում-բողոքի ձևանմուշները: Ակտիվորեն մասնակցում էին լրատվամիջոցների և ՀԿ-ների ներկայացուցիչները: Միայն համայնքային և պետական հողեր ունեցող ազգակիր համայնքները ներկա չէին ՀՔ-ը:

6. Լուսանկարներ

ՀՔ Գալստյան

Հավելված 4

**ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ
«ԷԼԵԿՏՐԱՄԱՍՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ՀՈՒՍԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ» ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ
ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՓՈԽՉԱՏՈՒՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ**

ք. Երևան _____ երկու հազար տասնչորս թվական

Ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության և «Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկ»-ի միջև 2011 թվականի հունիսի 1-ին ստորագրված վարկային համաձայնագրով (այսուհետ՝ Վարկային համաձայնագիր) և ՀՀ Կառավարության կողմից _____ -ին ընդունված թիվ ____ որոշումով ստորև նշված Վճարողը մի կողմից և ԱԵԱ-ն մյուս կողմից կնքեցին սույն համաձայնագիրը հետևյալի մասին.

1. ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

1. **ԱԵԱ՝** «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ-ի կողմից «Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկ»-ի աջակցությամբ իրականացվող «Էլեկտրամատակարարման հուսալիություն» վարկային ծրագիրը ՀՀ օրենսդրությամբ և Վարկային համաձայնագրով սահմանված կարգով իրականացման հետևանքով ազդեցության ենթարկված անձինք, որոնք նշված են սույն կետում՝

Անուն, ազգանուն	Ծննդյան թիվ, անձնագրային տվյալներ

1.2. **Վճարող՝** «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

1.3. **Փոխհատուցում (Նպաստ)**՝ «Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկ»-ի կողմից հաստատված «Վերաբնակեցման գործողությունների պլան»-ի դրույթների համաձայն ԱԵԱ-ն կստանա հետևյալ փոխհատուցումները (նպաստները)՝

ա	Վարձակալության դիմաց տրվող փոխհատուցում	դրամ	
բ	Էական ազդեցության նպաստ	դրամ	
գ	Խոցելի անձանց նպաստ	Վերականգնման նպաստ	դրամ
		Էական ազդեցության նպաստ	դրամ
ե	Բերք	դրամ	

Փոխհատուցման (Նպաստի) ընդհանուր գումարը կազմում է _____ ՀՀ դրամ:

2. ՓՈԽՉԱՏՈՒՑՈՒՄ (ՆՊԱՍՏ)

2.1. Սույնով Վճարողը պարտավորվում է ԱԵԱ-ի և Վճարողի միջև _____ թ-ին կնքված «Անշարժ գույքի առուվաճառքի» պայմանագրից բխող պարտավորությունները կատարելուց հետո __ () բանկային օրում ԱԵԱ-ին վճարել 1.3 կետում նշված Փոխհատուցումը (Նպաստը) :

2.2. Սույնով ԱԵԱ-ն հաստատում է, որ համաձայն է սույն համաձայնագրի 1.3 կետում նշված Փոխհատուցման (Նպաստի) գումարի հետ և չունի դրա նկատմամբ որևէ առարկություններ կամ բողոքներ:

2.3. ԱԵԱ-ի համաձայնությամբ սույն համաձայնագրի 1.3 կետում նշված Փոխհատուցման (Նպաստի) վճարումը կատարվում է _____ -ի կողմից ներկայացված _____ բանկում բացված _____ հաշվի համարի վրա:

2.4. Սույն համաձայնագրի 1.3 կետում նշված Փոխհատուցումը (Նպաստը) կայուն է, փոփոխման ենթակա չէ: Հետագայում կողմերը իրավունք չունեն պահանջել ավելացնելու կամ նվազեցնելու նշված գումարը:

3. ԱԵԱ-Ի ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԸ

3.1. ԱԵԱ-ն երաշխավորում է, որ սույն համաձայնագրի 1.1 կետում նշված անձանցից բացի չկան այլ անձիք որոնք ունեն Փոխհատուցումը (Նպաստը) կամ դրա մի մասը ստանալու իրավունք: ԱԵԱ-ն երաշխավորում է, որ երրորդ անձանց կողմից պահանջներ ներկայացնելու դեպքում պատասխանատվությունը կկրի ինքը՝ անկախ դրանց բնույթից, ժամկետից, ծավալից հիմնավորվածությունից,

3.2. ԱԵԱ-ն պատասխանատվություն է կրում իր կողմից տրված կեղծ երաշխիքների, ներկայացրած կեղծ տեղեկանքների և տրամադրված կեղծ տեղեկատվության համար, և պարտավորվում է փոխհատուցել Վճարողին բոլոր տեսակի ծախսերը և վնասները, որը կկրի Վճարողը ԱԵԱ-ի կողմից կեղծ երաշխիքներ տալու, տեղեկատվություն տրամադրելու և կեղծ տեղեկանքներ ներկայացնելու հետևանքով:

3.3. Շինարարական աշխատանքներն իրականացնելու համար տարածքներ և ուղիներ ունենալու անհրաժեշտության դեպքում, ԱԵԱ-ն պարտավորվում է թույլ տալ Վճարողին օգտագործել իրեն

պատկանող հողամասը:

4. ԵԶՐԱՓՈՒԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

4.1. Վճարողը պարտավորվում է հատուցել շինարարական աշխատանքների ընթացքում ԱԵԱ-ին պատկանող մշակաբույսերին և ծառերին պատճառված վնասը:

4.2. Սույն համաձայնագիրը ուժի մեջ է մտնում ստորագրման պահից:

4.3. Սույն համաձայնագիրը կազմված է ___ (___) օրինակից, որոնցից մեկական տրվում է յուրաքանչյուր ԱԵԱ-ին և Վճարողի կողմից լիազորված անձին:

5. ԿՈՂՄԵՐԻ ՎԱՎԵՐԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

6. ԿՈՂՄԵՐԻ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

6.1 Վճարողի անունից՝

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ -ի անունից համաձայն լիազորագրի հանդես է գալիս _____-ը

ստորագրություն

6.2 ԱԵԱ՝

_____/,որի անունից համաձայն լիազորագրի/կանոնադրության/օրենքի հանդես է գալիս
_____-ը/

ստորագրություն

_____/,որի անունից համաձայն լիազորագրի/կանոնադրության/օրենքի հանդես է գալիս
_____-ը /

ստորագրություն

ՎԳՊ-ն իրականացնող միավորի կառուցվածքը և աշխատանքի նկարագրությունը

Առաջարկվել է, որ 5 հոգուց բաղկացած մասնագետներ աշխատեն ՎԳՊԻՄ-ում: Միավորը կվերահսկվի Ծրագրի ղեկավարի կողմից:

Պաշտոն	Ներգրավվածություն	Հիմնական պարտականությունները
Խմբի ղեկավար	Լրիվ դրույքով	Իրականացման ծրագրի ամբողջ կազմակերպչական և համակարգման գործողությունները Վերահսկող ընկերությանը, ԲԷՑ-ի ղեկավարությանը և ՀԲ-ին հաշվետվություն ներկայացնելը
Իրավաբան	Կես դրույքով	Իրավական խորհրդատվություն խնդրահարույց դեպքերի համար, Բողոքներին պատասխանելու գործընթացին մասնակցություն Դատարանում ներկայացնելու համար հայցերի կազմում Դատական գործերի ղեկավարում
Տեխնիկական հարցերով օգնական*	Լրիվ դրույքով	Փաստաթղթերի ձևակերպում, ներառյալ ծանուցման գրությունների, նախագծային պայմանագրերի և այլն կազմումը
Որակի մասնագետ	Լրիվ դրույքով	ԱԵԱ հրապարակվող բոլոր փաստաթղթերի որակի ստուգում (պայմանագրեր, գրագրություն), հրապարակման գործընթացի կազմակերպում Բողոքներ՝ բողոքների վերաբերյալ պատասխանների համակարգում ԱԵԱ հետ կապի հաստատում պայմանագրի ստորագրման գործընթացը կազմակերպելու համար, ըստ Խմբի ղեկավարի պահանջի
Վերաբնակեցման մասնագետ*	Լրիվ դրույքով	Տեղանքում պայմանագրի ստորագրման կազմակերպում
Վերաբնակեցման մասնագետ*	Լրիվ դրույքով	Տեղանքում պայմանագրի ստորագրման կազմակերպում
Մասնագետների քանակը կարող է ավելացվել իրականացման գործընթացն արագացնելու նպատակով		

Հիմնական առաջադրանքները, որոնք պետք է իրականացվեն ՎԳՊ-ի իրականացման համար, ներառում, բայց չի սահմանափակվում հետևյալով՝

1. Պաշտոնական ծանուցումներ
 - a. Արձանագրությունների ստորագրում
 - b. Յուրաքանչյուր հողի սեփականատիրոջը արձանագրությունների ուղարկում
 - c. Ծանուցման գրությունների պատրաստում և ուղարկում բոլոր մասնավոր և համայնքային հողի սեփականատերերին, հենց որ Կառավարության Որոշումը հաստատվի
 - d. Կառավարության Որոշման հրապարակում լրատվամիջոցներին
 - e. Նախագծային պայմանագրերի կազմում, ներառյալ որակի ստուգումը
 - f. Պայմանագրերի նախագծի ուղարկում

2. Պայմանագրի ստորագրում

- a. Յուրաքանչյուր հատուկ դեպքի վերլուծություն և այս դեպքերի համար մանրամասն գործողության պլանի մշակում
- b. Իրականացման գործընթացի ժամանակ ԱԵԱ հետ կապի հաստատում (պարզաբանումներ, հանդիպումների կազմակերպում)
- c. Պայմանագրի ստորագրման համար փաստաթղթի լրակազմի վերանայում փաթեթը ամբողջականացնելու պայմանով
- d. ԱԵԱ համար տեղափոխման կազմակերպում
- e. ԱԵԱ հետ կադաստրում աշխատել
- f. Մահացած և Հայաստանից դուրս սեփականատերերին աջակցություն
- g. Խնդրահարույց դեպքերի հետ կապված գրանցման/վերագրանցման համար կադաստրի հետ համակարգում

3. Օտարում

- a. Դատարանի հաշվեհամարին կամ նոտարի հաշվեհամարին փոխհատուցման գումարի փոխանցման կազմակերպում.
- b. Վերագնահատման կազմակերպում, եթե գործը գնում է դատարան
- c. Գործը ներկայացվում է դատարան

4. Վերահսկման գործընթաց

- a. ԲԷՑ-ի ղեկավարության և ՀԲ-ի համար շաբաթական հաշվետվությունների կազմակերպում
- b. Վերահսկող ընկերությանը ներկայացվող բողոքների հաշվետվության համար փաստաթղթերի պատրաստում

5. Հողի նպատակի փոփոխում

- a. Գործընթացի համար դիմում
- b. Գործընթացին հետևում

6. Բողոքներ

- a. Իրականացման գործընթացի ընթացքում բողոքների փաստաթղթայնացում և փոխանցում ԲԷՑ-ի կոնտակտային անձին
- b. ԱԵԱ պատասխանի փոխանցում

1. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ, ՄՇԱԿԱԲՈՒՅՄԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1.1 Անշարժ գույքի տեղագնում

1. Գնահատողի կողմից հասարակ տեսողական գնությամբ և ԱԵԱ-ներին հարցման ենթարկելու միջոցով լրացվել են հողամասերի և շինությունների հիմնական բնութագրիչները արտացոլող տեղագնման ձևաթերթերը: Հետևյալ նկարագրություններն են ընդգրկվել`
 - a. Գույքի ընդհանուր բնութագիրը
 - Էնթակառուցվածքների առկայությունը, այդ թվում` խմելու ջրի, էլեկտրական հոսանքի, կոյուղու, հեռախոսագծերի, բնական գազի և այլնի հասանելիությունը,
 - Իմնական ծառայություններին հասանելիության հնարավորությունը, այդ թվում` մետրոյից, առողջապահական հաստատություններից և առևտրային սրահներից հեռավորությունը,
 - Ճանապարհի առկայություն, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի գնահատում
 - b. Հողամասի բնութագիրը
 - Պատակային, գործառնական և փաստացի նշանակությունը
 - Իրավունքի տեսակը, օր.` սեփականություն հանդիսացող, վարձակալված կամ անօրինական կերպով օգտագործվող,
 - լայնությունը, երկարությունը և երկրաչափական կառուվածքը,
 - Պրանսպորտի առկայությունը և երկաթգծին հասանելիությունը,
 - Պիրքը, տեղադրությունը, քարքարոտությունը և այլն,
 - Քարելավումների առկայությունը և դրանց նկարագրությունը
 - c. Շինությունների և բարելավումների նկարագրություն
 - Չինության անվանումը, նպատակային, գործառնական և փաստացի նշանակությունը
 - Էնթակառուցի առկայությունը
 - Իմքի, միջհարկային ծածկերի, արտաքին պատերի համար օգտագործված նյութերը,
 - Պռների և պատուհանների առկայությունը
 - Պռելափոխման ենթակա կահույքի և կենցաղային իրերի առկայությունը և այլն
2. Այս փուլում իրականացվում էր գույքերի ապամոնտաժման ենթակա տարբեր կոնստրուկցիաներ ունեցող շենքեր և շինություններ կամ անշարժ լինելու կարգավիճակի որակումը: Անշարժ են որակվել այն գույքերը, որոնք անհնար է հողամասից անջատել` առանց այդ գույքին կամ հողամասին վնաս պատճառելու: Գույքի մնացած մասը հաշվի է առնվել որպես շարժական:
3. Այս փուլում իրականացվել է հողամասերի, ինչպես նաև արտաքին և ներքին շինությունների ֆոտոլուսանկարումը:

2. ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ և ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿ

2.1 Գործընթացը կարգավորող փաստաթղթեր

4. Փոխհատուցումների հաշվարկի և միավորի գնի հաշվարկի մեթոդաբանությունը մշակվել է՝ ըստ հետևյալ փաստաթղթերի.
 - i. Համաշխարհային Բանկ, ԳՁ 4.12 – Ոչ կամավոր վերաբնակեցում, 2001թ-ի դեկտեմբեր
 - ii. Վարկային համաձայնագիր (էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հուսալիության ծրագիր) Հայաստանի Հանրապետության և Վերակառուցման ու Զարգացման Միջազգային Բանկի միջև, (ամսաթիվ 01.06.2011թ.)
 - iii. Վերաբնակեցման Քաղաքականության Շրջանակ (ՎՔՇ)՝ հաստատված Վերակառուցման ու Զարգացման Միջազգային Բանկի կողմից
 - iv. 2005թ-ի հոկտեմբերի 1-ին ընդունված «Անշարժ գույքի գնահատման մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-189-Ն)
 - v. Հայաստանի Հանրապետությունում անշարժ գույքի գնահատման Հայաստանի Հանրապետության ազգային ստանդարտ
 - vi. ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 14.01.2008թ-ի «ՀՀ տարածքում կառուցվող շենքերի, կառուցվածքների, ինչպես նաև շինարարական աշխատանքների տեսակների արժեքի խոշորացված ցուցանիշների ժողովածուն հաստատելու մասին» թիվ 09-Ն հրաման:

2.2 Գնահատման Շրջանակ

5. Ծրագրի շրջանակներում գնահատվել են՝
 - i. Ազդեցության ենթակա սեփականության իրավունքով տնօրինվող բոլոր հողամասերը, ինչպես նաև այն համայնքային հողամասերը, որոնք վարձակալական հիմունքներով կամ ինքնակամ օգտագործվում են անհատների կողմից: Ազդեցության ենթակա հողամասի օտարվող և ընդհանուր մասի վրա գտնվող շենքը, շինությունները, պարիսպները,
 - ii. Ազդեցության ենթակա հողամասի օտարվող և ընդհանուր մասի վրա գտնվող բարելավումները,
 - iii. Ազդեցության ենթակա հողամասի օտարվող և ընդհանուր մասի վրա գտնվող մշակաբույսերը, պտղատու, դեկորատիվ և գեղազարդ ծառերն ու թփատեսակները:

3. ՀՈՂԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

3.1 Ընդհանուր մոտեցում

6. ՎՔՇ-ի համաձայն, ազդեցության ենթակա հողի դիմաց փոխհատուցում կստանան հողամասի սեփականատերերը, վարձակալները, հողօգտագործողները, որոնց գույքի նկատմամբ համապատասխան իրավունքներն ենթակա են պետական գրանցման և անշարժ գույքի նկատմամբ չգրանցված իրավունքով օգտագործողները: Յուրաքանչյուր խմբի համար սահմանվել է փոխհատուցման հաշվարկի հատուկ մոտեցում: Ընդհանրացված տեսքով այն ներկայացված է ստորև՝

Գծապատկեր 1

Գյուղատնտեսական և ոչ գյուղատնտեսական հողերի փոխհատուցում

Սեփականատեր	Հողօգտագործողներ, որոնց գույքի նկատմամբ համապատասխան իրավունքներն ենթակա են պետական գրանցման	Ապօրինի հողօգտագործող (օրինականացման ոչ ենթակա) Վարձակալության անցած տարիների համար
<ul style="list-style-type: none"> փոխարինման արժեք+ 15% 	<ul style="list-style-type: none"> փոխարինման արժեք+ 15% (օրինական կարգավիճակ ստանալուց հետո) 	<ul style="list-style-type: none"> մինչև 1 տարի - (փոխարինման արժեք+15%) *0.05 մինչև 15 տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.14 մինչև 25 տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.20 25 և ավելի տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.25
Վարձակալներ Վարձակալության մնացած տարիների համար		
<ul style="list-style-type: none"> մինչև 1 տարի - (փոխարինման արժեք+15%) *0.05 մինչև 15 տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.14 մինչև 25 տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.20 25 և ավելի տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.25 		

3.2 Հողի փոխարինման արժեքի գնահատում

7. Հողի գնահատումն իրականացվել է փոխարինման արժեքով՝ հիմք ընդունելով շուկայական սակագները: Շուկայական սակագները գնահատվել են համեմատական մեթոդի միջոցով, ինչպես սահմանված է կառավարության կանոնակարգերով: Սույն մեթոդի հիման վրա որոշվել է հողի արժեքը՝ հաշվի առնելով միևնույն տեղակայություն և նույն կիրառման նպատակ/հատկանիշներ ունեցող վերջերս վաճառված առնվազն երեք համեմատման ենթակա հողամասերի վաճառքի ճշգրտված միջին արժեքը: Եթե գնահատվող հողամասի նույն վայրում ընդունելի համեմատիչներ առկա չէին, մեկ կամ ավելի համեմատման ենթակա հողամասեր են գծագրվել այլ վայրից: Համայնքային և պետական հողերի համար ընտրվել է կադաստրային արժեքը, համաձայն ՀՀ Կառավարության Որոշման (1746-Ն, 2003թ.)
8. Գնահատվող հողամասի և համեմատման ենթակա հողամասի հատկանիշների/որակի միջև փոքր տարբերություններն արտացոլելու նպատակով համեմատման ենթակա հողամասերի միջին շուկայական վաճառքները ճշգրտվել են՝ ըստ մի քանի համեմատության պարամետրերի և համապատասխան գործակիցների:

3.3 Գնահատման ընթացակարգը

9. Հողի գնահատման համեմատական մեթոդը կիրառվել է հետևյալ կերպով.

- i) Համանման անշարժ գույքի շուկաները վերլուծվել են:
- ii) Առնվազն երեք համեմատության միավորներ են սահմանվել:
- iii) Տարբերակվել են համեմատության անհրաժեշտ տարրերը:
- iv) Համեմատության միավորների արժեքը ճշգրտվել է՝ ըստ համեմատության տարրերի և համեմատվող անշարժ գույքի համար միջինացված մի քանի փոփոխված գնային ցուցանիշների:
- v) Ստացված շուկայական արժեքը համեմատվել է կադաստրային արժեքի հետ:
- vi) Սահմանվել է հողի գինը:

Քայլ 1

10. Համանման անշարժ գույքի համար շուկայական իրավիճակը վերլուծելու և վերլուծության համար արժանահավատ տեղեկատվություն ընտրելու նպատակով՝ Գնահատողը օգտվել է հրապարակային աղբյուրներից (մասնագիտական ամսագրեր, կայքեր, արտաքին գովազդներ), անհատական տվյալների բազայից²¹, ինչպես նաև ՀՀ ԿԱ ԱԳԿՊԿ Տեղեկատվական Տեխնոլոգիաների Կենտրոն ՊՈԱԿ-ից ձեռքբերված տեղեկատվությունից: Ստացված տեղեկատվության հիման վրա Գնահատողը օգտագործել է ամենահամադրելի/ համապատասխան տեղեկատվությունը (իր համեմատության տարրերով):

Քայլ 2

11. Սկզբունքորեն համեմատիչ արժեքների աղբյուր են հանդիսացել կատարված վաճառքների արձանագրությունները՝ ստացված ՀՀ ԿԱ ԱԳԿՊԿ Տեղեկատվական Տեխնոլոգիաների Կենտրոն ՊՈԱԿ-ից: Եթե որոշակի հողամասի համար արձանագրությունները չեն ներառել օգտագործելի համեմատիչներ, ապա օգտագործվել են ՀՀ ԿԱ անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեից ստացված գույքի ցանկի շուկայական գները կամ հողամասի վաճառքի առաջարկները (նորությունների թերթերում ու կայքերում)՝ համեմատիչների ձևավորման նպատակով: Յուրաքանչյուր գնահատված հողամաս համադրվել է առնվազն (3) երեք համեմատման ենթակա հողամասերով:

Քայլ 3

12. Համեմատման հողամասերի իդենտիֆիկացումից հետո մի քանի այլ լրացուցիչ պարամետրեր նույնպես հաշվի են առնվել՝ գնահատված հողամասերի և համեմատման հողամասերի հարաբերական որակի/հատկությունների համեմատության նպատակով: Գնային ճշգրտումների պարամետրերը և գործակիցները թվարկված են ստորև՝

Վաճառքի պայման և շուկայի վիճակ

13. Սրանք շուկայական գնի փոփոխություններն են, որ տեղի են ունեցել համեմատվող հողամասերի շուկայական վաճառքների և գնահատման ժամանակահատվածի միջև: Գնահատողը նաև հաշվի է առել գույքի՝ տարածամկետ վճարման պայմանով գնվելու հանգամանքը: Քանի որ անշարժ գույքի իրականացված վաճառքների շուկայի ուսումնասիրությունն իրականացվել է թարմ և ճշգրտված տեղեկատվության հիման վրա, և տարածամկետ վճարման պայմանով դեպքեր չեն եղել, կիրառվել է 1,0 գործակիցը:

Նպատակային և գործառնական նշանակությունը

²¹ Գնահատողը իր գրասենյակում պահում է տվյալների բազա, որտեղ նշված են վաճառման ենթակա գույքի գները և մուտքագրվել են վաճառքների տվյալները (դրա մասին տեղյակ է Գնահատողը, վերջինին հետ կատարված գործարքների արդյունքում):

14. Այս տարրերը ցույց են տալիս, թե ինչպես կարելի է օգտագործել տվյալ հողամաս՝ բնակելի կառուցապատման, հասարակական կառուցապատման, գյուղատնտեսական նպատակով և այլն: Գնահատողն ուղղում չի կատարել, քանի որ համաձայն գնահատումն իրականացվում է փաստացի նշանակությունից ելնելով:

Փաստացի նշանակություն

15. Սա ցույց է տալիս, թե ինչպես է օգտագործվում տվյալ հողամասն իրականում՝ անկախ դրա կադաստրային, նպատակային և գործառնական նշանակությունից: Գնահատողն ուղղում չի կատարել այն դեպքերում, երբ օրինակ գնահատվող հողամասի փաստացի նշանակությունն այգի էր, սակայն հողամասը պաշտոնապես դասակարգվել էր որպես բնակելի կառուցապատում, քանի որ գնահատողը հողամասերը դիտարկել է որևէ բարելավումներից ազատ, ինչպես նաև ծառերից ու մշակաբույսերից²²: Հողամասի փաստացի նշանակությունն այգի որակելով՝ Գնահատողը ցանկանում է նշել, որ տվյալ հողամասի վրա ծառեր են առկա:

Տեղադրություն և դիրք

16. Գնահատվող և համեմատման հողամասերը ներկայացվել են ըստ թաղամասերի: Գլխավոր ճանապարհից հեռավորությունը նույնպես ցույց է տրվել: Տվյալ դեպքում կիրառվել են 20 % քայլով նվազեցնող կամ բարձրացնող գործակիցներ:

Տրանսպորտի հասանելիություն

17. Սույն գործակիցը բնութագրել է գնահատվող և համեմատման հողամասերի հեռավորությունը տրանսպորտային գլխավոր հանգույցներից: Պարզվել է, որ տրանսպորտի հասանելիությունը նույնն էր գնահատվող և համեմատման հողամասերի համար, և որևէ գործակից չի կիրառվել:

Արհանույր մակերեսը

18. Ազդեցության ենթակա հողամասերի ընդհանուր մակերեսն ազդեցություն չի ունեցել հողամասի գնի վրա, քանի որ այն նման էր համեմատման հողամասերի մակերեսներին:

Ճակատային մաս

19. Սա ցույց է տալիս, թե տվյալ հողամասը գլխավոր ճանապարհի վրա քանի մետր ճակատային մաս ունի: Քանի որ ճակատային մասի մակերեսները համապատասխանել են շուկայում ձևավորված չափանիշներին, ուղղիչ գործակից չի կիրառվել:

Ենթակառուցվածքների առկայությունը

20. Բնութագրում է գնահատված հողամասի հեռավորությունը գլխավոր ենթակառուցվածքներից (ճանապարհ, ռոտզման և խմելու ջրատար, էլեկտրական հոսանքի գիծ, գազատար, կոյուղի): Եթե ենթակառուցվածները մոտ էին հողամասին կամ առկա էին հողամասում, ապա նշվել է, որ տվյալ հողամասին ենթակառուցվածքները հասանելի են կամ հողամասը համալրված է տվյալ ենթակառուցվածքով: Եթե հողամասը գտնվում էր այնպիսի թաղամասում, որտեղ բացակայում էր տվյալ ենթակառուցվածքը, և դրա առկայությունը քաղաքաշինական խնդիր է, ապա նշվում էր, որ հողամասը չունի տվյալ ենթակառուցվածքը: Առաջին համեմատման հողամասը ենթակառուցվածքների առկայության տեսակետից ավելի նպաստավոր դիրք ուներ, և Գնահատողը 15 %-ի ուղղում է կիրառել:

Թեքություն

21. Շուկայի համակարգված դիտարկումները ցույց են տալիս, որ թեքություն ունեցող և չունեցող հողամասերը տարբեր գներ ունեն: Քանի որ գնահատվող և համեմատման հողամասերը հարթ էին, տվյալ տարրի շտկման անհրաժեշտությունը չի եղել:

Մշակաբույսերի և ծառերի գնահատումը կատարվել է առանձին և ավելացվել է փոխհատուցման ծախսերի մեջ: Սա հնարավորություն է տալիս խուսափել ծառերի կրկնակի հաշվարկից և ԱԵԱ դնում է սոցիալապես արդար և նույն պայմաններում: Եթե գնահատման ընթացքում հողատարածքը համեմատվել է փաստացի պտղատու այգի ունեցող հողատարածքների հետ, վերջինիս գինը նաև ներառել է ծառերի արժեքը, որպես հողի բարելավում:

Գույքային իրավունքներ

22. Կախված նրանից՝ տվյալ հողամասի նկատմամբ իրավունքը սեփականություն է թե վարձակալություն, կամ ընդհանրապես տվյալ հողօգտագործողը որևէ իրավունք չունի տվյալ գույքի նկատմամբ հողամասի գները տարբերվել են: Գնահատողն իրավունքների ճշգրտման գործակից չի կիրառել, քանի որ հողամասերը գնահատվել են որպես սեփականություն:

Բարելավումներ

23. Սա ցույց է տալիս, թե ինչ բարելավումներ ունի տվյալ հողամասը՝ բացի հիմնական շինություններից և ծառերից, օրինակ՝ մետաղական, փայտյա կամ քարե պարիսպ, բետոնապատված կամ ասֆալտապատ տարածք և այլն: Սակայն այս տարրով Գնահատողը ուղղում չի կատարել, քանի որ տվյալ բարելավումների արժեքն առանձին է հաշվարկվում և գումարվում է փոխհատուցման արժեքին:

Քայլ 4

24. Հողամասերի շուկայական գնի միավորը ճշգրտվել է՝ ըստ թվարկված համեմատության տարրերի: Ճշգրտման տրամաբանությունը ներկայացված է ստորև աղյուսակի միջոցով՝

**Աղյուսակ 1.
Ընդհանուր հողամասի 1 քմ արժեքի հաշվարկը**

Համեմատության տարրեր	Գնահատվող անշարժ գույք	Համանման անշարժ գույք 1	Համանման անշարժ գույք 2	Համանման անշարժ գույք 3
Մեկ քմ գին (ՀՀ դրամ)		300	133	129
Մակարկում (Վաճառքի պայման)		Վաճառք	Վաճառք	Վաճառք
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ժամանակ (Շուկայի վիճակ)	07.2014	04.2014	02.2014	02.2014
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Նպատակային նշանակություն	Գյուղատնտես.	Գյուղատնտես.	Գյուղատնտես.	Գյուղատնտես.
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Գործառնական նշանակություն	Վարելահող	Վարելահող	Վարելահող	Վարելահող
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Փաստացի նշանակություն	Պտղատու այգի	Վարելահող	Վարելահող	Վարելահող
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Տեղադրություն	Լավ	Excellent	Բավարար	Բավարար
Ճշգրտման գործակից		0.80	1.20	1.20
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		-60	26	25
Դիրք	Գերազանց	Գերազանց	Լավ	Լավ
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.20	1.20
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	26	25
Տրանսպորտի հասանելիություն	Լավ	Լավ	Լավ	Լավ
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00

Համեմատության տարրեր	Գնահատվող անշարժ	Համանման անշարժ գույք 1	Համանման անշարժ գույք 2	Համանման անշարժ գույք 3
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ֆիզիկական մուտքագրեր՝ այդ թվում				
Ընդհանուր մակերես (քմ)	400.0	266.10	300.0	300.0
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ճակատային մաս (մ)	9.65	14.50	12.0	12.0
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ենթակառուցվածքների առկայություն	Բավարար	Լավ	Բավարար	Բավարար
Ճշգրտման գործակից		0.85	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		-45	0	0
Թերություն	Հարթ	Հարթ	Հարթ	Հարթ
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Գույքային իրավունքներ	Սեփականություն	Սեփականություն	Սեփականություն	Սեփականություն
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Բարելավումներ	Առկա չեն	Առկա չեն	Առկա չեն	Առկա չեն
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ընդհանուր ճշգրտում (ՀՀ դրամ)		-105	52	50
Ճշգրտված մեկ քմ գին (ՀՀ դրամ)		195	185	179
Կշռային գործակից		0.33	0.34	0.33
Գնահատվող անշարժ գույքի մեկ միավոր		186		

Քայլ 5

25. Անշարժ գույքի արժեքի վերաբերյալ վերջնական որոշումը սահմանվել է վաճառքների համեմատության միջոցով՝ վերլուծելով անշարժ գույքի համեմատման ենթակա վաճառքների ճշգրտված գները: Գնահատողը երեք համանման հողամասերի ճշգրտված գները միջինացրել է, քանզի գտնում էր, որ բոլոր երեք համանման հողամասերը գնահատվող հողամասին նմանություն ունեն, և տվյալների ստացման աղբյուրներն արժանահավատ են:

Քայլ 6

26. Այս մեթոդով ստացված շուկայական արժեքը համեմատվել է կադաստրային արժեքի հետ: Այն դեպքերում, երբ համեմատական մեթոդով ստացված շուկայական արժեքն ավելի բարձր էր, քան հողամասի կադաստրային արժեքը՝ հիմք են ընդունվել համեմատական մեթոդով ստացված գները:

Քայլ 7

27. Այնուհետև հաշվարկվել է հողամասի շուկայական արժեքը հետևյալ բանաձևով՝

$$\text{Հես} = \text{Հս} \times \text{Նես}$$

որտեղ՝

Հես –ն հողամասի շուկայական արժեքն է,

Հս-ն հողամասի մակերեսն է,

Նես-ն համանման հողամասերի 1 քմ շուկայական ճշգրտված արժեքն է:

4. ՄՇԱԿԱԲՈՒՅՍԵՐԻ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

28. Մշակաբույսի փոխհատուցումը որոշվում է մշակաբույսի տարեկան զուտ շուկայական արժեքի հիման վրա: Ստորև բերված են գնահատված մշակաբույսի համար օգտագործված անհրաժեշտ ելակետային տվյալները՝
- մշակաբույսի տեսակը,
 - բերք,
 - մշակաբույսի արժեքը,
 - այն տարածաշրջանը, որտեղ մշակաբույս կա

Քայլ 1. Մեկ տարվա եկամտի զուտ շուկայական արժեքի սահմանումը

29. Մշակաբույսի մեկ տարվա եկամտի զուտ շուկայական արժեքը մշակաբույսից ստացվող մեկ տարվա բերքի շուկայական արժեքն է: Մեկ տարվա եկամտի զուտ շուկայական արժեքի որոշման համար նախ որոշվում է տվյալ մշակաբույսից ստացվող բերքի 1 կգ շուկայական արժեքը: Հաշվարկները կատարելիս հաշվի է առնվել հետևյալը՝

Հայաստանի Ազգային Վիճակագրական Ծառայությունից ստացված Հայաստանի Հանրապետությունում (գյուղատնտեսական ապրանքներ) իրացման միջին տարեկան գների մասին տեղեկատվությունը հրատարակվել է Ագրոլրատու տասնօրյա թերթի⁴ 2014թ-ի բոլոր առակա խնդիրների մեջ: Անհատական հետազոտություն է իրականացվել որոշակի տիպի մշակաբույսերի գինը որոշելու համար, քանի որ հնարավոր չէր ճշտել դրանց գները վերը նշված պաշտոնական աղբյուրներից:

Քայլ 2 Մշակաբույսի բերքի սահմանումը

30. Բերքը սահմանվում է՝ հիմնվելով հետևյալի վրա՝

- մասնագիտական գրականություն,
- միջին հաշվով բերքի ցուցիչներ՝ հրատարակված⁶ Հայաստանի Հանրապետության Ազգային Վիճակագրական ծառայության կողմից, որի վերլուծությունները կատարվել են վերջին 1 տարվա համար, ինչպես նաև
- հետազոտություններ տարբեր մասնագիտացված հաստատությունների հետ, ինչպես օրինակ՝ Հայաստանի ազգային գյուղատնտեսական համալսարանն է: 1 կգ մշակաբույսի շուկայական գինը բազմապատկվում էր բերքի ցուցիչով:

Քայլ 3 Փոխհատուցման հաշվարկ

31. Մշակաբույսերի գնահատման համար կիրառվում էր հետևյալ բանաձևը՝

$$ՄՇԳ = ՄՄԶԳ \times Մ$$

Որտեղ՝

ՄՇԳ – Մշակաբույսի շուկայական գինը

ՄՄԶԳ – Մեկ միավորի տարեկան եկամտի զուտ շուկայական գինը

Մ – Մշակաբույսեր ցանելու տարածքի մակերեսը

ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԾԱԽՍԵՐ

Գործարքին առնչվող ծախսերը հաշվվում են անշարժ գույքի պետական գրանցման իրականացման դրույքաչափերի հիման վրա, որոնք հաստատված են՝ նոտարական գրասենյակներում սահմանված ՀՀ օրենսդրության, վճարումների և պետական պարտականությունների համաձայն: Նաև հաշվի է առնված մի կտոր ակտիվի/գույքի՝ 2-3 մասերի բաժանվելու (ակտիվների/գույքերի մասնակի օտարման արդյունքում) հավանականությունը:

Հավելված 7

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՎԱՃԱՌՔԻ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

Կնքման վայրը՝

Գնորդ՝

Ֆիզիկական անձ

անուն *

ազգանուն *

հաշվառման հասցե *

անձնագրի /տույնականացման քարտի/ տվյալներ *
(սերիա, համար, երբ և ում կողմից է տրվել)

Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ի դեմս *

ՀՀ * մարզի * համայնքն՝ ի դեմս *

Իրավաբանական անձ

անվանում *

գրանցման համար *

գտնվելու վայրը *

որի անունից կանոնադրության հիման վրա լիազորագրի հիման վրա հանդես է գալիս՝

անուն *

ազգանուն *

հաշվառման հասցե *

անձնագրի /նույնականացման քարտի/ տվյալներ *

(սերիա, համար, երբ և ում կողմից է տրվել)

Վաճառող՝

Ֆիզիկական անձ

անուն *

ազգանուն *

հաշվառման հասցե *

անձնագրի /նույնականացման քարտի/ տվյալներ *

(սերիա, համար, երբ և ում կողմից է տրվել)

Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ի դեմս *

ՀՀ * մարզի * համայնքն՝ ի դեմս *

Իրավաբանական անձ

անվանում *

գրանցման համար *

գտնվելու վայրը *

որի անունից կանոնադրության հիման վրա լիազորագրի հիման վրա հանդես է գալիս՝

անուն *

ազգանուն *

հաշվառման հասցե *

անձնագրի /նույնականացման քարտի/ տվյալներ *

(սերիա, համար, երբ և ում կողմից է տրվել)

Սույն պայմանագրով վաճառողը պարտավորվում է սույն պայմանագրով նշված գնի դիմաց գնորդի սեփականությանը հանձնել սույն պայմանագրում նշված անշարժ գույքը:

Պայմանագրի առարկան.

Անշարժ գույքի մակերեսը՝

հողամաս հա

շենք, շինություններ

(ընդհանուր մակերեսի չափը կամ մակերեսների չափերը ըստ առանձին շենք, շինությունների)

Հասցե

Շենքի/շինության օգտագործման նպատակային նշանակությունը

Վաճառողը երաշխավորում է, որ սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքի սեփականատերն է, գույքը վաճառված կամ դատական վեճի առարկա չէ:

Վաճառողը երաշխավորում է, որ

սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքը վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման տրված կամ այլ կերպ ծանրաբեռնված չէ, արգելանքի տակ չի գտնվում:

գնորդը տեղեկացված է սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքի՝ այլ անձանց իրավունքներով ծանրաբեռնված լինելու մասին:

Սույն պայմանագրով վաճառողը գնորդի սեփականությանն է հանձնում ՀՀ կառավարության առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից տրված [] թ. N [] գրանցման վկայականում նշված անշարժ գույքի միավորը ամբողջությամբ:

Սույն պայմանագրով վաճառողը գնորդի սեփականությանն է հանձնում ՀՀ կառավարության առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից տրված [] թ. N [] գրանցման վկայականում նշված անշարժ գույքի միավորի՝ նախօրոք որպես առանձին գույքային միավոր չառանձնացված մասը, որի հատակագիծը կցվում է սույն պայմանագրին և կազմում է դրա բաղկացուցիչ մասը:

Անշարժ գույքի նշանակությունը՝ բնակելի
 հողամաս
 այլ անշարժ գույքի * []

Գինը

Սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքի գինը կազմում է [] ՀՀ դրամ՝ ներառյալ ԱԱՀ, եթե կիրառելի է:

Սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքի գինը՝

- վճարվել է ամբողջությամբ,
- վճարվելու է * [] օրվա ընթացքում:

Անշարժ գույքը գնորդին հանձնելը

- Անշարժ գույքի հանձնման ակտը պետք է կազմվի սույն պայմանագիրը հաստատելուց հետո * [] ընթացքում:
- Անշարժ գույքը սույն պայմանագիրը հաստատելու պահին հանձնվել է գնորդին:

Սույն պայմանագրով չկարգավորված հարաբերությունների նկատմամբ կիրառվում են պայմանագրի կնքման պահին գործող Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը:

Ստորագրություններ՝

Գնորդ _____

(անուն, ազգանուն)

(ստորագրություն)

Վաճառող

(անուն, ազգանուն)

(ստորագրություն)

(Եթե առկա է) Անշարժ գույքի համատեղ սեփականության մասնակից

(անուն, ազգանուն)

(ստորագրություն)

Սույն պայմանագիրը կողմերը ստորագրել են իմ` Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի աշխատակազմի _____ սպասարկման գրասենյակի աշխատակից` _____ ներկայությամբ: Նրանց (նաև ներկայացուցիչների, եթե պայմանագրի կողմ հանդես են գալիս Հայաստանի Հանրապետությունը, Հայաստանի Հանրապետության համայնքը կամ իրավաբանական անձը) անունը, ազգանունը, ինքնությունը ստուգված են:

(տարեթիվ, ստորագրություն)

Հավելված 8

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐՉԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ N _____

Հասցեն՝ _____

Գույքը տիրապետողը _____

(ազգանունը, անունը)

Հ/հ	Շինության չափը և իրավունքը				Զբաղեցրած հողամասի չափը և իրավունքը				Մեփակա- նությունը հաստա- տող փաս- տաթուղթ	
	ընդ- քմ	սեփ	վարձ	կարգ չունի	ընդ- քմ	օտարվող քմ	սեփ	վարձ		կարգ չունի
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.

ՕԲՅԵԿՏԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

1.	Նպատակային նշանակությունը (հուշարձան հանդիսանալու մասին նշումով)	
2.	Մեփականության/վարձակալության վկայականի համարը և տրման ամսաթիվը	
	<i>Վկայականի տրման հիմքը</i>	
3.	Հարկայնությունը, հարկը	
4.	Տանիքը	
5.	Հիմնական պատերը	
6.	Միջհարկային ծածկը	
7.	Հարկի բարձրությունը /մ/	
8.	Շինության հիմքը	
9.	Հարդարման նկարագիրը	
	<i>սանհանգույց</i>	
	<i>դռներ, պատուհաններ</i>	
	<i>հատակ</i>	
	<i>առաստաղ</i>	
	<i>տարածքի բարեկարգվածություն</i>	
	<i>պարիսպ</i>	
10.	Բազմամյա տնկարկներ	
	<i>Ընդհանուր հողատարածք</i>	
	<i>Օտարվող հողատարածք</i>	
11.	Խմելու ջուր	
	ռոտզման ջուր	
12.	Էլեկտրաէներգիա	
13.	Կոյուղի	
14.	Հեռախոս	
15.	Լրացուցիչ նշումներ	

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՏԻՐԱՊԵՏՈՂԻ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԿԱԶՄԻ ՄԱՍԻՆ

Հ/հ	Ազգանուն, Անուն	Ծննդյան թիվը	Ազգակցական կապը	Նշված հասցեում հաշվառման թվագիրը	Գույքի նկատմամբ իրավունքը	Անձնագրի (ծննդյան վկայականի) համարը
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

ԿՑՎՈՂ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐ

1. Սեփականության վկայականի հատակագծի պատճենը
2. Լուսանկարներ
3. Այլն

Նկարագիրը կազմեցին՝

(ազգանուն, անուն)

(ստորագրությունը)

(ազգանուն, անուն)

(ստորագրությունը)

(ազգանուն, անուն)

(ստորագրությունը)

Գույքի նկատմամբ գույքային իրավունքներ ունեցողներ, փաստացի օգտագործողներ՝

(կարգավիճակը)

(ազգանուն, անուն)

(ստորագրությունը)

(կարգավիճակը)

(ազգանուն, անուն)

(ստորագրությունը)

(կարգավիճակը)

(ազգանուն, անուն)

(ստորագրությունը)

(կարգավիճակը)

(ազգանուն, անուն)

(ստորագրությունը)

Ձեռքբերող՝

(պաշտոնը)

(ազգանուն, անուն)

(ստորագրությունը)

«___» _____ 20___

ՀԱՎԵԼՎԱԾ N _____ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅԱՆ

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏՎՑԱԼՆԵՐ

Օտարվող հողակտորը կազմում է ամբողջ հողակտորի 10%-ից ավելին	Այո	Ոչ
	☐	☐

Առանց պետական գրանցման փաստացի օգտագործում	Օգտագործման ընդհանուր ժամկետը
Սահմանված կարգով պետական գրանցում ունեցող վարձակալություն	Վարձակալության մնացած ժամկետը

Ծառերի տեսակը և քանակը

Ծառի տեսակը	Ընդհանուր հողատարածք			Օտարվող հողատարածք		
	Նորատունկ	Դեռ ոչ բերքատու	Բերքատու	Նորատունկ	Դեռ ոչ բերքատու	Բերքատու
1.						
2.						

Աճեցվող բերքի տեսակը և քանակը

Մշակաբույսի տեսակը	Ամբողջ հողատարածքի վրա աճեցվող մակերեսը (քմ)	Օտարվող հատվածի վրա աճեցվող մակերեսը (քմ)
1.		
2.		

Գույքի նկատմամբ գույքային իրավունքներ ունեցողների, փաստացի օգտագործողների կոնսուլտային տվյալներ`
 Հեռ` _____
 Էլ. Փոստ` _____

Նկարագիրը կազմեցին`

 (ազգանուն, անուն) (ստորագրությունը)

 (ազգանուն, անուն) (ստորագրությունը)

Գույքի նկատմամբ գույքային իրավունքներ ունեցողներ, փաստացի օգտագործողներ`

 (կարգավիճակը) (ազգանուն, անուն) (ստորագրությունը)

 (կարգավիճակը) (ազգանուն, անուն) (ստորագրությունը)

Ձեռքբերող`

 (պաշտոնը) (ազգանուն, անուն) (ստորագրությունը)

ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման 01.10.2014թ-ի շաբաթական հաշվետվությունից բաղկածը

Փուլ II Հանրային Քննարկումներ

Հանրային քննարկումներն անց են կացվել Հատված 1-ում, 2-ում և 5-ում: 2014թ-ի սեպտեմբերի 16-ին ՀԲ-ում կայացած հանդիպման ժամանակ համաձայնություն է ձեռք բերվել, որ հատուկ հանրային լուսմներ պետք է լինեն օտարման շերտի տակ գտնվող տների սեփականատերերի և այն անձանց հետ, ում բարեկամները թաղված են Գավառի գերեզմանոցում: Օտարման շերտի տակ գտնվող տների սեփականատերերի համար հանրային քննարկումներն անց են կացվել 2014թ-ի սեպտեմբերի 29-ին: Մասնակցողները շատ քիչ էին, և այս պատճառով որոշվել է այցելել սեփականատերերին իրենց տներում (տես ստորև): Տների սեփականատերերը տեղեկացվել են գալիք աշխատանքների, վերակառուցման նպատակի և նոր գծի առավելության վերաբերյալ (էլեկտրամագնիսական դաշտի հաշվարկներ և այլն): Բարձրացված հարցերը հիմնականում տեխնիկական հարցերով էին, և ԲԷՑ-ի գլխավոր ճարտարագետի տեղակալը պատասխանեց գալիք աշխատանքների հետ կապված բոլոր հարցերին: Նոր գծի առավելությունները հետևյալն են՝ ա) բարձր անվտանգություն, բ) էլեկտրամատակարարման հուսալիություն, զ) նոր գիծը գետնից ավելի բարձր կլինի, քան գոյություն ունեցողը, զ) էլեկտրամագնիսական դաշտի հաշվարկները ցույց են տալիս, որ Անվտանգության Գոտու տակ գտնվող տները գտնվում են անվտանգ հեռավորության վրա և այլն: Այցելություններին ներկա է գտնվել նաև ներկայացուցիչ Գավառի քաղաքապետարանից: ԲԷՑ-ը, ԿՓԹԼ-ն, Խորհրդատուն և քաղաքապետարանի ներկայացուցչը այցելեցին գերեզմանոց, որպեսզի գտնեն տեղ, որտեղ հնարավոր կլինի տեղադրել հենարանը, առանց վնասելու հարևան գերեզմանները: Հատված 2-ում հենարան 2-ի համար նոր տեղ է գտնվել, բայց այն դեռ պետք է հաստատվի ԿՓԹԼ-ի ճարտարագետի և Խորհրդատուի կողմից: Հենարանի նոր տեղի հաստատումից հետո լուսմներ կանցկացվեն թաղված անձանց բարեկամների հետ: Եկեղեցու ներկայացուցիչը նույնպես պետք է հրավիրվի:

2014թ-ի ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 28-ԻՆ ԳԱՎԱՌ ՔԱՂԱՔՈՒՄ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ ԵՎ ՆԿԱՐՆԵՐԸ

Հրազդան 224 Գ Ելիտա հոյգ ներառվածին միացնող էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի համառոտ քննարկումների մասնակիցների ցուցակ

Համայնք Գավառ Անառնի 29.09.2014

№	անուն, ազգանուն	կարգավիճակ	հեռախոս	ստորագրություն
	Կարաբեյան Եսայի	բնակիչ	093-28-03-31	[Signature]
	Կարաբեյան Եսայի	բնակիչ	077-68-28-69	[Signature]
	Գալստյան Եսայի	բնակիչ	037-59-16-44	[Signature]
	Գալստյան Եսայի	բնակիչ	095-70-29-91	[Signature]
	Կարաբեյան Եսայի	բնակիչ	095-70-29-99	[Signature]
	Կարաբեյան Եսայի	բնակիչ		[Signature]
	Կարաբեյան Եսայի	բնակիչ	081-01-93-91	[Signature]
	Կարաբեյան Եսայի	բնակիչ	02642-76-65	[Signature]
	Կարաբեյան Եսայի	բնակիչ	077-82-65-80	[Signature]
	Կարաբեյան Եսայի	բնակիչ	038-29-65-60	[Signature]

Պատկեր 1. Մասնակիցների ցանկ

Նկարներ.

Հավելված 10

ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐ ԿՐԱԾ ԱԶԴԱԿԻՐ ՏՏ-ԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆԵՐ

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
1.	Գավառ	2	05-001-0018-0001	Հատուկ նշանակության պահպանվող հողատարածք (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	324.3	-	-	-	-
2.	Գավառ	3	05-001-0018-0001	Հատուկ նշանակության պահպանվող հողատարածք (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	307.4	-	-	-	-
3.	Գավառ	3	05-001-2555-0001	Բնակավայրային (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	16.9	-	-	-	-
4.	Գավառ	4	05-001-0131-0001	Անտառ (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Պետական	Չօգտագործվող	283	-	-	-	-
5.	Գավառ	4	05-001-3156-0001	Բնակավայրային (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	41.3	-	-	-	-
6.	Գավառ	5	05-001-0641-0001	Անտառ (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Պետական	Չօգտագործվող	361.3	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
7.	Գավառ	6	05-001-0641-0001	Անատառ (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Պետական	Չօգտագործվող	272.5	-	-	-	-
8.	Գավառ	7	05-001-0641-0001	Անատառ (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Պետական	Չօգտագործվող	441.4	-	-	-	-
9.	Գավառ	8	05-001-0641-0001	Անատառ (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Պետական	Չօգտագործվող	7.4	-	-	-	-
10.	Գավառ	8	05-001-2297-0001	Բնակավայրային (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	67.8	-	-	-	-
11.	Գավառ	8	05-001-0130-0003	Արդյունաբերական, հանքային և արտադրական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	197.2	-	-	-	-
12.	Գավառ	9	05-001-0174-0006	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	324.3	-	-	-	-
13.	Գավառ	10	05-001-0647-0012	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.5	-	-	-	-
14.	Գավառ	11	05-001-0646-0011	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ.	Համայնք	Չօգտագործվող	272.5	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Հնդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
				ենթակառ.օբյեկտներ)							
15.	Գավառ	12	05-001-0652-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագարծվող	240.5	-	-	-	-
16.	Գավառ	13	05-001-0652-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագարծվող	240.4	-	-	-	-
17.	Գավառ	14	05-001-0650-0003	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագարծվող	240.5	-	-	-	-
18.	Կարմիրգյուղ	15	05-056-0302-0054	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	250.2	2040	Ցորեն (հնձած)	1	-
19.	Կարմիրգյուղ	15	05-056-0302-0086	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագարծվող	22.3	-	-	-	-
20.	Կարմիրգյուղ	16	05-056-0302-0086	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագարծվող	240.5	-	-	-	-
21.	Կարմիրգյուղ	17	05-056-0306-0028	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագարծվող	116.2	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
22.	Կարմիրգյուղ	17	05-056-0306-0273	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	325.2	-	-	-	-
23.	Կարմիրգյուղ	18	05-056-0306-0025	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	289.2	-	-	-	-
24.	Կարմիրգյուղ	19	05-056-0306-0025	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	441.4	-	-	-	-
25.	Կարմիրգյուղ	20	05-056-0306-0076	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.5	-	-	-	-
26.	Կարմիրգյուղ	21	05-056-0306-0212	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	53.9	2350	-	1	Աղքատ SS
27.	Կարմիրգյուղ	21	05-056-0306-0025	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	186.6	-	-	-	-
28.	Կարմիրգյուղ	22	05-056-0306-0025	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.5	-	-	-	-
29.	Կարմիրգյուղ	23	05-056-0316-0123	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	54.6	6770	Կորնզան (հնձած)	1	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
30.	Կարմիրգյուղ	23	05-056-0316-0122	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	185.8	2980	Գարի (հնձած)	3	-
31.	Կարմիրգյուղ	24	05-056-0316-0168	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	272.5	3780	Յորեն (հնձած)	3	-
32.	Կարմիրգյուղ	25	05-056-0344-0005	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ. օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.4	-	-	-	-
33.	Կարմիրգյուղ	26	05-056-0344-0012	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	70.8	-	Գարի (հնձած)	1	Աղքատ SS
34.	Կարմիրգյուղ	26	05-056-0344-0013	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	201.7	1850	Գարի (հնձած)	2	Աղքատ SS
35.	Կարմիրգյուղ	27	05-056-0344-0115	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	148.5	2200	-	1	Կին SS գլխավոր և Աղքատ SS
36.	Կարմիրգյուղ	27	05-056-0344-0113	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	92	2120	-	1	-
37.	Կարմիրգյուղ	28	05-056-0344-0073	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	109.2	1800	Գարի (հնձած)	1	Տարեց SS գլխ.
38.	Կարմիրգյուղ	28	05-056-0344-0074	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	131.3	3830	Գարի (հնձած)	2	-
39.	Կարմիրգյուղ	29	05-056-0347-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ.	Համայնք	Չօգտագործվող	240.5	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Հնդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
				ենթակառ.օբյեկտներ)							
40.	Կարմիրգյուղ	30	05-056-0347-0037	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.5	-	-	-	-
41.	Կարմիրգյուղ	31	05-056-0349-0113	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.5	-	-	-	-
42.	Կարմիրգյուղ	32	05-056-0349-0113	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	324.3	-	-	-	-
43.	Կարմիրգյուղ	33	05-056-0348-0058	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	272.5	4370	Յորեն (հնձած)	2	-
44.	Կարմիրգյուղ	34	05-056-0348-0115	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	29	5760	Յորեն (հնձած)	4	Տարեց SS գլխ.
45.	Կարմիրգյուղ	34	05-056-0348-0103	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	209.5	-	-	-	-
46.	Կարմիրգյուղ	35	05-056-0348-0103	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	14.7	-	-	-	-
47.	Լանջաղբյուր	35	05-038-0102-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի,	Համայնք	Չօգտագործվող	225.8	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Հնդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
				տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)							
48.	Լանջաղբյուր	36	05-038-0102-0248	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	138.5	3920	-	1	Աղքատ SS
49.	Լանջաղբյուր	36	05-038-0102-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի ենթերգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	71.9	-	-	-	-
50.	Լանջաղբյուր	37	05-038-0103-0280	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի ենթերգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.5	-	-	-	-
51.	Գեղարքունիք	38	05-025-0105-0188	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի ենթերգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.5	-	-	-	-
52.	Գեղարքունիք	39	05-025-0111-0096	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի ենթերգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.5	-	-	-	-
53.	Գեղարքունիք	40	05-025-0111-0096	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի ենթերգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.5	-	-	-	-
54.	Գեղարքունիք	41	05-025-0114-0184	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի ենթերգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.5	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
55.	Գեղարքունիք	42	05-025-0114-0184	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.4	-	-	-	-
56.	Գեղարքունիք	43	05-025-0114-0184	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	287.3	-	-	-	-
57.	Գեղարքունիք	44	05-025-0114-0153	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	261.8	-	-	-	-
58.	Գեղարքունիք	44	05-025-0114-0184	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	10.4	-	-	-	-
59.	Գեղարքունիք	45	05-025-0116-0180	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.5	-	-	-	-
60.	Երանոս	46	05-033-0201-0045	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	433.4	-	-	1	-
61.	Երանոս	46	05-033-0201-0048	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	7.9	-	-	-	-
62.	Երանոս	47	05-033-0201-0083	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	240.4	4200	-	1	Կին SS գլխավոր

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
63.	Երանոս	48	05-033-0249-0013	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	240.5	3780	-	1	-
64.	Երանոս	49	05-033-0251-0007	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.5	-	-	-	-
65.	Երանոս	50	05-033-0251-0007	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	142.7	-	-	-	-
66.	Երանոս	50	05-033-0251-0002	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	97.8	-	-	-	-
67.	Երանոս	51	05-033-0249-0038	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	104.7	-	-	1	-
68.	Երանոս	51	05-033-0249-0006	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	184.5	-	-	-	-
69.	Երանոս	52	05-033-0250-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.5	-	-	-	-
70.	Երանոս	53	05-033-0250-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.5	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Հնդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
71.	Երանոս	54	05-033-0251-0002	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.5	-	-	-	-
72.	Երանոս	55	05-033-0250-0320	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	272.5	-	-	1	-
73.	Երանոս	56	05-033-0260-0110	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	175.2	-	-	-	-
74.	Երանոս	56	05-033-0260-0109	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	65.2	3970	Կորնզան (հնձած)	2	-
75.	Երանոս	57	05-033-0260-0130	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	210.3	4050	Կորնզան (հնձած)	2	Աղբատ SS
76.	Երանոս	57	05-033-0260-0129	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	62.2	2700	-	1	-
77.	Երանոս	58	05-033-0259-0002	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	25.3	10530	-	1	-
78.	Երանոս	58	05-033-0259-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	334.6	-	-	-	-
79.	Երանոս	59	05-033-0259-0024	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.4	-	-	-	-

No	Համայնք	Հենարան	Կադաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վկ/կադաստրի	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օգտագործում	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հատակագծի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակաբույսերի տեսակը	Տնային տնտեսությունների քանակը	Խոցելիության կարգավիճակը
80.	Երանոս	60	05-033-0259-0030	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Օգտագործվող	83.8	-	Կորնզան (հնձած)	1	Աղքատ SS
81.	Երանոս	60	05-033-0259-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	188.7	-	-	-	-
82.	Երանոս	61	05-033-0259-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.5	-	-	-	-
83.	Երանոս	62	05-033-0259-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	324.3	-	-	-	-
84.	Երանոս	63	05-033-0259-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	272.5	-	-	-	-
85.	Երանոս	64	05-033-0259-0001	Գյուղատնտեսական (նշանակությունը պետք է փոխվի եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմ. ենթակառ.օբյեկտներ)	Համայնք	Չօգտագործվող	240.5	-	-	-	-
86.	Վարդաձոր	65	05-084-0104-0111	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	272.5	3920	-	2	-
87.	Վարդաձոր	66	05-084-0104-0131	Գյուղատնտեսական	Մասնավոր	Չօգտագործվող	272.5	3610	-	3	2 Աղքատ SS-ներ